

Universitat de Barcelona
Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals
Grau en Gestió d'Informació i Documentació Digital

Treball de Final de Grau

Espai Jove: Estat de la qüestió a les biblioteques de districte de Barcelona

Autora: María Teresa Couto López
Tutora: Dra. Concepción Rodríguez Parada
Barcelona, gener del 2025

AGRAÏMENTS

Agraeixo a tots els professors i professores que he tingut en el Grau en Gestió d'Informació i Documentació Digital, perquè de tots he après coneixements nous que m'ajuden a millorar dia a dia en la meva professió.

Gràcies també als meus companys i companyes del Consorci de Biblioteques de Barcelona, per la seva bona disposició i col·laboració a l'hora de fer les entrevistes i respondre les meves preguntes, explicant-me amb paciència com són les seves biblioteques i, sobretot, regalant-me el seu temps i punts de vista diferents.

En un pla més personal, agrair a la meva família el seu suport i amor. Especialment, agraeixo a la meva mare i al meu pare, que van fer els seus estudis superiors ja d'adults, amb dos fills i treballant, haver-me ensenyat amb el seu exemple que no hi ha una edat límit per continuar estudiant. Simplement, no perdre mai la curiositat d'aprendre.

Igualment, volia agrair a la meva tutora Concepción Rodríguez Parada, a qui també he tingut la sort de tenir com a professora, per guiar-me i acompanyar-me durant totes les etapes del present treball.

Sumari

Resum.....	5
1. Introducció.....	6
1.1. Justificació de la tria del tema.....	7
2. Objectius.....	9
Objectiu principal.....	9
Objectius específics.....	9
3. Metodologia.....	10
3.1. Elaboració del marc teòric.....	10
3.1.1. Criteris de cerca.....	10
3.1.2. Estratègia de cerca.....	12
3.2. Obtenció de dades objectives.....	14
3.2.1. Estudis sobre usuaris i espais joves.....	14
3.2.2. Consulta de la pàgina web de les biblioteques.....	14
3.2.3. Elaboració d'una checklist.....	14
3.2.4. Enviament de correus electrònics a les direccions de les biblioteques objecte d'estudi.....	15
3.2.5. Visita a la biblioteca.....	17
3.2.6. Entrevista.....	17
3.3. Població objecte d'estudi.....	19
3.4. Mostra.....	19
3.5. Mapa de lectura pública de Barcelona.....	20
4. Marc teòric.....	27
4.1. Revisió bibliogràfica.....	27
4.2. Marc normatiu.....	32
4.2.1. Manifest de la biblioteca pública de la IFLA/UNESCO 2022.....	32
4.2.2. Directrius de serveis bibliotecaris per a adolescents de l'IFLA.....	33
4.2.3. National Teen Space Guidelines, de la Young Adult Library Services Association (YALSA).....	34
4.2.4. Pla Director de Biblioteques de Barcelona 2030.....	36
4.3. Definició del grup objectiu: Què entenem per "jove"?.....	39
5. Resultats.....	41
5.1. Estudis de la Xarxa de Biblioteques Municipals sobre els joves.....	41
5.2. Portal web de Biblioteques de Barcelona.....	42
5.3. Descripció de les biblioteques de districte.....	43
5.3.1. Districte 1.....	44
5.3.2. Districte 2.....	51
5.3.3. Districte 3.....	55
5.3.4. Districte 4.....	60
5.3.5. Districte 5.....	65
5.3.6. Districte 6.....	69
5.3.7. Districte 7.....	73
5.3.8. Districte 8.....	75
5.3.9. Districte 9.....	79

5.3.10. Districte 10.....	82
5.4. Quadre resum dels resultats obtinguts.....	89
6. Exemples de bones pràctiques.....	90
6.1. Context internacional.....	90
6.2. Context nacional.....	93
6.3. Context català.....	93
7. Conclusions.....	102
8. Bibliografia.....	109
9. Annexos.....	115
9.1. Annex 1.....	115
9.2. Annex 2.....	116
9.2.1. Entrevista Districte 1.....	116
9.2.2. Entrevista Districte 2.....	124
9.2.3. Entrevista Districte 3.....	130
9.2.4. Entrevista Districte 4.....	136
9.2.5. Entrevista Districte 5.....	139
9.2.6. Entrevista Districte 6.....	151
9.2.7. Entrevista Districte 7.....	159
9.2.8. Entrevista Districte 8.....	160
9.2.9. Entrevista Districte 9.....	165
9.2.10. Entrevista Districte 10.....	172
9.2.11. Entrevista bona pràctica. Biblioteca Trinitat Vella.....	179
9.2.12. Entrevista bona pràctica. Biblioteca Les Roquetes.....	190

Resum

El treball consisteix a fer un estat de la qüestió sobre l'Espai Jove a les biblioteques públiques de districte de la ciutat de Barcelona, les quals són gestionades pel Consorci de Biblioteques de Barcelona i formen part de la Xarxa de Biblioteques Municipals.

El punt de partida de la metodologia és l'elaboració d'un marc teòric, a través de la revisió bibliogràfica i la consulta del marc normatiu. Per a l'obtenció de dades objectives es comprova si la Xarxa de Biblioteques Municipals ha fet algun estudi previ sobre usuaris i espais joves, i també es revisa la pàgina web de les biblioteques. La consulta del Mapa de Lectura Pública de Barcelona permet conèixer millor la població objecte d'estudi. De tota la metodologia aplicada, la que es considera nuclear són les entrevistes als professionals, fetes durant la visita als diferents equipaments i amb la transcripció literal en Annexos.

L'anàlisi dels resultats obtinguts permet fer un estat de la qüestió de l'Espai Jove a les deu biblioteques de districte de Barcelona, conèixer si existeix o no aquest espai, com és i a quin context sociocultural dona resposta. S'acompanya de fotografies fetes en el moment de la visita a les biblioteques.

A continuació s'exposen uns exemples de bones pràctiques. En el cas del context català, algunes de les biblioteques triades també s'han pogut visitar i fer l'entrevista al seu personal.

S'arriba a la conclusió que el tema dels joves interessa a la comunitat bibliotecària i prova d'això és que és una de les línies de treball escollides per les direccions del Consorci per a l'any 2025. No obstant això, quan es parla de joves en moltes ocasions es dona prioritat als serveis i activitats oferts, i no tant a l'espai pròpiament dit. S'ha pogut constatar que és un tema que genera certa controvèrsia, primer pel que fa als límits d'edat d'aquesta franja d'usuaris, i també perquè no en tots els casos existeix un espai jove ni es veu necessari crear-lo.

Paraules clau: adolescents, àrea juvenil, biblioteca pública, espai jove, joves

1. Introducció

Sovint ens trobem en l'àmbit de la Literatura i les biblioteques amb els termes infantil i juvenil relacionats, com si fossin equiparables, quan en realitat estem parlant de dues etapes diferents de la vida d'una persona. Alguns exemples que podem posar per il·lustrar aquesta realitat són la SDLIJ (Servei de Documentació de Literatura Infantil i Juvenil)¹, la CLIJ (Revista de Literatura Infantil i Juvenil)² o Àrea Infantil i Juvenil d'una biblioteca. Potser, això passa perquè és difícil definir quan acaba una etapa i comença l'altra i, per tant, la joventut s'entén com una mera prolongació de la infància.

Aquesta dificultat també té el seu reflex en els espais de la biblioteca. En molts casos no existeix un espai pròpiament dissenyat pensant en els joves, de manera que l'àrea infantil dona pas directament a l'àrea d'adults, sense haver-hi un espai intermedi de transició entre l'etapa infantil i l'edat adulta.

Per aquesta raó, els joves no sempre acaben de trobar el seu espai dins la biblioteca pública. D'una banda, no se senten identificats amb la decoració de la sala infantil i amb la tipologia d'usuaris que la freqüenten: nadons, infants i els seus respectius acompanyants. En una etapa en la qual comencen a reivindicar la seva independència, aquest ambient familiar els hi fa sentir més petits del que realment són. D'altra banda, a la sala d'adults tampoc acaben de trobar el seu espai, perquè l'ambient general de silenci, en molts casos, és incompatible amb els seus hàbits d'estudi i treball. Estem parlant d'una etapa en la qual es mouen generalment en grup i no de forma independent, fins i tot a l'hora d'estudiar i fer els deures.

L'objectiu del present treball és fer un estat de la qüestió de la situació actual de l'espai destinat als usuaris joves a les biblioteques de districte de la ciutat de Barcelona. Comprovar l'existència o no d'un espai jove pròpiament dit, veure com és aquest espai o per on es mouen els joves dins l'equipament, però sense entrar en valoracions, perquè entenem que cada biblioteca és un món i no existeix un únic model vàlid. Els contextos són diferents, així com l'arquitectura mateixa i la distribució dels espais interiors. Per tant, analitzarem cadascuna de les biblioteques de forma única a partir del marc teòric i exposarem la seva realitat, per arribar a unes conclusions finals sobre l'Espai jove de forma conjunta.

Un punt al qual és important fer menció és que, quan parlem d'espai, podem pensar tant en el físic o tangible com en el virtual. El present treball pretén centrar-se només en l'espai físic de la biblioteca pública destinat als joves.

¹ Ajuntament de Barcelona. Servei de Documentació de Literatura Infantil i Juvenil. Disponible a: <<https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/es/sdlij>>. [Consulta: 1 de novembre del 2024].

² Revista CLIJ - Revista de Literatura Infantil i Juvenil. Disponible a: <<https://www.revistaclij.com/>>. [Consulta: 1 de novembre del 2024].

1.1. Justificació de la tria del tema

La tria d'aquest tema està relacionada amb la meva orientació professional i també amb els meus interessos personals. Treballo des de l'any 2003 com a tècnica auxiliar de Biblioteca al Consorci de Biblioteques de Barcelona.

Com a mare de dos fills joves i com a responsable de l'àrea infantil a la Biblioteca Sant Antoni – Joan Oliver, és un tema que trobo molt interessant, perquè sempre m'ha fet molta pena quan he de dir a un jove que no pot estar a la sala infantil i que ha d'anar a la d'adults, on segurament haurà d'estar en silenci. En aquells moments sempre m'ha vingut al cap aquella frase que s'escolta de forma recurrent entre la professió: “els joves no venen a la biblioteca”. En moltes ocasions es parla de disseny d'activitats, especialment clubs de lectura, per atreure els joves cap a la biblioteca, però potser no sempre existeixen espais on se sentin còmodes i que responguin a les seves necessitats quan hi venen.

No obstant això, les directrius de la IFLA³ són molt clares respecte a aquest tema, perquè assenyalen que l'adolescència és una etapa única en la vida dels éssers humans i que els joves tenen dret a rebre serveis bibliotecaris d'igual qualitat que la població d'altres grups d'edats.

Des de la meva experiència professional, tinc la sensació que moltes vegades no sabem on ubicar els joves quan venen a estudiar en grup i, d'altra banda, he vist que provoquen una mena de “rebuig” tant a l'espai destinat als infants com a l'espai d'adults. Així, per exemple, en el cas de la Biblioteca Sant Antoni – Joan Oliver, existeixen unes prestatgeries a la sala d'adults on es troba la novel·la juvenil, còmics i altres documents sobre matèries que, a priori, són de l'interès per als usuaris d'aquesta franja d'edat. Tot i que s'anomena i està retolat com a Espai Jove, no és realment un espai propi, sinó una zona de pas al costat dels ordinadors de consulta d'Internet i la novel·la d'adults.

Quan els instituts del barri visiten la biblioteca sempre hem tingut alguna queixa de part dels usuaris adults que reclamen silenci i concentració. És realment molt frustrant demanar contínuament silenci a un grup d'adolescents que va a la biblioteca a agafar llibres en préstec i necessiten ajuda i assessorament per trobar el que busquen. Tot i que se les ha donat la possibilitat de buscar llibres a la sala infantil, amb fons documental pensat fins als 14 anys, ells mateixos, una vegada han començat l'ESO als 12 anys, fan un rebuig a aquest espai, amb el qual ja no se senten identificats.

³ IFLA: Directrius de serveis bibliotecaris per a adolescents. Disponible a: <https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/libraries-for-children-and-ya/publication/s/ya-guidelines2-es.pdf>. [Consulta: 2 de novembre del 2024].

A més, quan he tingut la possibilitat de treballar a altres biblioteques de la xarxa, o bé participar en cursos de formació i trobades sobre àrees i activitats infantils i juvenils, he pogut comprovar que el tema de l'espai jove sempre genera debat, és una preocupació comuna i que es busca trobar una solució satisfactòria. Per tant, és un tema que interessa i preocupa a la comunitat bibliotecària.

2. Objectius

Objectiu principal

- Fer un estat de la qüestió de l'espai per a usuaris joves en les biblioteques de districte de la ciutat de Barcelona.

Objectius específics

- Conèixer quin és el marc normatiu que regula les característiques de l'espai per a joves en una biblioteca pública.
- Comprovar *in situ* si les biblioteques objecte d'estudi tenen o no un Espai Jove pròpiament dit.
- En cas que la biblioteca tingui un Espai Jove, descriure com és aquest espai.
- En cas que la biblioteca no tingui un Espai Jove, veure a quins espais es dirigeixen els joves i on s'ubica el fons documental juvenil.
- Conèixer quins usos fan els joves de l'espai de la biblioteca.
- Identificar exemples de bones pràctiques d'Espai Jove a les biblioteques públiques.

3. Metodologia

En el desenvolupament del present treball i d'acord amb els objectius establerts ja esmentats, s'han portat a terme diferents accions que descriurem a continuació.

3.1. Elaboració del marc teòric

El punt de partida consistirà a establir el marc teòric, fent una **revisió de la bibliografia** publicada sobre la temàtica dels espais de les biblioteques públiques destinats als usuaris joves, per veure quin és l'estat de la qüestió, quins són els aspectes principals que destaquen els experts en la matèria, i també per identificar possibles àrees de controvèrsia.

Dins d'aquest gran bloc del treball, també es farà menció del **marc normatiu**, per conèixer quines són les bases teòriques sobre les quals se sustenta la creació i desenvolupament d'aquests espais.

3.1.1. Criteris de cerca

La primera presa de contacte amb la temàtica del treball es va fer a través de llibres en format paper. A l'estiu es va buscar bibliografia de caràcter general al **Catàleg Aladí de la Xarxa de Biblioteques Municipals**⁴, posant com a paraula clau "biblioteca pública".

Al setembre, una vegada acotada més la temàtica del treball amb la tutora, i després de la primera tutoria grupal de l'assignatura del TFG, se'n va anar a la **biblioteca de la Facultat d'Informació i Mitjans audiovisuals**⁵, amb la intenció de fullejar in situ llibres sobre disseny d'espais per a joves a la biblioteca pública. La temàtica més adient es va trobar a la CDU 027.625, corresponent a les biblioteques per a infants, adolescents i joves.⁶

També es van trobar llibres interessants, de caràcter més general, sobre els espais de la biblioteca a la signatura 022, corresponent a emplaçament de biblioteques, edificis, instal·lacions i equipament. Consultant la Classificació Decimal Universal d'Aenor, la CDU 022 es relaciona amb la signatura 727.8, sobre els edificis per a biblioteques, centres de documentació i arxius.

⁴ Diba.cat. Catàleg Biblioteques XBM. Disponible a: <<https://aladi.diba.cat/>>. [Consulta: 19/12/2024].

⁵ Universitat de Barcelona. Informació i Mitjans audiovisuals - Facultat d'Informació i Mitjans audiovisuals. CRAI Biblioteca. <<https://www.ub.edu/portal/web/informacio-mitjans-audiovisuals/crai-biblioteca>>. [Consulta: 19/12/2024].

⁶ Universidad Nacional del Mar del Plata. *CDU abreviada 2ed_2004.pdf*. Disponible a: <http://www2.mdp.edu.ar/attachments/article/1322/CDU%20abreviada%202ed_2004.pdf>. [Consulta: 20 d'octubre del 2024].

Paral·lelament amb la primera recerca del fons bibliogràfic en format paper, es va consultar el **Dipòsit Digital de la Universitat de Barcelona**⁷, buscant exemples de Treballs Finals de Grau. Sobretot, es volia veure com era l'estructura del treball, la metodologia que aplicaven i com fer la revisió bibliogràfica. Dins la pestanya "Treballs de l'alumnat", es van trobar dos treballs especialment interessants per la seva temàtica: el TFG del Grau de Gestió d'Informació i Documentació Digital de Laia Lapeyra (2019)⁸ i el Treball Final del Màster de Gestió de Continguts Digitals de Júlia Baena (2016)⁹.

El següent pas va consistir a fer diferents tipus de cerques al **Cercabib**¹⁰, l'eina de descoberta del CRAI (Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació) de la Universitat de Barcelona.

També s'han fet cerques avançades a bases de dades especialitzades en biblioteconomia i documentació, com és el cas de **LISA**¹¹ (Library and Information Science Abstracts) i **e-LIS**¹² (E-prints in Library and Information Science), així com d'altres de caràcter més generalista, com **Dialnet Plus**¹³ o **Scopus**¹⁴. Cal destacar que aquestes bases de dades s'han consultat a través del Cercabib, amb la identificació del nom d'usuari de l'alumna i la contrasenya corresponent de la Intranet UB.

⁷ Universitat de Barcelona. Dipòsit Digital de la Universitat de Barcelona. Disponible a: <<https://diposit.ub.edu/dspace/>>. [Consulta: 19/12/2024].

⁸ El treball se centra en els serveis oferts als joves des de la biblioteca pública i no tant en l'espai juvenil pròpiament dit, però la seva lectura m'ha ajudat a entendre quines són les necessitats d'aquest públic específic i a trobar noves fonts que m'han servit per fer la revisió bibliogràfica.

⁹ Tot i centrar-se en el disseny de llocs web de biblioteques per a joves, és a dir, en la creació d'un producte per aquest grup d'usuaris específic i no tant en el seu espai dins l'equipament, parla del col·lectiu adolescent com a públic amb característiques, necessitats, capacitats i preferències pròpies que el diferencien d'altres perfils, com l'infantil. A més, la proposta es fa per al Consorci de Biblioteques de Barcelona, és a dir, la mateixa institució que he triat per al present treball.

¹⁰ Universitat de Barcelona. Cercabib UB. Disponible a: <https://cercabib.ub.edu/discovery/search?vid=34CSUC_UB:VU1>. [Consulta: 19/12/2024].

¹¹ Library, information science & technology abstracts with full text LISA library and information science abstracts. Disponible a: <<https://www.proquest.com/lisa/advanced?parentSessionId=78d9wLdD6Dh2mu41ZNwF9Lm6pjO%2BzQIb%2FvTddFc9h4%3D&accountid=15293>>. [Consulta: 19/12/2024].

¹² E-LIS E-prints in library and information science. Disponible a: <<http://eprints.rclis.org/cgi/search/simple>>. [Consulta: 19/12/2024].

¹³ Dialnet plus. Disponible a: <<https://dialnet-unirioja-es.sire.ub.edu/>>. [Consulta: 19/12/2024].

¹⁴ Scopus. Disponible a: <<https://www-scopus-com.sire.ub.edu/search/form.uri?display=basic#basic>>. Consulta: 19/12/2024].

3.1.2. Estratègia de cerca

S'han fet diverses cerques, combinant diferents paraules clau en tres idiomes: català, castellà i anglès.

S'utilitza la cerca avançada per interaccionar dues matèries: d'una banda, la biblioteca pública i, d'altra, els joves.

Es fan servir els operadors booleans OR i AND:

Llista de paraules clau

joves OR adolescents OR jóvenes OR adolescentes OR teenagers OR teens
OR "young adults" OR "young people"

AND

"biblioteca pública" OR "bibliothèques publiques" OR "public library" OR "espai jove" OR "àrea juvenil".

joves	AND	biblioteca pública
adolescents		bibliothèques publiques
jóvenes		public library
adolescentes		espai jove
teenagers		àrea juvenil
teens		
young adults		
young people		

Primer s'ha començat per fer cerques en anglès amb la finalitat de recuperar bibliografia d'abast internacional amb l'objectiu de tenir una visió global sobre el tema. A continuació s'han fet cerques en català i castellà per acotar els resultats recuperats.

Per refinar més els resultats, s'aplica el filtre de temps: resultats a partir del 2007.

L'estratègia de cerca ha consistit a anar dels resultats més generals als més específics. Per tant, en últim lloc, es fa una cerca a través del Cercabib, amb les paraules clau "Biblioteca pública" i "Joves", en català per trobar informació sobre la situació actual a Catalunya, aplicant el filtre temporal i limitant els resultats a partir de l'any 2017.

D'altra banda, es fan cerques per CDU, de la següent forma:

- Cerca avançada: Filtre de cerca: Topogràfic: 027.625

També es fan cerques per matèria:

- Biblioteques juvenils
- Utilització de l'espai de les biblioteques

Finalment, s'ordenen els resultats obtinguts per rellevància.

Dificultats trobades:

- Es detecta que a la bibliografia es barregen els termes infants, adolescents i joves. En conseqüència, de vegades es parla indistintament d'espais infantils, juvenils o per a adolescents fent referència a un mateix espai.
- En alguns casos, fins i tot, es parla d'adolescents i joves com a dues etapes diferents, amb la qual cosa encara resulta més difícil saber a quina etapa correspon cada franja d'edat.
- Resulta difícil establir els límits de la franja d'edat corresponent als usuaris considerats joves. Per tant, dissenyar un espai per una tipologia determinada d'usuaris sense poder definir clarament els seus límits d'edat, complica el fet de saber a quines necessitats ha de poder donar resposta.
- Tot i que s'ha trobat una extensa bibliografia que parla sobre els joves i la biblioteca pública, en molts casos es fa referència més aviat a activitats i serveis, que no pas a l'espai físic pròpiament dit.
- Tant en anglès com en català i castellà no existeix un únic terme per definir aquesta franja d'edat. Sobretot en anglès, s'utilitza una gran varietat de termes, la qual cosa dificulta les cerques.

Anglès: teens, teenagers, young adults, young people

En el cas del català i el castellà, els termes són equivalents i es fan servir només dos de diferents:

Català: joves, adolescents

Castellà: jóvenes, adolescentes.

3.2. Obtenció de dades objectives

Una vegada elaborat el marc teòric, es passarà a la recollida de dades concretes sobre les biblioteques que formen part de la població objecte d'estudi, és a dir, les que pertanyen a la tipologia de biblioteques públiques de districte de la ciutat de Barcelona.

S'aplicaran una sèrie d'**instruments** per a l'obtenció de dades objectives, els quals numerem seguidament:

3.2.1. Estudis sobre usuaris i espais joves

D'entrada, s'investigarà si la Xarxa de Biblioteques Municipals, de la qual forma part Biblioteques de Barcelona, ha fet algun estudi sobre usuaris i espais joves que pugui servir de punt de partida i veure quin és l'estat de la qüestió.

A continuació, es consultarà la **pàgina web** de Biblioteques de Barcelona per comprovar si es fa menció d'aquest espai.

3.2.2. Consulta de la pàgina web de les biblioteques

Primer pas d'aproximació per conèixer la institució i les diferents biblioteques que la integren: comprovar qui és la persona que assumeix la direcció, adreça postal i com arribar-hi, si es fa referència a l'Espai Jove, quines activitats es fan, estadístiques, etc.

La consulta es farà a dos portals web:

1. D'una banda, tenim el portal de Biblioteques de Barcelona¹⁵, on trobem tota la informació sobre les 40 biblioteques de la ciutat.
2. D'altra, el portal de la Xarxa de Biblioteques Municipals¹⁶, en el qual resulta especialment interessant el document "Guia de la biblioteca", perquè apareixen els plànols arquitectònics de les diferents plantes i fotografies dels equipaments.

3.2.3. Elaboració d'una *checklist*

Es dissenyarà una llista de verificació amb una sèrie de punts a comprovar en els diferents equipaments, a partir dels aspectes més rellevants sobre l'Espai Jove detectats a la revisió bibliogràfica i segons el marc normatiu vigent.

¹⁵ Ajuntament de Barcelona. Biblioteques de Barcelona | Ajuntament de Barcelona. Disponible a: <<https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/ca>>. [Consulta: 19/12/2024].

¹⁶ Diba.cat. Xarxa de Biblioteques Municipals. Disponible a: <<https://www.diba.cat/web/biblioteques/xarxa-de-biblioteques-municipals>>. [Consulta: 19/12/2024].

3.2.4. Enviament de correus electrònics a les direccions de les biblioteques objecte d'estudi

Amb l'objectiu de conèixer de primera mà la situació actual dels espais destinats als joves a les biblioteques de la mostra, es contactarà amb les direccions per concertar una visita acompanyada d'una entrevista.

Si bé en un primer moment es va pensar a visitar les biblioteques de la mostra de forma lliure amb una *checklist* o llista de verificació, en una etapa més avançada del treball es va veure que aquest instrument es podia fer curt per a l'obtenció de dades, perquè realment el més enriquidor era el diàleg amb el personal de les biblioteques que visitàvem. Qui millor que els professionals que coneixen la realitat del seu entorn, les necessitats dels seus usuaris i les limitacions del seu espai per donar-nos a conèixer les diferents biblioteques i explicar per quins motius s'havia decidit crear o no un Espai Jove.

Així doncs, es va prendre la decisió de complementar la visita a les biblioteques amb una sèrie d'**entrevistes** fetes al personal de la biblioteca, preferiblement a la direcció i/o a la persona responsable de l'àrea infantil i juvenil.

El procediment per concertar les visites als equipaments i fer les entrevistes va ser el següent:

Es va fer un llistat amb les 10 biblioteques de districte de Barcelona i els noms i correus electrònics de les persones treballadores amb el càrrec de director/a, o bé els i les bibliotecàries que en aquells moments estaven assumint les tasques de direcció. L'objectiu era fer totes les visites durant el mes de novembre, preferiblement, o a tot tardar, mitjans de desembre, per poder reunir tot el material abans de Nadal i tenir temps de transcriure les entrevistes, redactar l'estat de la qüestió i començar a extreure conclusions.

S'elabora un calendari per enviar els correus electrònics de forma gradual, començant a finals d'octubre. A l'agenda personal es porta el control dels dies d'enviament dels missatges, persones a qui s'envien, respostes rebudes i visites concertades.

Cal destacar que la disposició de temps era molt limitada, a causa dels horaris de treball de les persones entrevistades i l'entrevistadora. D'una banda, la persona que feia l'entrevista s'havia de desplaçar a les diferents biblioteques fora del seu horari laboral, mentre que les persones entrevistades estaven dins de la seva jornada i al seu lloc de treball, en horari d'obertura de l'equipament. Per tant, l'enviament gradual de correus electrònics va permetre establir un calendari de 2-3 visites per setmana.

Ens vam trobar alguna casuística particular, com és el cas de les biblioteques Sant Gervasi - Joan Maragall, Les Corts - Montserrat Abelló i Nou Barris, a les quals les direccions es trobaven de baixa laboral. D'altra banda, la biblioteca del districte d'Horta - Guinardó, Mercè Rodoreda, estava tancada per obres de millora en el moment de fer el present treball i, per tant, no es pot visitar ni fer l'entrevista en el lloc mateix. Igualment, s'envia per correu electrònic a la

directora una sèrie de preguntes sobre l'Espai Jove, extretes del guió de l'entrevista.

Model de correu electrònic enviat a les direccions de les biblioteques de la mostra:

Bon dia,

Soc la Mayte Couto, responsable de l'àrea infantil de la biblioteca Sant Antoni – Joan Oliver. Actualment, estic treballant a la Biblioteca Vapor Vell, perquè l'equipament està tancat per obres de millora.

Estic fent el meu TFG (Treball Final de Grau) del GIDD (Grau de Gestió d'Informació i Documentació Digital) i el tema que he triat és **Espai Jove: estat de la qüestió a les biblioteques de districte de la Xarxa de Biblioteques de Barcelona**. A més de conèixer el vostre espai destinat als joves, volia demanar-te si podia aprofitar la visita a la biblioteca per fer-te una petita entrevista sobre l'espai.

No sé quan t'aniria millor, si al matí o a la tarda. M'adaptaria a l'horari que et vagi millor. Jo tinc disponibilitat els dilluns o dimarts a la tarda, i els dimecres o divendres al matí.

Salutacions,

Mayte Couto López

Tècnica Auxiliar. Responsable Àrea Infantil

Biblioteca Sant Antoni – Joan Oliver

Comte Borrell, 44-46

08015 Barcelona

Tel: (+ 34) 933 29 72 16

coutolt@diba.cat

<http://www.bcn.cat/bibjoanoliver>

Si la persona destinatària d'aquest missatge és fora del seu horari laboral, no cal que el respongui immediatament. Garantim el dret a la desconexió digital en l'àmbit professional.

Nota legal: El contingut d'aquest correu, i en el seu cas dels arxius adjunts, són confidencials i estan sotmesos al secret professional. Si vostè no és el destinatari i ha rebut aquest correu per error li preguem que ens ho comuniqui per aquest mitjà, procedeixi a destruir-lo o a esborrar-lo i s'abstingui de difondre'l a tercers.

Informació sobre el tractament de les dades personals a:

<http://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/ca/canal/proteccio-de-dades>

3.2.5. Visita a la biblioteca

La part més pràctica del treball consistirà en una visita a les biblioteques de districte de Barcelona, per conèixer l'equipament, la distribució dels seus espais i comprovar l'existència o no d'un Espai Jove pròpiament dit, així com les seves peculiaritats. L'objectiu és conèixer de primera mà l'equipament en horari d'obertura al públic.

3.2.6. Entrevista

De tota la metodologia aplicada, la que es considera nuclear són les **entrevistes professionals** fetes en el moment de la visita als equipaments, concretament als directors i directores dels diferents equipaments i/o als bibliotecaris i bibliotecàries responsables dels espais juvenils o àrees infantils.

Guió de l'entrevista semiestructurada¹⁷

- Segons la normativa vigent del Consorci de Biblioteques, les àrees infantils són per a ús dels nens i les nenes fins a 14 anys i la franja d'edat dels usuaris designats "Joves" s'estableix entre els 15 i els 24 anys, ambdós inclosos. D'altra banda, les directrius de la IFLA recomanen serveis bibliotecaris per a adolescents a la franja d'edat entre els 12 i els 18 anys. Penses que el Consorci hauria de revisar les franges d'edat de la normativa vigent i considerar els joves a partir dels 12 anys, en consonància amb les directrius de la IFLA i l'inici de l'ESO?
- Atenent el perfil dels usuaris i usuàries de la vostra biblioteca, la franja que estableix el Consorci per als joves és adequada o no?
- Consideres que és important que els joves tinguin un espai propi dins la biblioteca pública? Per quines raons?
- La vostra biblioteca té un Espai jove pròpiament dit? En cas de no tenir aquest espai, els joves utilitzen més aviat la sala infantil o la d'adults?
- Penses que, en general, l'espai de la biblioteca destinat als joves és un tema prioritari o que preocupa al Consorci de Biblioteques de Barcelona?

¹⁷ La transcripció literal de les diferents entrevistes apareix a l'Annex 2, al final del treball.

- Quines penses que són les raons principals perquè no existeixi encara un espai jove a totes les biblioteques de la xarxa? (de caràcter econòmic, manca d'espai?)
- Consideres important que els joves participin en la definició d'aquest espai?
- En cas de tenir un espai destinat als joves, heu demanat parer als mateixos?
- De quina forma es podria aconseguir la participació dels joves en el disseny del seu espai propi?
- Quines creus que són les necessitats principals dels joves de les quals es pot donar resposta des de la biblioteca? Quines heu detectat? Heu contactat amb altres agents del barri que treballin amb joves?
- Pensant en aquestes necessitats, com creus que hauria de ser aquest espai?
- Segons la bibliografia consultada, la tendència actual és la de perfils professionals especialitzats. Consideres que en el context de la biblioteca pública cal un perfil professional especialitzat en usuaris joves o és més adient tenir una visió global de totes les tipologies d'usuaris?

3.3. Població objecte d'estudi

A la ciutat de Barcelona hi ha un total de 40 biblioteques públiques¹⁸ gestionades pel Consorci de Biblioteques de Barcelona, i que formen part de la Xarxa de Biblioteques Municipals. Els equipaments estan distribuïts per tota la ciutat amb la intenció de donar cobertura a totes les àrees i barris.

Dins d'aquesta xarxa, existeixen diferents tipologies de biblioteca: de districte (10 en total, corresponents als 10 districtes de la ciutat) i de proximitat (30 en total)¹⁹.

3.4. Mostra

Com a mostra representativa s'ha triat les 10 biblioteques de districte, pel seu radi d'influència, tant pel que fa al nombre d'usuaris com pels efectes sobre les biblioteques de proximitat que en depenen d'elles.

Cal destacar que Ciutat Vella no té biblioteca de districte pròpiament dita, tot i que està projectada la seva construcció²⁰. No hi ha cap biblioteca d'aquest districte que arribi als 2.000 m² de superfície útil que, teòricament, hauria de tenir una biblioteca de districte²¹. La que assumeix les funcions de biblioteca de districte és la Biblioteca Francesca Bonnemaison.

Donada aquesta situació, es tria per fer la visita i l'entrevista la Biblioteca Sant Pau - Santa Creu, perquè per la seva ubicació al barri del Raval ens ha semblat interessant conèixer la feina que es fa amb els joves i si té un espai per a ells. A més, la directora, Virginia Cierco Aparicio, va dirigir abans la Biblioteca Bon Pastor, on va treballar molt amb els joves del barri i, per tant, ens interessa conèixer la seva visió sobre el tema.

Igualment, es contacta per correu electrònic a la Biblioteca Francesca Bonnemaison i s'envien una sèrie de preguntes sobre l'Espai Jove extretes del guió de l'entrevista.

¹⁸ Ajuntament de Barcelona. Biblioteques de Barcelona. Disponible a: <<https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/ca/biblioteques>>. [Consulta: 10/10/2024].

¹⁹ Ajuntament de Barcelona. Biblioteques de Barcelona. Organigrama. Disponible a: <https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/sites/default/files/organigrama_1.pdf>. [Consulta: 22/10/2024].

²⁰ Serà la Biblioteca Central Urbana, la construcció de la qual està contemplada en una Fase II, és a dir, entre 2027-2031, segons el Pla Director de Biblioteques de Barcelona 2030. Disponible a: <<http://hdl.handle.net/11703/129505>>. [Consulta: 05/01/2025].

²¹ Una biblioteca de districte hauria de tenir 2.000-3.000 m² de superfície útil, equivalents a 2.600-3.900 m² de superfície construïda. La superfície construïda és el resultat de l'aplicació d'un increment del 30% de la superfície útil per a les zones logístiques i constructives. Font: Romero, Santi (2004). La Arquitectura de la biblioteca: recomendaciones para un proyecto integral. 2a ed. Barcelona: Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, Demarcación de Barcelona con la colaboración de la: Diputació de Barcelona, Xarxa de Municipis y de la Generalitat de Catalunya [sic]. ISBN 849618515X.

Les entrevistes amb les direccions i personal bibliotecari de les 10 biblioteques objecte d'estudi, va permetre conèixer exemples de biblioteques de proximitat amb espais específics per joves molt treballats. Per tant, es va decidir posar-los com a exemples de bones pràctiques dins la mateixa xarxa de biblioteques. És el cas de les següents:

- Biblioteca Les Roquetes
- Biblioteca Trinitat Vella
- Biblioteca Zona Nord

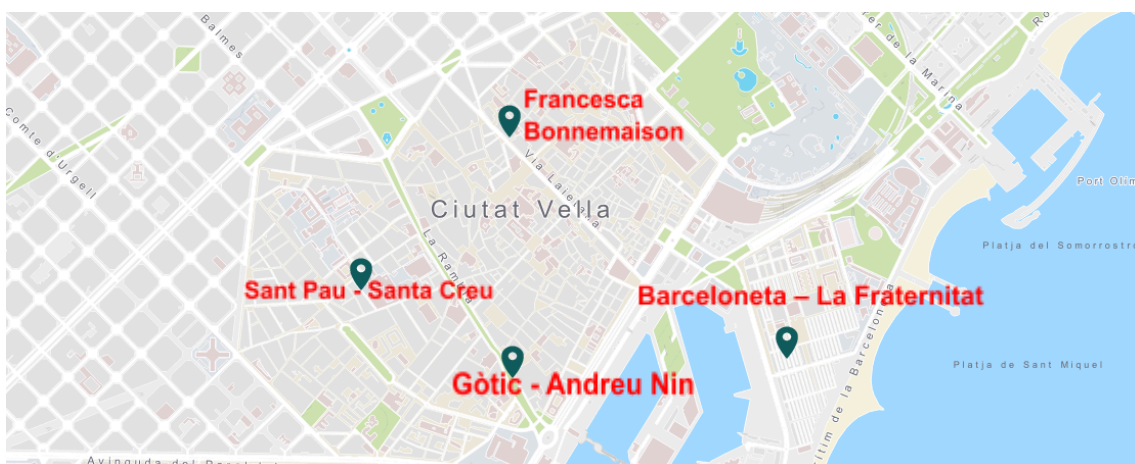
Per conèixer-les de primera mà, es va concertar una visita i entrevista amb les biblioteques de Les Roquetes i Trinitat Vella.

Pel que fa a la Biblioteca Zona Nord, s'escriu un correu electrònic a la responsable de la sala infantil, Rosa Ferrer Romeu, de la qual teníem el contacte.

3.5. Mapa de lectura pública de Barcelona

Barcelona. Districte 01. Ciutat Vella

- Biblioteca Barceloneta - La Fraternitat
- **Biblioteca Francesca Bonnemaison** (biblioteca que assumeix les funcions de biblioteca de districte)
- Biblioteca Gòtic - Andreu Nin
- Biblioteca Sant Pau - Santa Creu

Font: Ajuntament de Barcelona. Biblioteques de Barcelona. Disponible a:
<<https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/ca/biblioteques>>.

Barcelona. Districte 02. Eixample

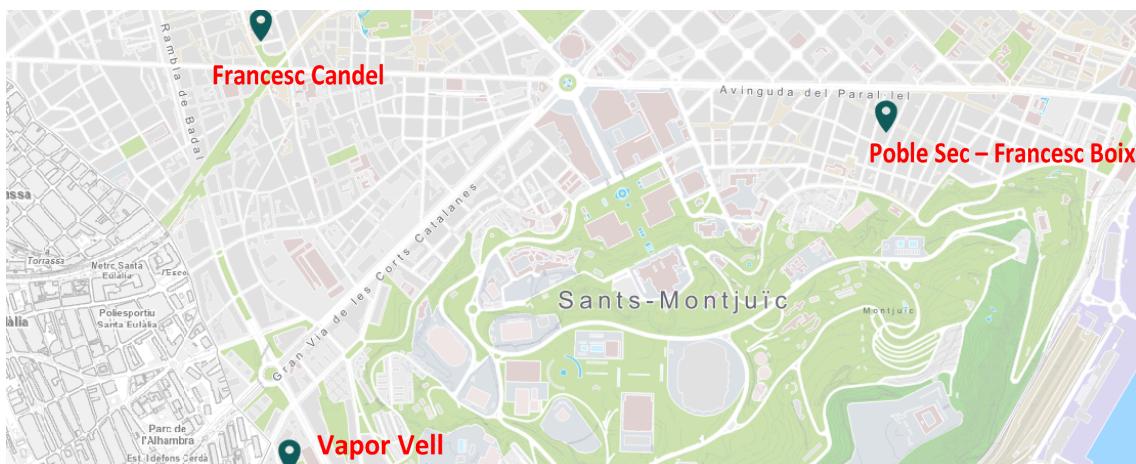
- Biblioteca Esquerra de l'Eixample - Agustí Centelles
- Biblioteca Fort Pienc - Ana María Moix
- Biblioteca Joan Miró
- **Biblioteca Sagrada Família - Josep M. Ainaud de Lasarte** (biblioteca de districte)
- Biblioteca Sofia Barat
- Biblioteca Sant Antoni - Joan Oliver

Font: Ajuntament de Barcelona. Biblioteques de Barcelona. Disponible a:
<<https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/ca/biblioteques>>.

Barcelona. Districte 03. Sants - Montjuïc

- Biblioteca Francesc Candel
- Biblioteca Poble Sec - Francesc Boix
- **Biblioteca Vapor Vell** (biblioteca de districte)

Font: Ajuntament de Barcelona. Biblioteques de Barcelona. Disponible a:
<<https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/ca/biblioteques>>.

Barcelona. Districte 04. Les Corts

- Biblioteca Les Corts - Miquel Llongueras
- **Biblioteca Montserrat Abelló** (biblioteca de districte)

Font: Ajuntament de Barcelona. Biblioteques de Barcelona. Disponible a:
<<https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/ca/biblioteques>>.

Barcelona. Districte 05. Sarrià - Sant Gervasi

- Biblioteca Clarà
- Biblioteca Collserola - Josep Miracle
- **Biblioteca Sant Gervasi - Joan Maragall** (biblioteca de districte)

Font: Ajuntament de Barcelona. Biblioteques de Barcelona. Disponible a:
<<https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/ca/biblioteques>>.

Barcelona. Districte 06. Gràcia

- **Biblioteca Jaume Fuster** (biblioteca de districte)
- Biblioteca Vallcarca i els Penitents - M. Antonieta Cot
- Biblioteca Vila de Gràcia - Rosa M. Arquimbau

Font: Ajuntament de Barcelona. Biblioteques de Barcelona. Disponible a: <https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/ca/biblioteques>.

Barcelona. Districte 07. Horta - Guinardó

- Biblioteca El Carmel - Juan Marsé
- **Biblioteca Guinardó - Mercè Rodoreda** (biblioteca de districte)
- Biblioteca Horta - Can Mariner
- Biblioteca Montbau - Albert Pérez Baró

Font: Ajuntament de Barcelona. Biblioteques de Barcelona. Disponible a: <https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/ca/biblioteques>.

Barcelona. Districte 08. Nou Barris

- Biblioteca Canyelles - M. Àngels Rivas
- Biblioteca Les Roquetes - Rafa Juncadelles
- **Biblioteca Nou Barris - Aurora Díaz Plaja** (biblioteca de districte)
- Biblioteca Vilapicina i la Torre Llobeta - Carmen Laforet
- Biblioteca Zona Nord - Mària Sánchez

Font: Ajuntament de Barcelona. Biblioteques de Barcelona. Disponible a: <https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/ca/biblioteques>.

Barcelona. Districte 09. Sant Andreu

- Biblioteca Bon Pastor - Josefina Castellví
- **Biblioteca Ignasi Iglésias - Can Fabra** (biblioteca de districte)
- Biblioteca La Sagrera - Marina Clotet
- Biblioteca Trinitat Vella - José Barbero

Font: Ajuntament de Barcelona. Biblioteques de Barcelona. Disponible a: <https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/ca/biblioteques>.

Barcelona. Districte 10. Sant Martí

- Camp de l'Arpa - Caterina Albert
- Biblioteca El Clot - Josep Benet
- **Biblioteca Gabriel García Márquez** (biblioteca de districte)
- Biblioteca Poblenou - Manuel Arranz
- Biblioteca Ramón d'Alòs - Moner
- Biblioteca Xavier Benguerel

Font: Ajuntament de Barcelona. Biblioteques de Barcelona. Disponible a:
<<https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/ca/biblioteques>>.

Biblioteques de la xarxa tancades en el moment de fer el TFG

En el moment de fer el treball tres biblioteques es troben tancades per obres de millora i manteniment de l'equipament²². Són les següents:

Biblioteca Sant Antoni - Joan Oliver

- Districte de l'Eixample. Pertany a la tipologia de biblioteca de barri.
- Tancada des del 15 de setembre del 2023. La previsió de reobertura és la primavera del 2025.

Biblioteca Guinardó - Mercè Rodoreda

- Districte d'Horta - Guinardó. Pertany a la tipologia de biblioteca de districte.
- Tancament des del 7 d'octubre de 2024.

²² Ajuntament de Barcelona. Biblioteques de Barcelona. Obres i manteniment. Disponible a:
<<https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/ca/qui-som/informacio-institucional/obres-i-manteniment>>. [Consulta: 10 octubre 2024].

Biblioteca Xavier Benguerel

- Districte de Sant Martí. Pertany a la tipologia de biblioteca de barri.
- Tancament a partir del 21 d'octubre del 2024. La previsió és que les obres de millora de l'equipament finalitzin el desembre de 2025.

D'altra banda, la inauguració de la nova biblioteca del districte de Sarrià, construïda de nova planta, està prevista per al primer semestre del 2025. El nom que tindrà, consensuat en votació telemàtica popular, és **Biblioteca Sarrià - J.V. Foix**, en honor al poeta i periodista Josep Vicenç Foix i Mas, veí del barri.²³

²³ Ajuntament de Barcelona. *La nova biblioteca de Sarrià durà el nom de J.V. Foix*. Disponible a: <https://www.barcelona.cat/infobarcelona/ca/la-nova-biblioteca-de-sarria-dura-el-nom-de-j-v-foix-2-2_1413602.html>. [Consulta: 14 octubre 2024].

4. Marc teòric

4.1. Revisió bibliogràfica

Tal com afirma Gallo León (2021), el model de biblioteca ha canviat: ha passat de centrar-se en el llibre a centrar-se en el servei a la comunitat. En aquest sentit, cal destacar el concepte de **disseny UX** o **disseny centrat en l'experiència d'usuari** (Priestner, 2021). En la mateixa línia, la biblioteca ideal descrita per Oyarzún i Abril Español (2022) és aquella que està centrada en les persones (no es parla d'usuaris, sinó de persones) i, per tant, el seu disseny ha de buscar el seu benestar a tots els nivells. Això implica, consegüentment, un canvi en la concepció de l'espai de la biblioteca, pensat com a espai de trobada, com a espai social. L'edifici deixa de ser només un receptacle de la col·lecció i passa a convertir-se en un espai per a la comunitat, un espai viu pensat per a l'usuari, del qual la col·lecció és un dels elements de l'ampli ventall de serveis que s'ofereixen.

Gallo León (2021) destaca que, precisament, en un món tan digital com l'actual, els espais de convivència i trobada real (no virtual) de la comunitat són essencials. Les biblioteques tenen una cosa que no té Internet: espai físic tangible i és, precisament, en aquest punt on està el gran potencial de la biblioteca pensada cap al futur. Això suposa un repte en el disseny dels espais, perquè s'han de concebre com a llocs de trobada de la comunitat (treball col·lectiu) i, al mateix temps, d'estudi i oci individual.

Seguint aquesta mateixa línia, Caridad Sebastián (2018) es refereix a la biblioteca pública com un espai social de desenvolupament de coneixement compartit on s'ofereixen eines, activitats i oportunitats de manera personalitzada i col·lectiva alhora. Per tant, la biblioteca hauria de tenir equipaments i espais que ajudin a fomentar l'apoderament individual i el col·lectiu.

Destaquem en aquest punt el concepte de **biblioteca social** o **tercer lloc** (Gallo-León, 2019), com a espai neutral, inclusiu, que afavoreix la convivència entre tots els membres de la comunitat. De fet, la biblioteca pública actual està pensada com a fòrum d'idees, espai de trobada i d'intercanvi (Sevillano Bengoechea i Orte Largo, 2017). Això implica pensar en totes les tipologies d'usuaris: infants, joves, adults i gent gran. Tots han de poder trobar el seu espai dins la biblioteca. No es tracta d'espais excloents, sinó que precisament la tendència actual és la dels espais oberts, diàfans i polivalents, que facilitin el *coworking*, fomentin la creativitat, així com l'intercanvi d'idees i coneixements.

Precisament, aquest article dels arquitectes de la Biblioteca Gabriel García Márquez, permet veure com es projecta una biblioteca de nova planta i quines noves necessitats dels usuaris es prioritzen a l'hora de crear els espais, ja que es descriu el seu disseny i el projecte arquitectònic. La biblioteca està pensada com a fòrum d'idees, espai d'intercanvi i de treball col·laboratiu, amb espais polivalents i sales de lectura individuals. De nou surt la paraula "àgora",

recuperada de la Grècia clàssica i que havia sortit també a l'article de Caridad Sebastián (2018). Es tracta d'aconseguir un nou consens perquè arquitectura, col·lecció, activitats, usuaris i entorn formin una xarxa cohesionada, un nou ecosistema. La biblioteca es converteix en un espai viu en permanent construcció, per adaptar-se a les necessitats sempre canviants de la societat actual.

A la bibliografia revisada trobem més exemples (Burguillos, 2017), (Suaiden, 2018) sobre el nou model de biblioteca pública necessari per fer front a les noves necessitats dels ciutadans del segle XXI. L'arquitectura ha de servir per reforçar el paper de la biblioteca pública com a veritable àgora i lloc central de trobada de la comunitat a la qual dona servei. D'una banda, el disseny de la biblioteca ha d'aconseguir "convidar" el ciutadà a visitar el seu interior i, al mateix temps, ha d'estar oberta cap a l'exterior, per ser capaç d'establir "xarxes ciutadanes" i de respondre a les necessitats d'aprenentatge d'una societat altament qualificada en un món en contínua transformació.

En aquest sentit, cal destacar el concepte de **hybrid NWS** o **new working spaces** (Di Marino, 2023) que fa referència als nous espais urbans multifuncionals, entre els quals també s'inclou la biblioteca pública. Cal reinventar aquests espais per a convertir-los en centres comunitaris, laboratoris d'innovació i creació, aprenentatge i treball.

El gran repte serà, d'una banda, aconseguir espais físics tant de treball col·lectiu com individual i, d'altra, donar resposta a les necessitats formatives, informatives i de lleure de tota la comunitat. Els espais interiors de la biblioteca han de ser flexibles i han de facilitar les relacions socials, la participació i l'intercanvi d'experiències segons les necessitats. Per tant, cal que hi hagi espais diferenciats, amb punts d'estudi individual i taules grans per a reunions o treballs en grup, entre d'altres. (Togores Martínez, 2015).

Això obliga a la convivència de dos factors, a priori, oposats: el silenci i l'activitat social. Precisament, en una societat de la immediatesa, com l'actual, són necessaris els espais de reflexió interior que costen tant de trobar (Armengod i Bosch, 2020). Per tant, no cal que les biblioteques renunciïn a un dels seus valors fonamentals, com és el silenci.

Si, tal com hem vist, la biblioteca pública ha de donar cabuda a tots els membres de la comunitat, això implica pensar en els joves a l'hora de definir els espais interiors. Pensar en els joves és pensar en una franja d'usuaris diferenciada i amb unes necessitats concretes, tal com afirma l'Organització Mundial de la Salut (OMS)²⁴, ja que es tracta d'una etapa singular del desenvolupament humà, caracteritzada per un ràpid creixement físic, cognitiu i psicosocial. Això influeix en com se senten, pensen, prenen decisions i interactuen amb el seu entorn. Per a créixer i desenvolupar-se sanament, els adolescents necessiten, entre d'altres, informació, oportunitats que responguin

²⁴ World Health Organization (WHO). Organización Mundial de la Salud. Disponible a: <https://www.who.int/es>. [Consulta: 03/11/2024].

a les seves necessitats i drets específics, així com la creació d'entorns segurs i propicis. Aquí és on la biblioteca juga un paper important en el desenvolupament dels joves i, per tant, dins d'aquest equipament públic, els joves han de poder trobar el seu propi espai.

Els espais determinen molt la percepció dels joves vers la biblioteca, més que la col·lecció o serveis. El fet de no existir espais propis a les biblioteques els pot predisposar a pensar que no és un lloc per ells (Baena, Bosch i Ruiz, 2018). Els autors defensen la idea que no s'hauria de crear noves biblioteques sense un espai propi per als joves.

Existeix la idea generalitzada que els joves visiten poc la biblioteca o en fan poc ús dels seus serveis. Contràriament a aquesta idea, Klinenberg (2021) afirma que la biblioteca pública gaudeix de la mateixa popularitat entre els adolescents i joves, com els sectors de la població que més la visiten, és a dir, la gent gran, així com els pares i mares d'infants petits. L'explicació que dona l'autor és que es tracta de llocs públics, d'accés lliure i gratuït, on poden interactuar amb altres persones de la seva edat. Si bé l'autor parla de la realitat dels Estats Units, hem de fer menció en aquest punt als indicadors referents al 2023 - 2024 publicats per Biblioteques de Barcelona²⁵, on podem veure que la franja d'edat dels joves no és, precisament, la que menys freqüenta les biblioteques, ja que per sota trobem els infants i la gent gran, curiosament els grups d'edat que, a priori, es pensa que hi fan més ús.

Pel que fa a la localització ideal de l'espai jove, seria la següent (Bolan, 2003):

- Fàcilment accessible i visualment localitzable, a ser possible a prop de la porta d'entrada de la biblioteca.
- A prop de les àrees "clau" de la biblioteca (ordinadors, préstec, taulell de personal bibliotecari), però alhora en un espai amb una mica de privacitat. És important que els joves puguin parlar entre ells sense molestar a la resta d'usuaris que volen mantenir silenci.
- L'espai ha de ser flexible.
- Intentar evitar que estigui just al costat de l'àrea infantil, perquè els joves no volen que se'ls associï amb els infants.
- No convé tampoc ubicar l'espai jove en una zona que quedi completament aïllada de la resta de la biblioteca.

No obstant això, no existeix una ubicació ideal i la biblioteca l'haurà d'adaptar a la seva realitat i disponibilitat d'espai físic.

La revisió de la normativa de les biblioteques és un altre punt a destacar. Tal com diuen Armengod i Bosch (2020), és molt desmoralitzant per als joves que, segons la normativa, hagin d'estar obligatòriament a l'àrea infantil fins als 14 anys, compartint espai amb nadons, infants de primària i les seves famílies. Igualment, és complicat per a l'equip professional responsable de l'àrea infantil gestionar un únic espai en el qual han de conviure tipologies d'usuaris tan

²⁵ Consultar Annex 1, a l'apartat Annexos.

diverses i amb nivells de maduresa tan diferents. Els autors indiquen que la biblioteca pública hauria d'intentar apropar-se als joves des de diferents perspectives, depenent del seu espai disponible, ja sigui amb espais físics propis, en el cas de les biblioteques grans, com a través d'espais modulables per activitats puntuals, a les biblioteques petites, o bé amb espais virtuals.

Un punt que es considera essencial és la implicació dels adolescents en la creació d'un nou espai pensat per a ells dins la biblioteca pública (Taney, 2003). Els seus suggeriments permetran conèixer què necessiten, en què es pot millorar, perquè es vinculin amb l'espai, se'l facin seu i, d'aquesta manera, hi estiguin més a gust (Armengod i Bosch, 2020). Cal posar èmfasi en la interacció i vincle entre biblioteques i joventut, apostant per la formació dels professionals per superar prejudicis vers els joves i comprendre millor les seves necessitats. Els autors destaquen la importància del treball en xarxa, potenciant la col·laboració entre biblioteques, institucions i comunitats.

D'altra banda, la recerca de bibliografia a les biblioteques i a bases de dades es complementa amb la lectura del blog personal²⁶ creat per Gisela Ruiz Chacón²⁷, bibliotecària i llicenciada en Medicina, qui va treballar des del 2013 com a directora a la Biblioteca Infantil i Juvenil Can Butjosa, a Parets del Vallès, i actualment treballa a la Biblioteca Central Urbana Elisenda de Montcada, a Montcada i Reixac.

L'autora narra la seva experiència gaudint d'un permís el 2016 per formar-se als Estats Units sobre el treball que fan les biblioteques vers i amb els joves, concretament a tres biblioteques de Nova York: la *New York Public Library*, la *Brooklyn Public Library* i la *Queens Library*. A més, descriu d'altres biblioteques especialitzades en joves, exposant les característiques fonamentals que han de complir els seus espais:

- Ser independents de la sala infantil i de la sala d'adults. L'autora comenta que els adolescents rebutgen el món infantil i el món dels adults i, per tant, si intentem encaixar-los en un espai que no poden fer-se seu, acabaran per marxar de la biblioteca i buscar fora altres llocs.
- Han d'estar dissenyats per satisfer les seves necessitats informatives però, sobretot, el seu desenvolupament físic i intel·lectual. Durant l'adolescència els joves busquen espais on socialitzar amb els amics per passar l'estona. És amb aquesta mentalitat que s'han de dissenyar els espais per a joves: reproduint els llocs més habituals de socialització a la biblioteca.

²⁶ WordPress.com. Sobre mí. Libraries & The City. Disponible a:
<<https://librariesandthecity.wordpress.com/about/>>.

²⁷ Diba.cat. GE Gisela Ruiz Chacón - Bibliotecas. Disponible a:
<<https://www.diba.cat/es/web/biblioteques/-/ge-gisela-ruiz-chacon>>.

- Han de ser personalitzables, perquè els joves els sentin com a propis, que els puguin transformar segons els seus gustos i interessos com fan amb les seves habitacions a casa dels pares.
- Estar regits per una normativa pròpia, adaptada a partir de la normativa general, que limiti l'accés d'adults i infants per transmetre la idea als joves que aquell és el seu territori.

Recuperem per acabar la següent frase de l'autora, perquè considerem que és un bon resum de la importància de l'existència, dins la biblioteca pública, d'un espai específicament pensat per joves i que doni resposta a les seves necessitats:

“Si he après alguna cosa durant aquests mesos és que no hi ha biblioteca juvenil/servei per a joves de qualitat sense un espai jove. Totes les biblioteques de New York i de Catalunya que fan accions potents amb els joves tenen espais específics per a ells. I és que els necessiten! El que fan, com es comporten, com es relacionen, com es comuniquen, etc., és molt diferent de com ho fan els infants i els adults i, per tant, no els podem encaixar en espais que no els són propis, perquè aleshores els busquen fora de la biblioteca. Aquests espais són imprescindibles.” (sic)

4.2. Marc normatiu

A continuació, es fa menció de les pautes o directrius consultades per crear el marc normatiu que regeix la creació d'espais per joves a la biblioteca pública, amb l'objectiu de conèixer les recomanacions que donen. De cadascuna de les fonts consultades, s'enumeren i comenten les idees que considerem més rellevants.

4.2.1. Manifest de la biblioteca pública de la IFLA/UNESCO 2022

En aquest document de caràcter internacional es donen les directrius de referència per a la planificació i posicionament dels serveis de la biblioteca pública. Si bé és cert que no es parla directament dels espais pròpiament dits, sinó dels serveis que ha d'oferir d'acord amb la seva missió, cal destacar els següents punts en relació amb el present treball:

- Tots els grups d'edat han de poder trobar-hi materials d'acord amb les seves necessitats.

Destaquem la idea de diferents necessitats formatives, informatives i de lleure a les diferents etapes vitals de les persones.

- La biblioteca ha de definir els seus objectius, prioritats i serveis d'acord amb les necessitats de la seva àrea d'influència. En aquest procés són molt importants el coneixement local i la participació de la comunitat, i, per tant, els grups locals han de participar en la presa de decisions.

Tal com hem vist a la revisió bibliogràfica, els joves haurien de poder participar en la creació del seu espai dins la biblioteca.

- Crear i enfortir els hàbits lectors dels nens i nenes, des de la infància fins a l'edat adulta.

Tot i que no es parla directament de l'adolescència o joventut, hem pogut veure a la revisió bibliogràfica que aquesta és una etapa de transició entre la infància i l'adulthood i, per tant, els hàbits lectors també s'hauran d'enfortir, oferint als joves un fons documental i serveis adients en un espai atractiu i acollidor.

- Donar accés a un ampli rang d'informació i idees lliures de censura, reforçant d'aquesta forma l'educació formal i informal en tots els nivells, així com la formació permanent, per tal de possibilitar la cerca contínua, voluntària i autodidacta de coneixement en totes les etapes de la vida.

Destaquem aquesta idea d'acompanyament de la biblioteca durant totes les etapes vitals de l'usuari.

4.2.2. Directrius de serveis bibliotecaris per a adolescents de l'IFLA

Les [*Directrius IFLA per a serveis bibliotecaris per a adolescents*](#) (2020) és la revisió i traducció al català que ha fet el Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya²⁸, de les que va publicar el 1996 l'*Standing Committee of Libraries for Children and Young Adults Section* de la IFLA. Aquestes directrius proporcionen un marc per a la comunitat bibliotecària internacional, perquè les biblioteques les adaptin a la seva situació real i puguin donar resposta a les necessitats específiques de desenvolupament intel·lectual, emocional i social dels seus joves.

Si bé és cert que les directrius no especifiquen com han de ser els espais per aquesta franja d'edat, sí que es deixa constància de la importància de crear dins la biblioteca pública una àrea clarament definida per als recursos dedicats als adolescents i, per tant, les idees que s'exposen són essencials en l'elaboració del present marc teòric. Destaquem les següents:

- L'adolescència és una etapa diferenciada entre la infància i l'edat adulta.
- Els adolescents tenen dret a uns serveis bibliotecaris de qualitat, igual que qualsevol altre grup d'edat.
- La missió de la biblioteca pública respecte als serveis per a adolescents consisteix a ajudar l'individu a fer amb èxit la transició de la infància cap a l'edat adulta, proporcionant-li, a més d'accés a recursos, un ambient que satisfaci les seves necessitats específiques de desenvolupament intel·lectual, emocional i social.
- Sempre que sigui possible, els serveis bibliotecaris per a adolescents s'haurien de dissenyar en col·laboració amb representants del grup objectiu. És a dir, es recomana que els joves participin activament en la planificació, implementació i avaluació de recursos, serveis i programes²⁹. Han de ser reconeguts com a experts en allò que els resultarà atractiu i útil. Els bibliotecaris han de tractar-los amb respecte, i amb la voluntat d'acceptar i validar les seves opinions, encara que siguin diferents de les que ofereix tradicionalment la biblioteca.
- Es recomana que les biblioteques creïn un procés mitjançant el qual els joves puguin aportar informació sobre instal·lacions, programes i serveis.
- Igualment, la biblioteca ha de treballar en col·laboració amb altres entitats i organitzacions comunitàries per donar suport a tots els aspectes d'un desenvolupament juvenil saludable i amb èxit.

²⁸ COBDC. Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya. Disponible a: <https://cobdc.org/>. [Consulta: 14/01/2025].

²⁹ Tot i que en aquest punt les directrius no parlen directament dels espais, considerem que formen part dels serveis oferts als joves i, per tant, també s'ha de tenir en compte la seva opinió a l'hora de dissenyar-los.

- La biblioteca ha de crear una zona destinada als adolescents que els resulti atractiva i que reflecteixi el seu estil de vida. Cal proporcionar un ambient acollidor, confortable i segur.

4.2.3. National Teen Space Guidelines, de la Young Adult Library Services Association (YALSA)

La *Young Adult Library Services Association* (YALSA), creada el 1957, l'hem de situar en el context dels Estats Units d'Amèrica. Per tant, no és un organisme de caràcter internacional, com la IFLA, sinó una associació nacional. Concretament, és una divisió de l'*American Library Association* (ALA). No obstant això, és important tenir-la en compte, perquè exerceix una gran influència arreu del món i publica una sèrie de pautes sobre els diferents serveis bibliotecaris destinats als usuaris joves.

Remarquem especialment, per la seva relació amb el present treball, el document [*National Teen Space Guidelines*](#), on es donen unes recomanacions de com ha de ser l'espai físic de la biblioteca destinat als usuaris joves, les quals poden servir de model per a la planificació d'aquest espai.

Cal destacar els següents punts del document:

- L'espai per a adolescents està pensat per a usuaris d'entre 12 i 18 anys i el seu propòsit és centralitzar els recursos d'informació, formació i lleure d'aquest grup d'edat, alhora que els ofereix un espai propi segur, solidari i positiu/amigable.
- Proporcionar un entorn bibliotecari que fomenti el desenvolupament emocional, social i intel·lectual dels adolescents.
- L'espai bibliotecari per a joves ha de reflectir la comunitat en què viuen, és a dir, ha d'estar en consonància amb el seu context. Per tant, la biblioteca ha de reflexionar sobre la realitat que l'envolta.
- L'espai ha de ser proporcional en grandària al percentatge de població adolescent de la comunitat.
- Els adolescents han de participar activament en el disseny i la creació del seu espai dins la biblioteca, amb l'objectiu de satisfer les seves necessitats.
- La implicació dels joves en la planificació de l'espai els hi permet desenvolupar un sentit de propietat o pertinença vers la biblioteca i millora la qualitat de la seva experiència d'usuari.
- Les biblioteques públiques s'han d'esforçar a oferir un espai físic còmode, acollidor, atractiu i polivalent per a adolescents. Incorporar disseny creatiu i senyalització per fer evident que la zona és per a adolescents i que és un espai diferent de l'àrea infantil.

- Espai dissenyat per acollir una àmplia varietat d'activitats i organitzat de manera flexible perquè es puguin dur a terme fàcilment. El mobiliari ha de ser multifuncional i fàcil de moure, de manera que es pugui modificar fàcilment la seva disposició, segons les necessitats i activitats del moment.
- La decoració ha de ser actual i agradable, en consonància amb els gustos dels joves. Ha d'incloure mobiliari i elements de decoració colorits, informals i divertits, seleccionats pels adolescents.
- Disposar de prestatgeries i bucs per a materials en diferents formats.
- Proporcionar seients i taules còmodes i duradors per a adolescents de totes les mides i capacitats, incloent-hi mobles accessibles amb, cadira de rodes.
- Incloure equips de visualització, com ara taulers d'anuncis i vitrines. Fer exposicions amb el fons bibliogràfic destinat als joves, per moure la col·lecció, fer-la visible i donar-la a conèixer.
- Oferir un ampli ventall de tecnologia, tant en quantitat com en varietat: ordinadors de taula i tauletes portàtils que puguin moure per tot l'espai, equips d'escolta i visualització. Proporcionar una bona connexió de wifi.
- Assegurar-se que la tecnologia de maquinari i programari d'assistència sigui fàcilment accessible per als adolescents amb discapacitat visual i auditiva.
- Oferir maquinari i programari tant per a l'entreteniment com per a l'aprenentatge, així com accés a plataformes i eines actuals i emergents, incloses, però no limitades, a les xarxes socials.
- Proporcionar un espai amb una il·luminació, ventilació, controls de temperatura i acústica adequats.
- Permetre menjar i beure dins l'espai.
- L'espai ha de tenir una senyalització clara i ser fàcilment transitable per persones amb cadires de rodes i altres tipus de discapacitat, sense barreres arquitectòniques.
- Cal combinar una zona més silenciosa i tranquil·la, per a l'estudi i lectura individual, amb una altra més informal i sorollosa per a treball en grup, oci, creació i debat. Ubicar la zona grupal, de més soroll, lluny de les zones tranquil·les de la biblioteca.
- Fomentar la visibilitat per a una supervisió discreta del personal.
- Cal assegurar que l'espai per a adolescents tingui polítiques d'ús i edat adequades i acceptables perquè els adolescents se sentin benvinguts i segurs. Buscar activament la contribució dels adolescents en la creació de les directrius del seu espai.

- Limitar l'ús dels adults de l'espai jove només a la cerca de materials durant un període de temps que no superi els 15 minuts. Hi podran accedir només adults acompanyants, professors que donen classes de repàs a estudiants adolescents i personal de la biblioteca. Això permet que els adolescents se sentin còmodes en una zona on són els principals ocupants i, alhora, segurs.

4.2.4. Pla Director de Biblioteques de Barcelona 2030

El [Pla Director de Biblioteques de Barcelona 2030](#) s'emmarca dins el [Pla de Drets Culturals de Barcelona](#) que, sota el títol “Fem cultura”, té com a objectiu general dissenyar polítiques públiques per situar els drets culturals com a drets fonamentals de primer ordre per al conjunt de la ciutadania de Barcelona. El Pla recull un total de nou mesures de govern corresponents a les diverses línies d'actuació estratègica per assegurar que la ciutadania tingui accés a la cultura, hi pugui participar i es garanteixi el seu dret a contribuir a la vida cultural de la ciutat. Cadascuna d'aquestes mesures es descriu al Pla amb la seva missió, objectius, línies d'acció i agents articuladors municipals.

Les nou mesures i línies d'acció del **Pla de Drets Culturals de Barcelona** són les següents:

1. Cultura als barris i acció comunitària: dret a les pràctiques culturals i noves centralitats.
2. Cultura de base i sectors culturals: dret a la creació, l'experimentació, la recerca i la producció cultural.
3. Cultures populars: dret a les pràctiques populars i tradicionals com a espais de participació i cohesió social.
4. Cultura i educació: dret a la participació cultural i a l'educació i pràctica artística al llarg de la vida.
5. Cultura feminista: dret a una cultura diversa i equitativa.
6. Cultura i espai públic: dret a l'accés i a la participació cultural al carrer.
7. Cultura i drets digitals: instruments i polítiques per a l'accés al coneixement, la transparència i la innovació digital.
8. Museus de ciutat: innovació, educació i dret a participar del patrimoni cultural de Barcelona.
9. Biblioteques de Barcelona (Pla Director 2030). Dret a la lectura, a l'accés a la informació i al coneixement i foment de noves pràctiques creatives.

Aquesta novena mesura és la que recull el **Pla Director de Biblioteques de Barcelona 2030**, el qual s'articula en quatre àmbits:

1. Dret d'accés a la informació i a la generació de coneixement.
2. Dret a la lectura, a l'escriptura i a l'expressió oral.
3. Dret a l'educació, a la formació contínua i a l'alfabetització cultural. Dret a la participació artística.

4. Dret d'equitat en l'accés a la cultura i el coneixement i en la participació cultural.

La missió del Pla Director és la següent:

“Impulsar les biblioteques de Barcelona com a principal servei cultural de proximitat de promoció de la lectura i del coneixement, tot garantint el dret d'accés a la informació i a l'ús de les tecnologies, donant suport a la formació contínua al llarg de la vida i possibilitant la cohesió social i el desenvolupament de les persones amb igualtat d'oportunitats a través de la participació i de les pràctiques culturals i creatives.”³⁰

El Pla Director fa menció dels seus antecedents, que són el *Pla de biblioteques de Barcelona 1998-2010*³¹, així com al document *Biblioteques de Barcelona 10 anys +: nous reptes, noves oportunitats*³², per posar l'accent a les transformacions socials, a les quals s'han hagut d'adaptar les biblioteques públiques per tal de continuar donant resposta a les necessitats reals i en constant evolució de la societat. Es fa especial menció a la diversitat cultural de la ciutat de Barcelona, l'expansió de la cultura digital a la vida quotidiana i la multiplicitat d'interessos i inquietuds de la ciutadania.

Tot això fa necessari replantejar de forma permanent el concepte de biblioteca, sense oblidar els seus valors bàsics: facilitar la igualtat en les oportunitats d'accés a la informació i, en definitiva, democratitzar l'accés al coneixement. Cal destacar que aquest paper democratitzador de la biblioteca pública està en línia amb la seva missió, exposada al Manifest de la Biblioteca Pública de la IFLA - UNESCO 2022.

En relació amb el present treball, destaquem els següents punts del document:

- Com a resultat de les transformacions socials, cal implicar a la ciutadania en el disseny, concepció i reprogramació de les biblioteques.
- Adequar els perfils professionals de les biblioteques perquè esdevinguin veritables dinamitzadors de comunitats lectores al llarg de la vida.
- La necessitat d'acompanyar els perfils professionals d'una formació àmplia. Cal una revisió dels llocs de treball i dels perfils que formen els equips en un sentit ampli (competències, condicions, diversitat cultural,

³⁰ BCNROC. Repositori Obert de Coneixement de l'Ajuntament de Barcelona.

Pla Director de Biblioteques de Barcelona 2030 : dret a la lectura, a l'accés a la informació i al coneixement : foment de noves pràctiques creatives i de la participació comunitària : mesura de govern #9. Disponible a: <<http://hdl.handle.net/11703/129505>>. [Consulta: 9 d'octubre del 2024].

³¹ BCNROC. Repositori Obert de Coneixement de l'Ajuntament de Barcelona. *Pla de biblioteques de Barcelona 1998-2010.* Disponible a: <<http://hdl.handle.net/11703/111728>>. [Consulta: 9 d'octubre del 2024].

³² BCNROC. Repositori Obert de Coneixement de l'Ajuntament de Barcelona. *Biblioteques de Barcelona 10 anys + : nous reptes, noves oportunitats.* <<http://hdl.handle.net/11703/131790>>. [Consulta: 9 d'octubre del 2024].

coneixements, etc.) per tal d'assegurar la presència dels diferents perfils i que els llocs puguin ser ocupats per persones que s'hagin format en l'àmbit corresponent.

- A banda del treball amb les escoles bressol i els centres de primària, que concentra el gros de les activitats, cal reforçar el treball amb els instituts, les escoles de persones adultes i els centres ocupacionals per arribar a la població jove i potenciar experiències significatives.
- Un altre aspecte que es pot posar damunt la taula és si els espais que les biblioteques tenen actualment afavoreixen la interacció de la població jove, més enllà de la presència en espais d'estudi, i, si es considera que cal fer-hi canvis, si aquests es poden afrontar a partir del treball directe, oferint al jovent la possibilitat d'explicar i decidir què necessita.

Com a **resum final**, una vegada elaborat el marc teòric, hem pogut constatar que les fonts consultades coincideixen en molts punts. Destaquem els següents:

- Es recomana crear dins la biblioteca pública un espai específic per joves, separat de l'àrea infantil i la d'adults.
- Aquest espai ha de tenir zones que permetin tant el treball individual com en grup.
- Els joves necessiten espais on puguin parlar i socialitzar, perquè es mouen generalment en grup. Per tant, l'espai per joves haurà de ser més permissiu amb el tema del soroll i no es pot pretendre que sigui tan silenciós com la sala d'adults.
- Convé que aquest espai tingui una normativa específica, que sigui una adaptació de la normativa general de la biblioteca.
- És important que els joves puguin participar en la creació d'aquest espai.
- Cal personal de la biblioteca especialitzat en joves, que conegui els seus interessos, necessitats i sàpiga crear un vincle amb ells.

4.3. Definició del grup objectiu: Què entenem per “jove”?

De la revisió bibliogràfica, es desprèn que no existeix unanimitat a l'hora de definir el segment de la població entesa com a jove. Serveixen com a exemple les següents fonts consultades:

Bueno i Torrens (2020) assenyalen que, des del punt de vista de la Neurociència³³, abans de l'edat adulta es distingeixen tres grans “finestres” o etapes que presenten característiques diferenciadores: dels 0 als 3 anys, dels 4 als 11 i l'adolescència. Per tant, es considera que l'adolescència comença a partir dels 12 anys, tot i que, evidentment, es tracta de dates aproximades perquè cada individu madura a un ritme lleugerament diferent.

Tal com afirma l'autor, no és casualitat que aquestes “finestres” que defineix la neurociència coincideixen amb les diferents etapes educatives que s'han establert amb criteris pedagògics: escola bressol, dels 0 als 3 anys; Preescolar i Primària, dels 4 als 11 anys; Secundària i Batxillerat, a partir dels 11 anys.

En canvi, l'Organització Mundial de la Salut (OMS) assenyalen que l'adolescència és la fase de la vida que va de la infància a l'edat adulta, és a dir des dels 10 fins als 19 anys. S'utilitza el terme *young adults* (en català serien els “joves”) per a les persones amb edats compreses entre els 20 i 24 anys. Representa una etapa singular del desenvolupament humà, caracteritzada per un ràpid creixement físic, cognitiu i psicosocial. Això influeix en com se senten, pensen, prenen decisions i interactuen amb el seu entorn. Per a créixer i desenvolupar-se sanament, els adolescents necessiten, entre d'altres, la creació d'entorns segurs i propicis.

Armengod i Bosch (2020) afirmen que, quan parlen de l'adolescent o el jovent, estan pensant en una franja d'edat molt concreta, dels 13 als 18 anys. Expliquen que la Neurologia defineix tres franges d'edat dins de l'adolescència, que comprenen l'adolescència inicial (entre els 12 i 14 anys), mitjana (entre els 15 i 17 anys) i tardana (entre els 17 i 25 anys). Aquesta segmentació proporciona una comprensió més nítida de les necessitats i preferències dels joves en funció de la seva edat.

Lapeyra (2019) indica al seu treball de fi de grau, que s'entendrà com a jove la persona de 12 a 25 anys, etapa vital dins de la qual mereix una especial atenció l'adolescència (14 als 18). Afirmen que hi ha una tendència generalitzada a incloure infants i joves en un mateix grup, i que això sempre acaba perjudicant els joves. Una altra idea que volem recuperar de l'autora és que la visió de la joventut per a molts col·lectius és com el d'una simple extensió de la infantesa.

Pel que fa al marc normatiu, la **IFLA** assenyalen que la franja d'edat considerada adolescent pot variar segons el context cultural i el país i que, per tant, cada

³³ Definició de Neurociència segons el Termcat: “Ciència multidisciplinària que té com a objectiu l'estudi del sistema nerviós, des dels aspectes més bàsics, moleculars i cel·lulars, fins als de major complexitat, com els processos mentals o el comportament”.

biblioteca haurà de decidir quin és el seu grup objectiu. No obstant així, sí que indica que, en termes generals, els serveis bibliotecaris per a adolescents s'adrecen als joves dins la franja d'edat entre els 12 i els 18 anys. En tot cas, es parla d'ampliar aquest rang d'edat més enllà dels 18 anys en funció del país i la cultura, però en cap moment es fa referència a posposar l'entrada en l'adolescència a 14 anys.

El que sí que es destaca és que el grup objectiu ha d'incloure tots els membres independentment de la seva raça, religió, bagatge cultural, capacitat intel·lectual o capacitat física. Cal prestar una atenció especial als joves amb discapacitat i a les minories socials i lingüístiques.

El **Consorci de Biblioteques** estableix les franja d'edat dels usuaris designats "joves" entre els 15 i els 24 anys, ambdós inclosos.

La normativa actualment vigent del Consorci de Biblioteques³⁴, dins del punt 1, sobre les *Condicions d'accés i ús de les biblioteques i les seves instal·lacions*, concretament al punt 1.3, diu el següent: "Les àrees infantils són per a ús dels nens i les nenes fins a 14 anys".

Precisament, aquest tema va ser objecte de debat al Grup de Treball d'Àrees Infantils, coordinat per l'Anna Herráez³⁵, del que n'he format part. Es va parlar de reduir l'edat dels usuaris considerats com a "Infants" fins als 12 anys, ja que actualment la normativa indica que aquesta franja va fins als 14 inclosos. La principal raó que en defensa d'aquest canvi era, precisament, l'equiparació amb l'edat d'inici de l'ESO (Ensenyament Secundari Obligatori).

En contra d'aquest canvi, va sorgir precisament el debat de la manca d'un Espai Jove pròpiament dit a una part de les biblioteques de la xarxa. És a dir, si els joves que venen a la biblioteca no troben un espai de transició entre la sala infantil i la sala d'adults, no podem fer que vagin a l'àrea d'adults a partir dels 12 anys, per un tema fins i tot de seguretat. Cal recordar en aquest sentit que fins als 13 anys els infants necessiten venir acompanyats del seu pare, mare o tutor per fer-se el carnet de la biblioteca. De fet, els joves només poden fer-se sols el carnet d'usuari a partir dels 14 anys, ja que és l'edat obligatòria a partir de la qual han de tenir DNI (Document Nacional d'Identitat).

³⁴ *Normativa d'ús de les biblioteques del Consorci de Biblioteques de Barcelona*. Disponible a: <https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/sites/default/files/Normativa_us_bibBCN.pdf>. [Consulta: 26 d'octubre del 2024].

³⁵ Bibliotecària de la Biblioteca Xavier Benguerel i responsable del Servei de Documentació de Literatura Infantil i Juvenil (SDLIJ)". Disponible a: <<https://www.termcat.cat/ca>>. [Consulta: 26 d'octubre del 2024].

5. Resultats

Una vegada elaborat el marc teòric, el cos principal del treball consisteix en l'aplicació de la metodologia anteriorment descrita per assolir els objectius proposats. Els estudis previs, el portal web i, sobretot, la visita a les biblioteques i les entrevistes als professionals ens permetrà comprovar si s'assoleixen les principals característiques d'espais bibliotecaris per joves segons les fonts consultades.

5.1. Estudis de la Xarxa de Biblioteques Municipals sobre els joves

Es comprova si el Consorci de Biblioteques de Barcelona o, més extensament, la Xarxa de Biblioteques Municipals a la qual pertany, ha fet algun estudi previ sobre el tema, que pugui servir de base per al present treball.

La Diputació de Barcelona va iniciar durant el darrer trimestre del 2013 un estudi sobre els joves i la biblioteca pública, a partir del qual va crear-se el 2015 el document *Joves i serveis bibliotecaris. Propostes de millora*³⁶, on s'elaboren una sèrie de propostes d'actuació en diferents àmbits de l'activitat que desenvolupen els serveis bibliotecaris.

No s'han pogut recuperar estudis més actuals al repositori de la Diputació de Barcelona. La persona responsable de la Secretaria Tècnica del Consorci, Mercè Muñoz Creus, ens confirma a través de correu electrònic que no existeixen estudis més actuals sobre el tema dels joves, però que, precisament, aquesta és una de les línies d'actuació sobre la qual es vol treballar el 2025.

Dins del document esmentat, resulta especialment interessant per al present treball l'apartat de *Propostes de millora en l'àmbit dels espais*, del qual destaquem els següents punts:

- La realitat del moment en el qual es va fer l'estudi (2015) és que, en termes generals, no hi ha una aposta clara de la Xarxa de Biblioteques Municipals de crear un espai diferenciatiu per joves, com sí que s'ha fet amb altres tipologies d'usuaris, com és el cas dels espais infantils.
- El debat de la professió se centra en si cal oferir o no un espai jove. Depenent del context de la biblioteca i de l'oferta o no d'altres equipaments per joves al municipi o barri, es plantegen tres escenaris possibles:
 - No diferenciar cap espai per a joves, sinó crear espais per usos.

³⁶ Diputació de Barcelona. Publicacions i Documents - Joves i serveis bibliotecaris - Biblioteques. *Joves i serveis bibliotecaris. Propostes de millora*. (2015). <<https://www.diba.cat/web/biblioteques/publicacions-i-document/detall/-/contingut/16060163/pd-joves-i-serveis-bibliotecaris>>. [Consulta: 14 d'octubre del 2024].

- Agrupar l'oferta per joves (fons bibliogràfic, serveis i activitats) en un espai intermedi, relaxat i de transició cap a la resta de la biblioteca.
 - Crear un espai completament diferenciat i allunyat físicament de la resta de la biblioteca, amb un mobiliari i una oferta específics. Aquesta opció només es recomana quan hi hagi una necessitat real, en municipis o barris sense cap altra oferta d'espai per joves.
- Majoritàriament, la professió opina que cal diferenciar espais per usos, més que no pas per tipologies d'usuaris.
 - S'identifiquen dos tipus d'ús que requereixen espais diferenciats: espais de treball en grup i espais de silenci.
 - Han de ser espais amb un bon tractament acústic per a la convivència dels diferents usos, dotats d'ordinadors de sobretaula, una bona cobertura de wifi i amb prou endolls per als dispositius mòbils i portàtils dels usuaris.
 - Establir unes normes clares que ajudin a diferenciar els usos de cada espai, per facilitar la convivència i evitar conflictes entre els usuaris.
 - En cas que la biblioteca opti per crear un Espai Jove pròpiament dit, ha de regir-se per una normativa adaptada i més flexible. L'espai ha de ser diàfan, amb mobiliari informal, que faciliti la trobada i la interacció entre els joves. Es recomana utilitzar un racó de la biblioteca o zona informal, com el vestíbul, terrassa o pati, en general, infrautilitzats.
 - Es recomana la participació dels joves en la creació del seu espai.

5.2. Portal web de Biblioteques de Barcelona

Quant a la **pàgina web de Biblioteques de Barcelona**³⁷, la informació que es dona sobre l'Espai Jove no és fàcil de trobar. S'ha d'anar a la pestanya "Llibres/Música/Cinema", de la barra del menú principal, després triar l'opció "Les nostres col·leccions" del menú desplegable, i allà una de les opcions és "Espai Jove"³⁸. Tanmateix, si s'entra en aquest apartat, no es parla d'espais, sinó de biblioteques que han agrupat tot el fons documental adreçat als joves i l'han diferenciat de la resta de la col·lecció. La pàgina ve acompanyada d'una única fotografia que tampoc resulta aclaridora sobre el tema dels espais (apareixen còmics oberts i figuretes de Superman) ni s'especifica a quina biblioteca s'ha pres. Apareixen els enllaços només de 8 biblioteques que tenen diferenciat el fons juvenil de la resta de la col·lecció, del total de 40 que

³⁷ Ajuntament de Barcelona. Biblioteques de Barcelona | Ajuntament de Barcelona. Disponible a: <<https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/ca>>. [Consulta: 12/01/2025].

³⁸ Ajuntament de Barcelona. Espai Jove. Biblioteques de Barcelona. Disponible a: <<https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/ca/colleccio/espai-jove>>. [Consulta: 12/01/2025].

conformen la xarxa. Aquests enllaços deriven a la pàgina web principal dels diferents equipaments, on no trobem més referències a l'espai jove.

D'altra banda, dins la pestanya "Tecnologia" de la barra del menú principal s'ha pogut comprovar que es parla d'un projecte puntual, anomenat **9B Espai Jove**³⁹, que es va fer a les biblioteques Nou Barris - Aurora Díaz Plaja (biblioteca de districte i que, per tant, forma part de la població objecte d'estudi) i Zona Nord - Mària Sánchez (biblioteca de proximitat del districte de Nou Barris).

L'objectiu general del projecte va ser la creació d'un model de disseny i transformació dels espais de la biblioteca destinats als joves, de forma col·laborativa amb ells, per tal de respondre més encertadament a les seves necessitats. Destaquem el fet d'introduir metodologies que afavoreixen la participació i la implicació dels joves en la creació del seu propi espai dins la biblioteca pública.

Es va establir un calendari per les diferents fases del projecte (planificació, formació, diagnosi de necessitats i disseny dels espais), començant al novembre-desembre del 2020 i acabant al gener-març del 2021.

Cal destacar que es va visitar la biblioteca Nou Barris, pel fet de ser biblioteca de districte i formar part de la mostra, i es va poder parlar directament sobre aquest projecte amb les bibliotecàries.⁴⁰

Tot i que Zona Nord és una biblioteca de proximitat i, per tant, no forma part de la població objecte d'estudi, es va contactar per correu electrònic a la persona responsable de l'àrea infantil per preguntar per aquest projecte⁴¹.

5.3. Descripció de les biblioteques de districte

A continuació, mostrem l'anàlisi que hem fet de les biblioteques que pertanyen a la tipologia de biblioteques de districte del Consorci de Biblioteques de Barcelona, corresponents als deu districtes de la ciutat.

Primer, hem elaborat una graella amb els punts destacats de la *checklist*. Seguidament, hem fet un estat de la qüestió amb una breu descripció dels aspectes més rellevants a partir de la visita a l'equipament i l'entrevista al seu personal. La transcripció literal de les entrevistes apareix a l'Annex 2.

³⁹ Ajuntament de Barcelona. 9B Espai Jove | Biblioteques de Barcelona. Disponible a: <https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/ca/tecnologia/bibliolabs/9b-espai-jove>. [Consulta: 05/12/2024].

⁴⁰ Veure la transcripció de l'entrevista a l'Annex 3 - Entrevista 8.

⁴¹ El resultat del projecte 9B Espai Jove a la Biblioteca Zona Nord s'explica als Exemples de bones pràctiques.

5.3.1. Districte 1

Biblioteca Francesca Bonnemaison⁴²	
Districte	Barcelona. Districte 01. Ciutat Vella
Tipologia de biblioteca	Biblioteca de districte en funcions. Ciutat Vella no té biblioteca de districte pròpiament dita. Està projectada la Biblioteca Central Urbana que assumirà aquesta funció.
Superfície útil	1.663 m ²
Superfície construïda	2.058 m ²
Data d'inauguració	1976 (any de la reforma integral de l'edifici). La biblioteca ja existia des de 1909
Construcció de nova planta	No. Rehabilitació d'antiga casa senyorial
Arquitectes	Jordi Campanillas (Diputació de Barcelona)
Té Espai Jove	Sí
Zona amb mobiliari informal	No
Zona per treballs en grup	No
Zona per treball individual	Sí

⁴² Ajuntament de Barcelona. Biblioteca Francesca Bonnemaison. Disponible a: <https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/es/bibfbonnemaison>. [Consulta: 09/01/2025].
Diba.cat. Barcelona - Ciutat Vella. Biblioteca Francesca Bonnemaison. Disponible a: <https://bibliotecavirtual.diba.cat/es/barcelona-ciutat-vella-biblioteca-francesca-bonnemaison>. [Consulta: 09/01/2025].

Estat de la qüestió:

La biblioteca s'ubica en una antiga casa senyorial i, per tant, és una rehabilitació d'un edifici que tenia un ús privat i que s'ha reconvertit en biblioteca. Això condiciona molt la disposició dels espais interiors, amb una escala central i sales corresponents a les antigues cambres de la casa. En conseqüència, els espais d'aquesta biblioteca no són oberts ni diàfans.

Aquesta biblioteca és la referent de districte, fins que no es faci al Raval la Biblioteca Central Urbana, de nova planta, projectada en una Fase II (entre el 2027 i 2031) del *Pla Director de Biblioteques de Barcelona 2030*.

La biblioteca sí que té un Espai Jove fora de la sala infantil, però comparteix espai amb la sala d'adults. Per tant, no es troba en una àrea separada i específicament pensada per als joves, tal com recomanen les fonts consultades. Estan pendants d'una retolació nova per tota la biblioteca i, per això, de moment, l'Espai Jove no es destaca de la resta de la sala amb cap rètol.

En aquest espai està el fons bibliogràfic diferenciat per a joves: JN (novel·la juvenil), llibres de coneixements i còmic juvenil. No té cap mobiliari especial ni cap sala per a fer treballs en grup.

La bibliotecària responsable de la secció Juvenil de la biblioteca, Marta Ortiz Mora, ens informa per correu electrònic que l'ús que fan els joves de l'espai és, sobretot, la consulta del fons i també venen a fer treballs i a connectar-se al wifi. La biblioteca programa sessions de formació amb els instituts encarrilades a fer els treballs de recerca.

Ens comenta que l'ideal seria tenir sales per fer treball en grup i espai juvenil diferenciat de la resta de la biblioteca, però que, malauradament, no és possible fer canvis estructurals d'espai ara mateix.

Persona que respon les preguntes per correu electrònic⁴³: Marta Ortiz Mora, responsable de la secció Juvenil de la biblioteca.

⁴³ Transcripció de les preguntes enviades i les respostes rebudes a l'Annex 2 - Entrevista Districte 1 - Biblioteca Francesca Bonnemaison

Biblioteca Sant Pau - Santa Creu⁴⁴	
Districte	Barcelona. Districte 01. Ciutat Vella
Tipologia de biblioteca	Biblioteca de proximitat
Superfície útil	1.040 m ²
Superfície construïda	1.295 m ²
Data d'inauguració	1940
Construcció de nova planta	No. Rehabilitació d'edifici històric d'època medieval
Arquitectes	ARQ FORUM S.L.
Té Espai Jove	No
Zona amb mobiliari informal	No
Zona per treballs en grup	Sí
Zona per treball individual	Sí

⁴⁴ Ajuntament de Barcelona. Biblioteca Sant Pau - Santa Creu. Disponible a: <https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/es/bibsantpau>. [Consulta: 11/12/2024].
Diba.cat. Ciutat Vella. Biblioteca Sant Pau - Santa Creu. Disponible a: <https://bibliotecavirtual.diba.cat/es/barcelona-ciutat-vella-biblioteca-sant-pau-i-santa-creu>. [Consulta: 11/12/2024].

Estat de la qüestió:

La biblioteca és una rehabilitació d'un edifici històric d'estil gòtic. L'any 1940 es va inaugurar la Biblioteca Infantil Santa Creu, i un any després ho va fer la Biblioteca Juvenil Sant Pau⁴⁵. Es tractava de dues biblioteques separades que ocupaven diferents espais del recinte hospitalari de la Santa Creu.

El 1970 la Biblioteca Sant Pau es va traslladar al recinte on és actualment, a la qual es va sumar també la de Santa Creu cinc anys més tard. Finalment, l'any 1997 les dues biblioteques es van convertir en una de sola: Biblioteca Sant Pau - Santa Creu.

La biblioteca actual té dues ales completament separades: una d'elles és l'àrea infantil i juvenil, i l'altra és la d'adults. Per passar d'una a l'altra, s'ha de sortir a l'exterior, dins del complex històric. Per tant, la disposició de la biblioteca fa difícil el fet de poder materialitzar l'Espai Jove com a espai de transició entre infantil i adults. De fet, no existeix una àrea específica per joves, però la directora, Virginia Cierco Aparicio, ens comenta que aquests prefereixen estar a la sala infantil, perquè l'àrea d'adults és molt "dura i masculinitzada" (sic), a causa del context social de la biblioteca, ubicada al barri del Raval, amb persones amb consum actiu i sense sostre que fan ús de les instal·lacions. Per aquest motiu, i perquè la sala infantil és molt gran, gairebé com la d'adults, la directora comenta que són molt flexibles quant a la normativa i el límit d'edat de la sala infantil fins als 14 anys. Afirmar que, al final, el que importa és que les persones se sentin a gust a la biblioteca.

Dins de l'ala infantil es troba un "racó" una mica més apartat de la resta de la sala, a un dels costats de l'entrada, on s'ha ubicat la novel·la juvenil i els jocs de taula. Disposa només d'una taula amb quatre punts per seure. Per tant, és poc mobiliari per aquesta franja d'edat i els joves s'acaben posant per tota la biblioteca, sense trobar un espai propi.

La seva ubicació, a un costat de l'entrada, fa que els joves puguin sentir una mica més de privacitat, però no deixa de ser un espai dins la sala infantil, compartit amb els infants i les seves famílies. De fet, just a l'altra banda de la porta d'entrada s'ubica la zona de Petits Lectors, de 0 a 3 anys, amb matalassos de colors per seure a terra.

⁴⁵ Timeout.cat. *Biblioteca Sant Pau-Santa Creu* - Time Out Barcelona. Redactora: Laia Jordà Sánchez (4 de setembre del 2023). Disponible a: <https://www.timeout.cat/barcelona/ca/llocs-dinteres/biblioteca-sant-pau-santa-creu>. [Consulta: 26/12/2024].

Imatge 1. Sala infantil de la Biblioteca Sant Pau - Santa Creu. Racó amb taula d'estudi en grup per als joves, al costat de la novel·la juvenil i els jocs de taula. Font: María Teresa Couto López.

Dins de la sala infantil també hi ha una zona d'ordinadors, però que han de compartir els infants i els joves.

Imatge 2. Sala infantil de la Biblioteca Sant Pau - Santa Creu. Zona d'ordinadors per a infants i joves. Font: María Teresa Couto López.

A l'entrevista, la directora ens diu que al barri hi ha moltes institucions que ofereixen suport i activitats als joves i que, per tant, la biblioteca no necessita omplir un buit en aquest sentit. Sobretot, el que esperen trobar els joves a la biblioteca és un lloc tranquil on poder estudiar, perquè els espais on viuen són petits i, en molts casos, compartits. Reivindica, dins del seu context, el paper tradicional de la biblioteca com a lloc d'estudi i lectura.

En canvi, la seva experiència com a directora de la Biblioteca Bon Pastor li va mostrar una realitat completament diferent. En aquell barri no hi havia més espais per joves i, per tant, la biblioteca era el seu lloc natural de reunió i es programaven moltes activitats per aquesta franja d'edat. En conseqüència, era una biblioteca molt més sorollosa. Per això, destaquem la importància que té el fet de conèixer el context de la biblioteca, la seva realitat social i la resta d'equipaments de la seva àrea d'influència.

La directora no pensa que en aquesta biblioteca sigui necessari un Espai Jove pròpiament dit, perquè creu més aviat en espais per usos i necessitats, que no pas per franges d'edat. De la mateixa forma que no existeix un espai per a persones grans, tampoc pensa que hi hagi d'haver un espai específic per a joves. En canvi, sí que veu necessari un espai per Petits Lectors, perquè tenen unes característiques molt definides (p. ex. gategen i necessiten màrfegues a terra). Opina que, en termes generals, des de la biblioteca hi ha molta feina per fer amb els joves (activitats, projectes i serveis), però que això no implica la necessitat de crear un Espai Jove. Destaca la figura de l'educadora social com a part de la plantilla de la biblioteca, perquè aporta una mirada diferent, coneix millor les necessitats i gustos dels joves i pot fer de medidora.

Persona a qui es fa l'entrevista: Virginia Cierco Aparicio (Direcció).

Data de l'entrevista i visita a l'equipament: 22 de novembre del 2024.

Resum dels aspectes destacats de l'entrevista⁴⁶:

- La directora opina que no cal un espai específic per joves a la biblioteca, de la mateixa forma que no existeix un espai per gent gran. Seria segregar usuaris i el que necessita la biblioteca pública és fomentar la connexió entre diferents generacions.
- Cal pensar en espais per usos i no per edats.
- La figura de l'educadora social és fonamental per fer de medidora entre els joves i la biblioteca.
- Els joves principalment van a la biblioteca a estudiar, perquè no tenen espai a casa.

⁴⁶ Transcripció de l'entrevista a l'Annex 2 - Entrevista Districte 1 - Biblioteca Sant Pau-Santa Creu

- Hi ha molts equipaments i centres per joves al barri del Raval i, per això, la biblioteca no necessita assumir aquest paper, contràriament al que passava a la Biblioteca Bon Pastor, on no hi havia espais per joves al barri i feien de la biblioteca el seu centre per socialitzar.
- Els joves prefereixen anar a la sala infantil, perquè la sala d'adults és molt "dura i masculinitzada", en paraules de la mateixa directora.

5.3.2. Districte 2

Biblioteca Sagrada Família - Josep M. Ainaud de Lasarte⁴⁷	
Districte	Barcelona. Districte 02. Eixample
Tipologia de biblioteca	Biblioteca de districte
Superfície útil	2.641 m ²
Superfície construïda	3.778 m ²
Data d'inauguració	12/07/2007
Construcció de nova planta	No. Rehabilitació d'edifici anterior amb ús diferent (galeria comercial) ⁴⁸
Arquitectes	Manuel Ruisánchez i Capelastegui
Té Espai Jove	Sí
Zona amb mobiliari informal	Sí
Zona per treballs en grup	No hi ha espais tancats. Cubicles al BiblioLab
Zona per treball individual	Sí

⁴⁷ Ajuntament de Barcelona. Biblioteca Sagrada Família - Josep M. Ainaud de Lasarte. Disponible a: <<https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/es/bibsagradafamilia>>. [Consulta: 11/12/2024].

Diba.cat. Biblioteca Sagrada Família - Josep M. Ainaud de Lasarte. Disponible a: <<https://bibliotecavirtual.diba.cat/es/barcelona-eixample-biblioteca-sagrada-familia-josep-m-ainaud-de-lasarte>>. [Consulta: 11/12/2024].

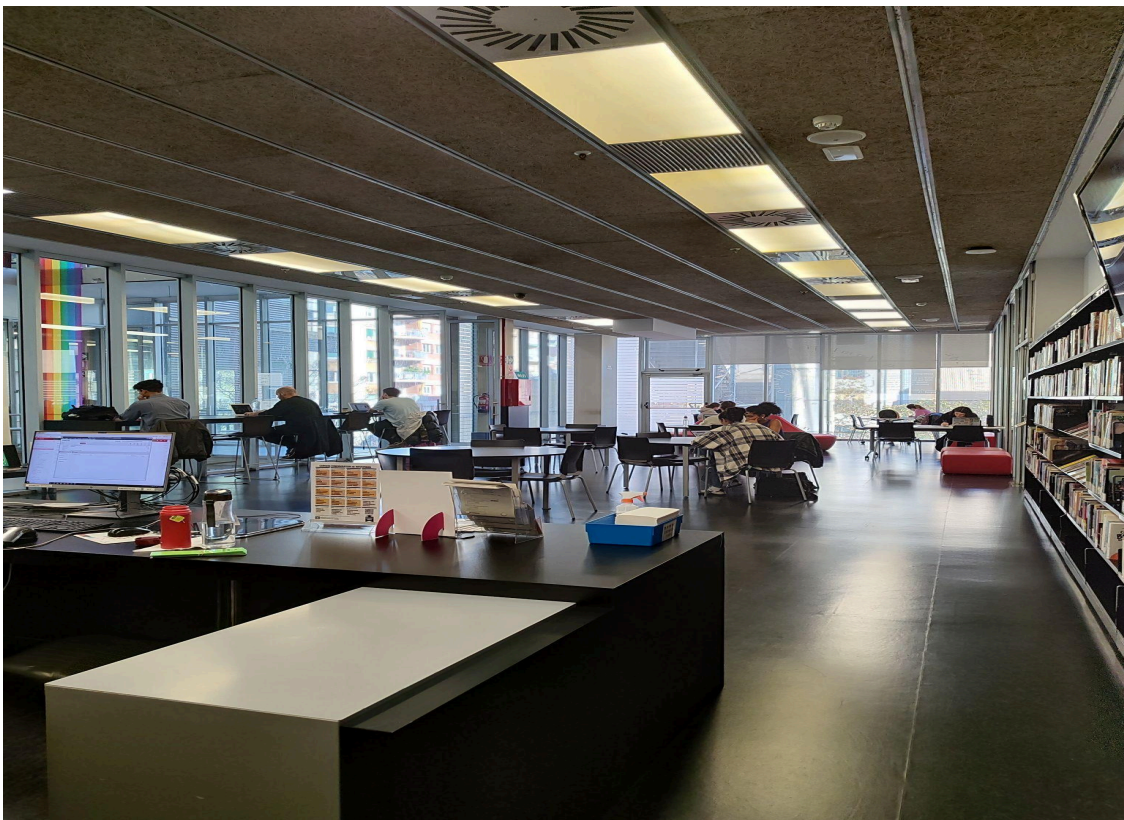
⁴⁸ Arquitectura Catalana.Cat. Biblioteca Sagrada Família. Disponible a: <<https://www.arquitecturacatalana.cat/es/obras/biblioteca-sagrada-familia>>. [Consulta: 12/12/2024].

Estat de la qüestió

La biblioteca és una rehabilitació d'un edifici anterior amb un ús diferent, concretament era una galeria comercial. Això condiciona molt la disposició de l'espai, perquè l'escala central de l'antiga galeria el divideix en dues parts a totes les plantes.

La disposició en tres plantes permet, d'una banda, tenir un espai jove pròpiament dit i, d'altra, una transició natural des de l'àrea infantil cap a la d'adults, passant pel mig per una planta pensada per als joves. Podríem dir que, dins la biblioteca, es pot fer un recorregut vital que no resulta forçat, sinó que la mateixa disposició de l'espai ho permet. Les diferents àrees no són excloents, ja que els espais són oberts i en tot moment es té la visió de l'escala central com a nexa comú d'unió i pas entre els diferents pisos, al mateix temps que deixa entrar la llum natural de l'exterior.

L'espai jove es troba a la segona planta, amb dos ambients diferents separats per l'escala del mig. Un d'aquests espais té el taulell d'atenció bibliotecària, taules rodones amb capacitat per a quatre persones, llocs d'estudi individual i punts de lectura amb mobiliari més informal.

Imatge 3. Biblioteca Sagrada Família. Espai Jove amb taulell d'atenció bibliotecària, llocs de treball individual i taules rodones amb 4 punts d'estudi. Font: María Teresa Couto López.

L'altre espai és el BiblioLab, amb punts d'estudi individual i cubicles semitancats que permeten fer treballs en grup, tot i que el nivell de soroll ha de

ser moderat. També hi ha una zona una mica més apartada amb un sofà per lectura informal.

Imatge 4. Biblioteca Sagrada Família. Bibliolab a l'Espai Jove. Cubicles semitancats que permeten el treball en grup. Font: María Teresa Couto López.

Imatge 5. Biblioteca Sagrada Família. Bibliolab a l'Espai Jove. Mobiliari que permet la lectura informal. Font: María Teresa Couto López.

L'Espai Jove va ser concebut des de la inauguració de la biblioteca, l'any 2007. Es veu un interès especial vers els usuaris joves, perquè en el moment de fer el present treball hi ha un projecte de remodelació d'aquest espai per fer-lo més atractiu i adaptat a les necessitats actuals dels joves. Es voldria crear dos ambients diferenciats, un per a adolescents de 12 a 18 anys, i un altre per a joves de 18 a 30 anys. L'objectiu és crear un espai que sigui atractiu, no només per l'estudi, sinó també com a lloc de trobada i d'oci, de manera que convidi els joves a quedar-s'hi i faciliti la creació de vincles entre ells.

A més, l'espai té una bibliotecària de referència especialitzada en joves, tal com hem vist al marc teòric que recomanen les fonts. S'encarrega de tota la compra del fons bibliogràfic de l'Espai Jove, les activitats i té el seu taulell de treball a la mateixa sala, amb la qual cosa el contacte directe amb els joves és diari, per poder detectar les seves necessitats.

Persona a qui es fa l'entrevista: Angelina Cabré i Ametllé (Direcció).

Data de l'entrevista i visita a l'equipament: 28 de novembre del 2024.

Resum dels aspectes destacats de l'entrevista⁴⁹:

- La biblioteca va ser planificada des de l'inici amb un espai per joves pròpiament dit. Actualment, estan projectades una sèrie d'actuacions per millorar aquest espai.
- L'Espai Jove té un taulell de treball atès per una bibliotecària de referència, especialitzada en fons bibliogràfic juvenil.
- L'espai té una sèrie de cubicles semitancats que permeten fer treballs en grup. A més, hi ha punts de lectura informal (sofà, butaques), d'estudi individual i taules rodones amb quatre cadires.
- L'espai està dividit en dues zones, per la disposició mateixa de la biblioteca amb una escala central. Això fa possible crear diversos ambients per usos diferents.

⁴⁹ Transcripció de l'entrevista a l'Annex 2 - Entrevista Districte 2

5.3.3. Districte 3

Biblioteca Vapor Vell⁵⁰	
Districte	Barcelona. Districte 03. Sants - Montjuïc
Tipologia de biblioteca	Biblioteca de districte
Superfície útil	2.087 m ²
Superfície construïda	2.489 m ²
Data d'inauguració	08/10/2000
Construcció de nova planta	No. Rehabilitació d'edifici anterior amb ús diferent (fàbrica tèxtil)
Arquitectes	Josep Maria Julià i Capdevila ⁵¹
Té Espai Jove	No
Zona amb mobiliari informal	No
Zona per treballs en grup	En part. Taules grans dins la sala infantil
Zona per treball individual	Sí, a la sala d'adults i a l'espai polivalent

⁵⁰ Ajuntament de Barcelona. Biblioteca Vapor Vell | Biblioteques de Barcelona. Disponible a: <https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/ca/bibvaporvell>. [Consulta: 05/12/2024].
Diba.cat. Barcelona - Sants-Montjuïc. Biblioteca Vapor Vell. Disponible a: <https://bibliotecavirtual.diba.cat/es/barcelona-sants-montjuic-biblioteca-vapor-vell>. [Consulta: 05/12/2024].

⁵¹ Arquitectura Catalana - Josep Maria Julià i Capdevila.
<https://www.arquitecturacatalana.cat/es/autores/josep-maria-julia-i-capdevila>.

Estat de la qüestió

La Biblioteca Vapor Vell no és una construcció de nova planta, sinó que aprofita un espai ja existent i amb ús previ diferent: la fàbrica tèxtil de panes i velluts el Vapor Vell (1846-1890)⁵². L'antic edifici és compartit per dos equipaments públics diferents: la biblioteca i l'Escola pública Barrufet. En conseqüència, la biblioteca ocupa les plantes tercera i quarta.

La biblioteca no té un Espai Jove pròpiament dit. La novel·la juvenil (JN) no es troba tota junta en un mateix espai, sinó que està dividida en dues seccions:

1. Una part s'ubica a la sala infantil de la tercera planta. La trobem identificada a una secció pròpia amb un gomet groc i un pictograma corresponent a les següents subdivisions:
 - Aventures
 - Ciència-ficció
 - Fantàstiques
 - General
 - Humor
 - Misteri
 - Romàntiques
 - Terror
2. L'altra part està a la sala d'adults de la quarta planta, barrejada amb la novel·la d'adults i identificada només amb el gomet de color groc, però sense cap pictograma aclaridor de la temàtica del llibre.

Per tant, els criteris no estan unificats. El personal bibliotecari ha de revisar el contingut llibre per llibre quan arriben les noves compres a la biblioteca per decidir si va a la secció d'adults (novel·la juvenil per a catorze anys o més) o infantil (a partir de dotze anys).

La divisió del fons documental adreçat als joves en dos espais diferents no facilita l'autonomia de l'usuari, ja que no sap si adreçar-se a l'àrea infantil o d'adults per demanar un títol concret o per buscar-lo de forma autònoma. Potser, aquesta realitat tampoc facilita que sentin que tenen un espai propi dins la biblioteca.

Quant a l'ús de l'espai, els joves s'adrecen de forma natural cap a la sala infantil de la tercera planta, pensada fins als 14 anys. De fet, moltes vegades acaben per entrar joves de més edat, però seguint la normativa vigent del Consorci de Biblioteques, se'ls adreça a la sala d'adults del quart pis. Hem pogut comprovar que això passa perquè els joves sovint estudien i fan treballs

⁵² Issuu (15 de febrer de 2011). *Presentació històrica del Vapor Vell*. Disponible a: https://issuu.com/bibvaporvell/docs/presentacio_historica_vv. [Consulta: 05/12/ 2024].

en grup i se senten més còmodes en un espai més permissiu amb el nivell de soroll, en comparació amb la sala d'adults, on han d'estar en complet silenci. A més, el fet d'haver-hi una taula gran amb múltiples punts de treball a la sala infantil, fa que els adolescents i joves la utilitzin per a l'estudi i treballs en grup. També seuen al final de la taula allargada amb punts de lectura cap als finestrals, perquè troben una mica més d'intimitat.

Imatge 6. Sala infantil de la Biblioteca Vapor Vell. Aquesta taula gran és una de les zones de la biblioteca on prefereixen situar-se els joves, perquè permet seure en grup. Font: María Teresa Couto López.

Els joves de més de 14 anys que van a la sala d'adults de la quarta planta, no acaben de trobar resposta a les seves necessitats particulars, en cas d'estudiar amb algun company, perquè és una àrea molt silenciosa. Existeix també una sala d'estudi amb taules grans, però els joves no la freqüenten per ser la zona de la biblioteca amb més silenci.

Tot i que la sala d'adults té mobiliari informal, amb butaques, els joves no les fan servir, perquè la taula que les acompanya és petita. Els llocs d'estudi cap als finestrals són com els de la sala infantil i la sala d'audiovisuals, pensats per al treball individual, però prefereixen les de la sala infantil perquè allà poden parlar entre ells.

Imatge 7. Sala d'adults de la Biblioteca Vapor Vell. Butaques i llocs d'estudi. Font: María Teresa Couto López.

El director de la biblioteca, Juli Cervera Cruz, ens informa a l'entrevista que no es contempla, a curt termini, la creació d'un Espai Jove. No obstant això, estan previstes unes obres de millora a l'equipament que inclouen la reorganització de l'espai destinat ara mateix al Préstec i Serveis Tècnics, transformant-lo en un espai més diàfan, obert i polivalent, mitjançant la creació d'un BiblioLab⁵³.

Persona a qui es fa l'entrevista: Juli Cervera Cruz (Direcció).

Data de l'entrevista i visita a l'equipament: 20 de novembre del 2024.

Resum dels aspectes destacats de l'entrevista⁵⁴:

- La biblioteca no té Espai Jove pròpiament dit. El fons de Literatura Juvenil no està tot aplegat en un mateix espai, sinó que s'ubica tant a la

⁵³BiblioLab. Biblioteques. Diputació de Barcelona. Disponible a: <https://www.diba.cat/web/biblioteques/bibliolab>. [Consulta: 21/11/2024].

⁵⁴ Transcripció de l'entrevista a l'Annex 2 - Entrevista Districte 3

sala infantil (tercera planta) com a la d'adults (quarta planta). Únic cas que ens hem trobat.

- El punt anterior fa que els joves estiguin per tota la biblioteca, tot i que prefereixen la sala infantil per tenir una taula gran que permet l'estudi en grup, i també per ser un espai més permissiu amb el nivell de soroll.
- La direcció no considera imprescindible que hagi d'haver-hi un espai específic per joves. No s'esperen canvis a curt termini. Cal destacar que estava projectat fer un BiblioLab en el moment que vam fer l'entrevista, però posteriorment han confirmat des de Serveis Centrals que no es faran aquestes obres, perquè l'equipament està pendent de reubicació en un emplaçament nou.

5.3.4. Districte 4

Biblioteca Montserrat Abelló⁵⁵	
Districte	Barcelona. Districte 04. Les Corts
Tipologia de biblioteca	Biblioteca de districte
Superfície útil	3.300 m ²
Superfície construïda	3.750 m ²
Data d'inauguració	26/01/2018
Construcció de nova planta	No. Rehabilitació d'edifici anterior amb ús diferent (fàbrica tèxtil)
Arquitectes	Ricard Mercader i Aurora Fernández
Té Espai Jove	Sí
Zona amb mobiliari informal	Sí
Zona per treballs en grup	Sí. Cubicles semitancats per a petits grups a la sala d'adults
Zona per treball individual	Sí

⁵⁵ Ajuntament de Barcelona. Biblioteca Montserrat Abelló | Biblioteques de Barcelona. Disponible a: <<https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/ca/bibmontserratabello>>. [Consulta: 18/12/2024].

Diba.cat. Barcelona - Les Corts. Biblioteca Montserrat Abelló. Disponible a: <<https://bibliotecavirtual.diba.cat/es/barcelona-les-corts-biblioteca-montserrat-abello>>. [Consulta: 18/12/2024].

Estat de la qüestió

Igual que la Biblioteca Vapor Vell, l'edifici era una antiga fàbrica tèxtil que es va rehabilitar com a biblioteca. L'Espai jove sí que va estar projectat des de l'inici i, de fet, apareix als plànols originals de la biblioteca. Es va aprofitar per ubicar-lo a un altell que ja tenia la construcció original, just a sobre de la sala infantil situada a la planta baixa i completament tancada per aïllar el soroll. Per tant, visualment s'entén perfectament el concepte d'espai jove com a zona de transició entre l'àrea infantil i la d'adults, ja que, en ser un altell, s'ubica en un espai intermediari entre la planta baixa (sala infantil, zona de premsa i revistes, préstec, música i cinema) i la planta primera (coneixements d'adults i espai multimèdia).

L'Espai Jove té taules d'estudi individual, així com punts de lectura informal, amb pufs i butaques, una grada i sofàs de 2-3 places una mica tancats acompanyats de petites taules, per tenir una mica més d'intimitat dins d'un espai completament obert i diàfan.

Imatge 9. Biblioteca Montserrat Abelló. Sofà semitancat a l'Espai Jove. La petita taula individual que l'acompanya no facilita l'estudi i per això els joves prefereixen els cubicles de la planta baixa. Font: María Teresa Couto López.

Ara bé, en els darrers anys aquest espai inicialment pensat per als joves ha patit una transformació del seu fons que també ha acabat per afectar a l'espai pròpiament dit i que expliquem a continuació. Fa uns anys (a la biblioteca no

s'ha pogut confirmar exactament quan), La Fundació Asimov⁵⁶ va arribar a un acord amb el Consorci de Biblioteques de Barcelona per ubicar en aquesta zona l'anomenat Fons Fundació Asimov⁵⁷. Per tant, el fons de novel·la juvenil va haver de reubicar-se a la planta baixa, mentre que l'especialització de la biblioteca, que en un principi era la cultura *maker*, va canviar a Ciència-ficció.

El bibliotecari, David Alcoy Souteyrant, amb qui fem la visita a la biblioteca, comenta que això ha condicionat que els joves utilitzin menys aquest espai. Tot i que la retolació continua sent la mateixa i està senyalitzat com a Espai Jove, els adolescents i joves s'ha reubicat de forma natural a altres zones de la biblioteca. D'una banda, la terrassa exterior a la qual s'accedeix a través de la sala infantil, i d'altra, a la planta baixa perquè té uns espais de *coworking* que permeten els treballs en grup i que s'ubiquen al costat del fons de literatura juvenil.

Imatge 9. Vista panoràmica de la planta baixa de la Biblioteca Montserrat Abelló, feta des de la primera planta. A dalt es veu la fotografia del mateix espai quan era una fàbrica tèxtil. Al costat esquerre estan els cubicles semitancats preferits pels joves. Font: María Teresa Couto López.

⁵⁶ Fundació Asimov. Disponible a: <<https://fundacionasimov.org/>>. [Consulta: 18/12/2024].

⁵⁷ Ciència-ficció | Biblioteques de Barcelona | Ajuntament de Barcelona. <<https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/ca/especialitzacio/ciencia-ficcio>>. [Consulta: 18/12/2024].

Aquests espais de *coworking* són uns cubicles una mica més tancats que els que hi ha a l'anomenat Espai Jove de l'altell i, a més, tenen una taula per a 4-6 usuaris en lloc de taules individuals. Això fa que sigui l'espai més utilitzat pels joves que visiten la biblioteca. A més, cal destacar que gairebé davant de la biblioteca està l'Institut de Secundària Maristes - Les Corts, amb la qual cosa és molt freqüentada pels joves del barri.

En la zona més apartada de l'altell s'ha mantingut l'àrea del Còmic, amb el mobiliari més informal de la biblioteca. Tot i que aquest és un dels fons documental preferit dels joves i que l'espai convida a la lectura informal, curiosament els joves no acostumen a posar-se allà.

Imatge 10. Biblioteca Montserrat Abelló. Zona de còmics a l'Espai Jove. Font: María Teresa Couto López.

La biblioteca no té espais tancats per treball en grup i, per tant, quan es posen als cubicles semitancats de la planta baixa han de parlar en veu baixa. D'altra banda, sí que hi ha sala d'estudi, però és la zona més silenciosa de tota la biblioteca. El bibliotecari ens comenta que els joves també fan servir aquest espai per a l'estudi individual.

Persona a qui es fa l'entrevista: Isabel Pasques Cases (Directora en funcions).

Data de les respostes de l'entrevista: 26 de novembre del 2024.

Data de la visita a l'equipament: 17 de desembre del 2024.

Cal destacar que la directora en funcions contesta les preguntes de l'entrevista per correu electrònic. Posteriorment, es concerta una visita presencial a l'equipament el 17 de desembre, la qual es fa amb l'acompanyament del bibliotecari David Alcoy Souteyrant.

Resum dels aspectes destacats de l'entrevista⁵⁸:

- Des de la inauguració de la biblioteca en 2018 es va ubicar un Espai Jove aprofitant un altell de l'antiga fàbrica tèxtil, situat entre la planta d'entrada (zona de préstec, premsa i revistes, novel·la d'adults, àrea infantil) i la planta primera (coneixements d'adults).
- Fa uns anys (a la biblioteca no s'ha pogut confirmar exactament quan), la Fundació Assimov va arribar a un acord amb el Consorci de Biblioteques de Barcelona per ubicar a l'espai jove el Fons Fundació Asimov, de Literatura de ciència-ficció. Això va fer que la novel·la juvenil es reubiqués a la planta baixa.
- Tot i que hi ha un Espai Jove a l'altell, els joves prefereixen estar a la planta baixa, per diferents motius:
 - Passen per la sala infantil per sortir a la terrassa.
 - A l'espai central tenen cubicles semitancats que permeten el treball en grup.
 - Ara s'ubica allà la novel·la juvenil.

⁵⁸ Transcripció de l'entrevista a l'Annex 2 - Entrevista Districte 4

5.3.5. Districte 5

Biblioteca Biblioteca Sant Gervasi - Joan Maragall⁵⁹	
Districte	Barcelona. Districte 05. Sarrià - Sant Gervasi
Tipologia de biblioteca	Biblioteca de districte
Superfície útil	2.396 m ²
Superfície construïda	2.648 m ²
Data d'inauguració	19/06/2014
Construcció de nova planta	Sí
Arquitectes	Baena-Casamor Arquitectes BCQ, slp
Té Espai Jove	Sí
Zona amb mobiliari informal	No
Zona per treballs en grup	No
Zona per treball individual	Sí, a l'Espai Jove i a la sala d'adults

⁵⁹ Ajuntament de Barcelona. Biblioteca Sant Gervasi-Joan Maragall. Disponible a: <<https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/ca/bibsantgervasi>>. [Consulta: 29/11/2024].
Diba.cat. Sant Gervasi-Joan Maragall - Biblioteca Virtual. Disponible a: <<https://bibliotecavirtual.diba.cat/barcelona-sarria-sant-gervasi-biblioteca-sant-gervasi-joan-maragall>>. [Consulta: 29/11/2024].

Estat de la qüestió:

La biblioteca és una construcció de nova planta del 2014. Els espais, distribuïts en tres plantes, són oberts i diàfans, però no tots són flexibles. Concretament, l'Espai Jove té tres prestatgeries collades a la paret i les dues taules d'estudi estan collades a terra. Això condiciona molt aquest espai perquè la possibilitat de canvis és mínima.

Imatge 11. Biblioteca Sant Gervasi - Joan Maragall. Espai Jove amb taules d'estudi collades a terra i prestatgeries integrades dins les parets amb maons a la vista. Font: Daniel González Martín.

L'Espai Jove no es va dissenyar des de l'inici, sinó que es va crear 4 o 5 anys després de la inauguració, perquè es va detectar que era una necessitat i que els joves venien molt a la biblioteca.

S'ubica a la planta 0, però el director comenta que els joves es mouen per tota la biblioteca i, fins i tot, prefereixen la planta -1 per a estudiar perquè és més tranquil·la i menys sorollosa, en estar apartada de la porta d'entrada a l'equipament.

La sala sí que té un rètol on posa "Espai Jove" i tots els llibres estan identificats amb un gomet de color groc, però no hi ha cap tret distintiu que faci d'aquesta àrea un espai fàcilment identificable per als usuaris joves. És a dir, és exactament igual quant a l'espai, la decoració i disposició del mobiliari respecte a la sala equivalent ubicada a la planta -1.

Imatge 12. Biblioteca Sant Gervasi - Joan Maragall. L'Espai Jove té dos punts d'accés i sortida. S'ubica molt a prop de l'entrada a l'equipament i la zona de recepció i taulell d'atenció general. Font: Daniel González Martín.

Malgrat els joves sí que venen a la biblioteca, l'ús que en fan dels seus espais i serveis és més aviat com a sala d'estudi individual. En general, no s'apunten a les activitats adreçades a ells. La novel·la juvenil i altres llibres ubicats a l'Espai Jove, s'agafen poc en préstec. En tot cas, sí que hi ha més demanda de còmic.

Imatge 13. Biblioteca Sant Gervasi - Joan Maragall. Zona d'accés a l'Espai Jove amb pantalla i expositor de novetats. Font: Daniel González Martín.

Imatge 14. Biblioteca Sant Gervasi - Joan Maragall. Detall de les butaques de l'Espai Jove per crear punts de lectura més informal i còmoda. Font: Daniel González Martín.

Persona a qui es fa l'entrevista: Daniel González Martín (Director en funcions).

Data de l'entrevista i visita a l'equipament: 15 de novembre del 2024.

Resum dels aspectes destacats de l'entrevista⁶⁰:

- L'Espai Jove no estava projectat des de l'inici en aquesta biblioteca de nova planta, sinó que es va crear 4 o 5 anys després de la inauguració, perquè s'havia detectat que els joves venien molt a la biblioteca.
- L'Espai Jove s'ubica a prop de l'entrada a la biblioteca i el taulell d'atenció general, seguint les recomanacions de les fonts consultades.
- Està retolat com a tal, però no té cap tret distintiu que el faci diferent del seu espai equivalent a la planta -1, a l'àrea d'adults.
- Encara que existeix un Espai Jove, els joves prefereixen altres zones de la biblioteca més tranquil·les per estudiar, no tan a prop de la porta d'entrada.
- Les prestatgeries i taules estan collades a la paret i a terra, respectivament. Per tant, part del mobiliari no és mòbil ni permet canvis.
- L'espai no és flexible.

⁶⁰ Transcripció de l'entrevista a l'Annex 2 - Entrevista Districte 5

5.3.6. Districte 6

Biblioteca Jaume Fuster⁶¹	
Districte	Barcelona. Districte 06. Gràcia
Tipologia de biblioteca	Biblioteca de districte
Superfície útil	4.405 m ²
Superfície construïda	4.788 m ²
Data d'inauguració	13/11/2005
Construcció de nova planta	Sí
Arquitectes	Josep Llinás – Joan Vera
Té Espai Jove	No
Zona amb mobiliari informal	Sí
Zona per treballs en grup	No
Zona per treball individual	Sí

⁶¹ Ajuntament de Barcelona. Biblioteca Jaume Fuster | Biblioteques de Barcelona. Disponible a: <https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/es/bibjaumefuster>. [Consulta: 14/12/2024].
Diba.cat. Barcelona - Gràcia. Biblioteca Jaume Fuster. Disponible a: <https://bibliotecavirtual.diba.cat/es/barcelona-gracia-biblioteca-jaume-fuster>. [Consulta: 14/12/2024].

Estat de la qüestió:

És l'edifici bibliotecari més gran de Barcelona, però no té un Espai Jove pròpiament dit. No obstant això, la directora de l'equipament, Carme Galve Montore, ens diu a l'entrevista que s'està calibrant la possibilitat de crear-lo, però pensat més aviat com a espai de transició entre el que està destinat al públic infantil i el d'adults.

Comenta que, en un moment donat, sí que es pot treballar un espai de transició orientat als usos dels meus joves però no *per se o* exclusiu, perquè aleshores s'estaria segregant usuaris i una de les coses que interessa a totes les biblioteques és l'agregació general de públic, la intergeneracionalitat.

Per tant, la creació d'un Espai Jove no és una prioritat a curt termini per a la biblioteca, però es comença a pensar a fer alguna reubicació de fons i crear un espai que aplegui tot el fons documental destinat als joves, ja que ara mateix està dispers en diferents espais: la novel·la juvenil es troba a la sala d'adults de la primera planta, però el còmic juvenil està a la sala infantil, ubicada a la planta baixa.

Dintre de l'equipament hi ha un arxiu municipal, una sala d'exposicions i una cafeteria. Precisament, aquesta cafeteria actua com a punt de trobada dels joves, mentre que la biblioteca la continuen pensant com a lloc d'estudi i treball en silenci.

Una de les zones preferides dels joves dins la biblioteca és la sala de premsa i revistes que està just al costat del *hall* d'entrada des del carrer, a mà esquerra i molt a prop del taulell d'atenció general i préstec de documents. Aquest espai és molt obert, amb butaques, taules llargues que recorren els vidres per l'estudi individual mirant directament al carrer i taules per petits grups disperses per tota la sala. Aquest mateix espai és el que es posa a disposició també com a sala nocturna.

Imatge 15. Sala d'estudi nocturna a la Biblioteca Jaume Fuster, vista des del carrer. És una de les zones preferides dels joves per estudiar també durant el dia. Font: Library of Congress blog. Disponible a:

<<https://blogs.loc.gov/law/2019/04/barcelonas-biblioteca-jaume-fuster-pic-of-the-week/>>.

Els joves també fan servir la primera i la segona planta, que són les àrees d'adults, amb punts d'estudi individuals i taules més grans, tot i que no existeix una zona per fer treballs en grup i on es pugui xerrar.

Imatge 16. Sala d'adults a la Biblioteca Jaume Fuster. Taules i butaques altes més informals. Com s'aprecia a la fotografia, els joves també les fan servir, d'igual forma que les taules més tradicionals, al fons. Font: María Teresa Couto López.

Persona a qui es fa l'entrevista: Carme Galve Montore (Direcció).

Dia de l'entrevista i visita a l'equipament: 29 de novembre del 2024.

Resum dels aspectes destacats de l'entrevista⁶²:

- La biblioteca no té Espai Jove pròpiament dit, però s'està calibrant la possibilitat de crear-lo.
- La directora creu que aquest hauria de ser un espai de transició entre infantil i adults, però no exclusiu per joves, perquè no s'han de segregar públics, sinó que els espais han de ser per usos.
- La biblioteca ha de fomentar la intergeneracionalitat.
- El fons de Literatura Juvenil està a la sala d'adults de la primera planta, però el còmic juvenil està a la sala infantil, ubicada a la planta baixa.
- A més de la zona d'adults, un dels espais preferits dels joves és la sala de premsa i revistes que està just al costat de l'entrada a l'equipament i que és el mateix espai que a la nit es fa servir com a sala d'estudi. Un dels motius perquè agrada als joves és per ser un espai que es troba en una zona més permissiva amb el nivell de soroll, pel fet d'estar a prop del *hall* d'entrada, el taulell d'atenció general i la cafeteria. També perquè té taules que permeten seure en petits grups i, per tant, estudiar amb companys i amics.

⁶² Transcripció de l'entrevista a l'Annex 2 - Entrevista Districte 6

5.3.7. Districte 7

Biblioteca Guinardó - Mercè Rodoreda⁶³	
Districte	Barcelona. Districte 07. Horta - Guinardó
Tipologia de biblioteca	Biblioteca de districte.
Superfície útil	2.060 m ²
Superfície construïda	2.300 m ²
Data d'inauguració	11/04/1999
Construcció de nova planta	Sí
Arquitectes	Màrius Quintana
Té Espai Jove	No
Zona amb mobiliari informal	No
Zona per treballs en grup	Sí
Zona per treball individual	Sí

⁶³ Ajuntament de Barcelona. Biblioteca Guinardó - Mercè Rodoreda *Tancada. Disponible a: <<https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/es/bibmercerodoreda>>. [Consulta: 11/12/2024].
Diba.cat. Horta-Guinardó. Biblioteca Guinardó - Mercè Rodoreda. Disponible a: <<https://bibliotecavirtual.diba.cat/es/barcelona-horta-guinardo-biblioteca-guinardo-merce-rodoreda>>. [Consulta: 11/12/2024].

Estat de la qüestió:

En el moment de fer el present treball, la biblioteca es troba tancada per obres de millora. Per tant, no es pot visitar l'equipament ni tampoc fer l'entrevista de forma presencial. Igualment, es contacta amb la directora, Isabel Minguillón Carbonel, per correu electrònic, enviant una sèrie de preguntes sobre l'Espai Jove de la biblioteca.

La directora ens informa que la biblioteca no té un espai específic per als joves i que la novel·la juvenil la tenen ubicada a la sala infantil. Les obres de millora que s'estan fent actualment a la biblioteca són estructurals, i no contempen canvis conceptuals.

Els joves fan un ús molt funcional de la biblioteca, per buscar informació, pels deures de l'institut, connexió a internet i alguns també per la lectura. Pel que fa a l'expectativa del que els joves hi esperen trobar, comenta que moltes vegades el que volen és un espai per trobar-se i poder parlar.

Persona que respon les preguntes per correu electrònic⁶⁴: Isabel Minguillón Carbonel (Direcció).

⁶⁴ Transcripció de de les preguntes enviades i les respostes rebudes a l'Annex 2 - Entrevista Districte 7

5.3.8. Districte 8

Biblioteca Nou Barris - Aurora Díaz Plaja⁶⁵	
Districte	Barcelona. Districte 08. Nou Barris
Tipologia de biblioteca	Biblioteca de districte
Superfície útil	2.012 m ²
Superfície construïda	2.578 m ²⁶⁶
Data d'inauguració	03/11/1997
Construcció de nova planta	No. Rehabilitació de les naus de l'antic Hospital Mental
Arquitectes	Ricard Pérdigo Nárdiz i Tomàs Rodríguez Coll
Té Espai Jove	Sí
Zona amb mobiliari informal	No
Zona per treballs en grup	Parcialment, a l'espai polivalent
Zona per treball individual	Sí

⁶⁵ Ajuntament de Barcelona. Biblioteca Nou Barris | Biblioteques de Barcelona. Disponible a: <<https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/es/bibnoubarris>>. [Consulta: 05/01/2025].

Diba.cat. Biblioteca Nou Barris - Aurora Díaz Plaja . Disponible a: <<https://bibliotecavirtual.diba.cat/es/barcelona-nou-barris-biblioteca-nou-barris-aurora-diaz-plaja>>. [Consulta: 05/01/2025].

⁶⁶ Els metres quadrats varien segons les diferents fonts:

Diba.cat. Biblioteca Nou Barris - Aurora Díaz Plaja . Disponible a: <<https://bibliotecavirtual.diba.cat/es/barcelona-nou-barris-biblioteca-nou-barris-aurora-diaz-plaja>>. [Consulta: 05/01/2025].

Romero, Santi (2004). *La Arquitectura de la biblioteca : recomendaciones para un proyecto integral*. 2a ed. Barcelona: Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, Demarcación de Barcelona con la colaboración de la: Diputació de Barcelona, Xarxa de Municipis y de la Generalitat de Catalunya [sic]. ISBN 849618515X.

Estat de la qüestió

Biblioteca distribuïda en tres plantes, rehabilitació d'edifici anterior per a un ús diferent (nau de l'antic Hospital Mental). A la planta baixa, just al costat dret del vestíbul d'entrada i taulell d'atenció general, es troba un espai una mica més aïllat, per la seva ubicació en un lateral al costat de les finestres, i allà és on s'està creant l'Espai Jove. De fet, les bibliotecàries ens informen que encara està en procés de construcció i que es pensen afegir més canvis, com és el cas de mobiliari nou. Ara mateix l'espai està una mica "apagat" en comparació amb el seu potencial, perquè només té una taula amb capacitat per a quatre cadires. Aquest és l'únic mobiliari que té aquesta zona i tampoc hi ha cap mena de seient més informal. Per tant, es converteix en un espai més aviat per buscar llibres i còmics adreçats al públic juvenil, però no per estudiar i treballar de forma individual o en grup, ja que només té lloc per a 4 persones.

Imatge 17. Biblioteca Nou Barris. Zona destinada a l'Espai Jove lateral dret. Font: María Teresa Couto López.

El dèficit de taules, cadires i seients informals per aquesta sala no es deu a un problema de manca d'espai, tal com es pot apreciar a les imatges, però entenem que la compra de mobiliari específic requereix una despesa addicional.

Imatge 18. Biblioteca Nou Barris. Zona destinada a l'Espai Jove, lateral esquerre. Font: María Teresa Couto López.

Com hi ha pocs llocs per seure, els joves utilitzen també les sales d'adults (primera i segona planta) i la sala infantil (planta baixa), de grans dimensions i amb taules més grans que permeten els treballs en grup, tot i que no existeix una zona específica i apartada per aquest ús.

L'Espai Jove no va ser concebut des de l'inici com a tal, sinó que aquesta àrea va tenir diferents usos, sempre amb la intenció d'adaptar-se a les necessitats canviants dels usuaris. Va ser, per exemple, zona de documents audiovisuals (CD i DVD), però la caiguda de la demanda d'aquests formats ha fet que es pugui reduir l'espai destinat i aquesta zona sigui adaptada a altres usos.

Les bibliotecàries destaquen que està previst introduir canvis i la compra de mobiliari per fer l'espai més "viu", però només el fet d'haver-lo creat ja denota un interès i necessitat real d'aquest espai dins la biblioteca.

Persones amb les quals es fa l'entrevista: Elena Reyes Fernández (Directora en funcions) i Isabel Resina Gallego (Bibliotecària responsable de l'àrea infantil).

La directora de la biblioteca, Helena Vilardell Badenas, es troba de baixa maternal en el moment de fer l'entrevista.

Dia de l'entrevista i visita a l'equipament: 20 de desembre del 2024.

Resum dels aspectes destacats de l'entrevista⁶⁷:

- La biblioteca ha creat un Espai Jove aprofitant una zona una mica més apartada de la planta baixa de la biblioteca, on abans s'ubicaven els audiovisuals.
- La directora en funcions i bibliotecària destaquen que l'espai encara està "en construcció", perquè falta comprar mobiliari.
- L'espai només té una taula d'estudi amb quatre cadires i no hi ha mobiliari informal. Això fa que els joves prefereixen altres espais de la biblioteca, principalment la sala polivalent que, quan no hi ha activitats, serveix com a sala d'estudi. Aquest espai té 4 taules grans i una capacitat d'unes 30 persones.
- No veuen una aposta clara de part del Consorci de Biblioteques de Barcelona i, prova d'això, és que la biblioteca més nova de la xarxa, la Gabriel García Márquez, no es va dissenyar amb un Espai Jove pròpiament dit.
- El projecte *9B Espai Jove*⁶⁸ en el qual van participar l'any 2020-2021, juntament amb la Biblioteca Zona Nord, i que tenia com a aspiració la participació dels joves en la creació de l'espai jove, es va quedar finalment en el disseny d'un moble que no ha resultat pràctic i que, per tant, no forma part del mobiliari actual de la biblioteca.

⁶⁷ Transcripció de l'entrevista a l'Annex 2 - Entrevista Districte 8

⁶⁸ Veure pàgina 43 del present treball

5.3.9. Districte 9

Biblioteca Ignasi Iglésias - Can Fabra⁶⁹	
Districte	Barcelona. Districte 09. Sant Andreu
Tipologia de biblioteca	Biblioteca de districte
Superfície útil	3.446 m ²
Superfície construïda	4.090 m ²
Data d'inauguració	29/09/2002
Construcció de nova planta	No. Rehabilitació de l'edifici de l'antiga fàbrica de fils Fabra i Coats, construït el 1883
Arquitectes de la rehabilitació	Moisés Gallego i Tomàs Morató
Té Espai Jove	No. Té l' <i>American Space</i> ⁷⁰ , que fa les vegades d'Espai Jove
Zona amb mobiliari informal	A l'entrada de la biblioteca i a l' <i>American Space</i>
Zona per treballs en grup	No a la biblioteca. Sí a l' <i>American Space</i>
Zona per treball individual	Sí

⁶⁹ Ajuntament de Barcelona. Biblioteca Ignasi Iglésias - Can Fabra. Disponible a: <https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/ca/bibcanfabra>. [Consulta: 11/12/2024].
Diba.cat. Sant Andreu. Biblioteca Ignasi Iglésias - Can Fabra. Disponible a: <https://bibliotecavirtual.diba.cat/barcelona-sant-andreu-biblioteca-ignasi-iglesias-can-fabra>. [Consulta: 11/12/2024].

⁷⁰ Ajuntament de Barcelona. American Space - Biblioteques de Barcelona. Disponible a: <https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/es/tecnologia/bibliolabs/american-space>. [Consulta: 30/11/2024].

Estat de la qüestió

La biblioteca és una rehabilitació d'un edifici ja existent del 1883 i amb un ús diferent (antiga fàbrica de fils Fabra i Coats). Per tant, no es tracta d'una construcció de nova planta, sinó que les diferents àrees s'han hagut d'adaptar a l'espai existent.

La biblioteca té tres plantes: la planta d'accés és la més sorollosa de la biblioteca i és on se situa l'*American Space*, entre la zona de préstec i un bar-cafeteria al qual es pot accedir des de la biblioteca o directament des del carrer. La primera planta té dues àrees diferenciades: la infantil i la d'adults, on està el fons de còmic, novel·la, així com els ordinadors per als usuaris. La segona planta és la més silenciosa i dedicada a l'estudi, on s'ubica el fons de coneixements d'adults.

La directora, Gemma Domingo, ens informa que, tot i que la biblioteca no té un Espai Jove pròpiament dit, l'*American Space* fa les funcions d'aquesta àrea i es converteix en l'espai preferit dels joves, ja que és una zona més permissiva amb el nivell de soroll, amb una part de mobiliari informal i cubicles que permeten els treballs i l'estudi en grup. Cal destacar que no és un espai restrictiu per als joves, sinó que, per la seva ubicació propera a la porta d'entrada a l'equipament i la seva disposició oberta, el fan servir tots aquells usuaris que volen trobar punts de lectura amb butaques, més informals, o que necessiten fer, per exemple, una videotrucada.

Imatge 19. Biblioteca Ignasi Iglésias-Can Fabra. *American Space* ubicat a la planta baixa. Zona amb taules d'estudi i lectura. Tauletes a disposició dels usuaris. Font: María Teresa Couto López.

Imatge 20. Biblioteca Ignasi Iglésias-Can Fabra. *American Space* amb cublique semitancat que permet fer treballs en grup i zona amb punts de lectura informal. Font: María Teresa Couto López.

Persona amb la qual es fa l'entrevista: Gemma Domingo i Espinet (Direcció).

Dia de l'entrevista i visita a l'equipament: 27 de novembre del 2024.

Resum dels aspectes destacats de l'entrevista⁷¹:

- La biblioteca no té Espai Jove pròpiament dit, però l'*American Space*, ubicat just a mà dreta de l'entrada a l'equipament, acaba per fer les funcions d'aquest espai.
- Les raons perquè l'*American Space* és el lloc de la biblioteca preferit pels joves és per ser més permissiu amb el nivell de soroll (ubicat entre la porta d'entrada des del carrer i una cafeteria). També perquè és una zona més informal i perquè té diferents tipus de mobiliari que respon a les seves necessitats: taules rodones que permeten seure a quatre persones i, especialment, una sèrie de cubicles semitancats que donen una mica més d'intimitat dins l'espai obert.

⁷¹ Transcripció de l'entrevista a l'Annex 2 - Entrevista Districte 9

5.3.10. Districte 10

Biblioteca Gabriel García Márquez⁷²	
Districte	Barcelona. Districte 10. Sant Martí
Tipologia de biblioteca	Biblioteca de districte
Superfície útil	3.429 m ²
Superfície construïda	4.508 m ²
Data d'inauguració	28/05/2022
Construcció de nova planta	Sí
Arquitectes	Estudi SUMA Arquitectura ⁷³ (Elena Orte Largo i Guillermo Sevillano Bengoechea)
Té Espai Jove	No pròpiament dit, però a la pràctica sí que existeix un espai de transició entre l'àrea infantil i una altra pensada per l'estudi. Espais d'usos polivalents.
Zona amb mobiliari informal	Sí
Zona per treballs en grup	Sí
Zona per treball individual	Sí

⁷² Ajuntament de Barcelona. Biblioteca Gabriel García Márquez. Disponible a: <https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/es/bibgarciamarquez>. [Consulta: 01/12/2024].
Diba.cat. Barcelona - Sant Martí. Biblioteca Gabriel García Márquez. Disponible a: <https://bibliotecavirtual.diba.cat/es/barcelona-sant-marti-biblioteca-gabriel-garcia-marquez>. [Consulta: 01/12/2024].

⁷³ SUMA Arquitectura. Disponible a: <https://www.sumaarquitectura.eu/>. [Consulta: 24/11/2024].

Estat de la qüestió

La Biblioteca Gabriel García Márquez va ser inaugurada el 28 de maig del 2022 i és la darrera incorporació a la Xarxa de Biblioteques Públiques de la ciutat de Barcelona en el moment de fer el present treball. L'any 2023 va ser la guanyadora del premi *IFLA/Baker & Taylor Public Library of the Year Award*⁷⁴.

És una biblioteca d'estil nòrdic amb un toc del Carib. S'han cuidat tots els detalls, com és el cas de les cadires de la marca Tucurinca⁷⁵, en forma de cercle i que estan inspirades en un model clàssic de cadira del Carib, com a homenatge a l'escriptor que dona nom a la biblioteca, originari de Aracataca (Colòmbia).

És el primer edifici de Barcelona fet tot en fusta, amb amplis finestrals des dels quals en tot moment es pot veure l'exterior. Per tant, cal destacar la integració del projecte dins del paisatge urbà i natural que l'envolta, tal com hem explicat a la revisió bibliogràfica.

La biblioteca també és innovadora quant a la distribució i gestió dels espais, els quals estan interconnectats, perquè no hi ha portes. Els espais són completament oberts i, des de qualsevol punt de la biblioteca, es té una visió panoràmica tant de l'interior com de l'exterior. Les prestatgeries són baixes amb l'objectiu de no impedir aquesta visió de conjunt i perquè l'espai ha de respirar, ajudant en aquesta idea de biblioteca oberta i diàfana.

Un altre punt a destacar és l'ús de mobiliari informal. Hi ha taules d'estudi individual i en grup, però intercalades amb punts de relaxament amb catifes, hamaques, pufs, butaques, coixins en forma de pedres, etc.

La directora de la biblioteca, Neus Castellano, comenta que l'equip treballador ha hagut de desaprendre per a aprendre una nova manera de fer servir l'espai. També s'ha hagut de fer molta pedagogia a l'usuari. Així, per exemple, un espai molt obert i amb prestatgeries baixes implica que la biblioteca té poc fons bibliogràfic en proporció amb les seves dimensions. Per tant, molts documents s'han de demanar en préstec interbibliotecari, amb la qual cosa s'ha d'incidir molt en el tema del treball en xarxa.

La biblioteca deixa de ser concebuda com un dipòsit de llibres per convertir-se en un espai viu. De fet, durant l'entrevista amb la directora, surt en diverses ocasions el concepte de biblioteca social o "tercer espai", que havíem vist a la revisió bibliogràfica. En aquest model es prioritzen les persones i els espais on aquestes poden interactuar, enfront de les col·leccions i la utilització i difusió de la informació. Permet les relacions socials i, en definitiva, la cohesió de la

⁷⁴ IFLA WLIC 2023. IFLA/Systematic Public Library of the Year Award. Disponible a: <https://2023.ifla.org/ifla-systematic-public-library-of-the-year-award-2023-winner-announced/>. [Consulta: 24/11/2024].

⁷⁵ Tucurinca. Original Caribe Brand. Disponible a: <https://tucurinca.com/>. [Consulta: 24/11/2024].

comunitat local, creant un espai acollidor on les persones puguin sentir-se com a casa.

En aquest sentit, un tema a destacar és el de l'accessibilitat, eliminant les barreres arquitectòniques. Tot el terra té marques en relleu que faciliten la mobilitat a persones amb problemes de visió. Igualment, s'ha deixat un metre i mig de circumferència entre els elements del mobiliari i espais per permetre el pas de les cadires de rodes.

A la pràctica sí que existeix un espai per als joves, però aquest no va ser pensat com a tal en el projecte ni està retolat com a Espai Jove pròpiament dit. S'ha creat de forma natural per una necessitat real dels usuaris de la biblioteca, en una zona de pas entre l'àrea dels Petits Lectors i una de més formal, amb taules i cadires d'estudi, tauletes mòbils i ordinadors de taula.

La zona on s'ubica la novel·la juvenil, el còmic general i un espai homenatge a Francisco Ibáñez té butaques i coixins informals de formes orgàniques (pedres) els quals permeten seure a terra i que l'usuari es faci seu l'espai.

Imatge 21. Biblioteca Gabriel García Márquez. Espai de lectura més informal, on s'ubica la novel·la juvenil i els còmics d'Ibáñez. Font: María Teresa Couto López.

Imatge 22. Biblioteca Gabriel García Márquez. Racó destinat als còmics de Francisco Ibáñez.
Font: María Teresa Couto López.

Imatge 23. Biblioteca Gabriel García Márquez. Espai que els joves utilitzen per estudiar i fer treballs en grup. Font: María Teresa Couto López.

És interessant destacar que dins de l'àrea infantil i juvenil més "formal" també existeix una zona amb un matalàs hexagonal a terra i coixins, on poder fer un descans. Els joves poden trobar, per tant, les tres tipologies diferenciades d'espais segons el model del "tercer lloc": espais per a la socialització, per la consulta d'informació i per a la relaxació.

Imatge 24. Biblioteca Gabriel García Márquez. Espai per fer un descans o de lectura informal dins de la sala més "formal", que utilitzen els joves per estudiar. Font: María Teresa Couto López.

Imatge 25. Biblioteca Gabriel García Márquez. Diferent perspectiva del mateix espai. Font: María Teresa Couto López.

En una biblioteca en la qual els espais són oberts i interconnectats, el tema del silenci i del soroll és difícil de gestionar. Les parets tenen panells interiors i el terra té moqueta per insonoritzar al màxim l'espai. La directora diu una frase que m'ha semblat molt interessant recollir: "Aïllem el silenci, no el soroll". S'ha hagut d'obrir un espai de silenci al soterrani, amb una cabuda aproximada de 50 persones, on poden anar els usuaris de totes les edats que necessitin més silenci del que pot oferir una biblioteca d'aquestes característiques.

Persones amb les quals es fa l'entrevista: Neus Castellano Tudela (Direcció) i Iris González Alfonso (Bibliotecària responsable de l'àrea infantil).

Dia de l'entrevista i visita a l'equipament: 20 de novembre del 2024.

Resum dels aspectes destacats de l'entrevista⁷⁶:

- La biblioteca respon al nou model de biblioteca pública com a “tercer espai”: espais oberts, diàfans, polivalents, interconnectats, sense portes. Per tant, no parlem de sales, sinó d'espais.
- L'Espai Jove no existeix com a tal en el projecte arquitectònic, però s'ha creat de forma natural en una zona que es pot considerar de transició entre els espais infantils i els d'adults.
- Els joves, sobretot, s'ubiquen en dos espais de la biblioteca, els quals responen a les seves necessitats: d'una banda, una zona més informal, amb butaques i pufs de formes naturals (imitant pedres) i, d'altra banda, un espai amb taules rodones que permeten l'estudi en petits grups.
- Un tema difícil de gestionar és el del soroll, donat que tots els espais interiors són oberts. El que s'ha fet és aïllar el silenci, ubicant la zona d'estudi individual en una sala al soterrani, amb capacitat per a unes 50 persones, a la qual poden anar tots els usuaris que necessiten estudiar en silenci.

⁷⁶ Transcripció de l'entrevista a l'Annex 2 - Entrevista Districte 10

5.4. Quadre resum dels resultats obtinguts

Districte BCN	Nom biblioteca	Té Espai Jove	EJ separat d'altres espais	Taulell a EJ amb personal especialitzat	Zona preferida dels joves	Espai per treballs en grup
Ciutat Vella	F. Bonnemaïson	Sí	No	No	Adults	No
L'Eixample	Sagrada Família	Sí	Sí	Sí	Espai Jove	A l'Espai Jove
Sants-Montjuïc	Vapor Vell	No	–	–	Infantil	A infantil
Les Corts	Montserrat Abelló	Sí	Sí	No	Adults	A adults
Sarrià-Sant Gervasi	Sant Gervasi - J. Maragall	Sí	Sí	No	Adults	No
Gràcia	Jaume Fuster	No	–	–	Adults	No
Horta-Guinardó	Guinardó - M. Rodoreda	No	–	–		No
Nou Barris	Nou Barris	Sí	Sí	No	Infantil i espai polivalent	No
Sant Andreu	I. Iglésias - Can Fabra	No	–	–	American Space	a l' <i>American Space</i>
Sant Martí	Gabriel García Márquez	No	–	–	espais de transició infantil/ adults	Sí

6. Exemples de bones pràctiques

El coneixement de les bones pràctiques són resultat de la cerca bibliogràfica i de l'exercici de la meua tasca professional, en el cas de les biblioteques de la ciutat de Barcelona.

6.1. Context internacional

A través del Butlletí Bibliosfera⁷⁷ de la Diputació de Barcelona, s'ha trobat l'article *Com interactuem amb els joves a les biblioteques?*,⁷⁸ de Gemma Rodríguez, coordinadora del projecte europeu *Engage!*,⁷⁹ on s'explica en què consisteix aquest programa i es donen tres exemples d'experiències rellevants quant a espais joves bibliotecaris a Suècia:

- **Biblioteca Punkt 127/Bredäng**⁸⁰, Estocolm (Suècia).
Situada en un barri de la perifèria, la biblioteca acollia en un espai reduït tota classe de públic, d'edats i interessos divergents, i era coneguda per la seva mala reputació. Per aquest motiu es va prendre la decisió de tancar la biblioteca i obrir-ne una de nova en un espai també reduït però amb la diferència fonamental d'estar adreçada només a públic infantil i juvenil. Un equip format per quatre professionals va aconseguir capgirar la situació i convertir una petita biblioteca de barri a la perifèria en una institució de referència en el sector i un model de convivència. Es permet un nivell de soroll superior al de la resta de biblioteques i els joves sempre tenen un paper actiu en les activitats que s'hi organitzen.
- **Club Dynamo**⁸¹, Göteborg (Suècia).
És la secció juvenil de la Biblioteca de Göteborg, adreçada a joves entre 13 i 25 anys. La seva estratègia va consistir a apostar pel joc com a recurs per a atraure els joves a la biblioteca. Amb aquest objectiu, van programar diferents activitats: concerts, jocs nocturns, concursos, balls, tallers, lectures poètiques, manualitats, videojocs. La idea final era crear un vincle dels joves amb l'espai i els bibliotecaris, de manera que més

⁷⁷ Diba.cat. Bibliosfera - Boletín Bibliosfera - Diputació de Barcelona. Disponible a: <<https://www.diba.cat/es/web/biblioteques/bibliosfera>>. [Consulta: 30/12/2024].

⁷⁸ Rodríguez, Gemma. *Com interactuem amb els joves a les biblioteques?*. Butlletí Bibliosfera. Núm. 116 - juny 2018. Disponible a: <<https://www.diba.cat/web/biblioteques/-/com-interactuem-amb-els-joves-a-les-biblioteques->>>. [Consulta: 30/12/2024].

⁷⁹ Engagenow.eu. Engage!. Disponible a: <<https://engagenow.eu/ca/>>. [Consulta: 30/12/2024].

⁸⁰ Stockolms stadsbibliotek. Bredängs bibliotek - Stockolms stadsbibliotek. Disponible a: <<https://biblioteket.stockholm.se/bibliotek/bredangs-bibliotek>>. [Consulta: 30/12/2024].

⁸¹ Göteborgs Stad. Unga (13-25 år) - Stadsbiblioteket. Disponible a: <<https://goteborg.se/wps/portal/enhetssida/stadsbiblioteket/lokaler-och-utrustning/Avdelningar/unga-13-25-ar>>. [Consulta: 30/12/2024].

endavant els poguessin guiar cap a altres interessos, com ara la Literatura.

- **Kulturhusen Stadsteatern**⁸², Estocolm (Suècia).

L'estratègia d'aquest espai infantil i juvenil consisteix en la segmentació, ja que el centre acull tres biblioteques diferents, cada una d'elles dissenyada per a unes franges d'edat molt definides:

- **Rum för Barn**, per a infants de 0 a 10 anys.
- **TioTretton**, per a adolescents d'11 a 13 anys.
- **Lava**⁸³, per als joves de 14 a 25 anys: es permet menjar i beure dins l'espai, el qual sembla un club nocturn amb les parets pintades de negre i música ambient.

D'altra banda, al blog de la bibliotecària Gisela Ruiz, del qual s'ha parlat al marc teòric, s'exposen bons exemples de biblioteques per a joves dins del context dels Estats Units d'Amèrica. Destaquem la següent per la seva distribució de l'espai segons usos i perquè l'autora comenta que és la millor sala juvenil que ha vist durant la seva estada en aquest país:

- **Hamilton Grange Library**⁸⁴, West Harlem, Nova York (EUA).

Segons informa el blog, és una de les poques biblioteques filials de la *New York Public Library* que té una sala juvenil ocupant tota una planta i separada de l'àrea infantil i la d'adults. Tot i que l'espai no és gaire gran, es distingeixen diverses zones pensades per usos diferents i comunicades entre elles:

1. Zona *Hang Out*, amb taules i cadires com si fos un bar, on es permet menjar, beure i xerrar. Inclou també una grada, per seure de forma informal, la qual s'aprofita, per la seva disposició amb bona visibilitat, per fer les visites escolars i presentacions de llibres.
2. Zona de llocs. És una mena de peixera tancada pel tema del soroll, però que es pot visualitzar des de la resta de zones, per la seva forma rodona i vidres transparents, de forma que queda integrada en el conjunt alhora que aïllada.
3. Zona d'estudi. Respon al model més tradicional de biblioteca, amb més silenci i taules grans que permeten el treball en grup.

⁸² Kulturhusen Stadsteatern. Disponible a: <<https://kulturhusetstadsteatern.se/>>. [Consulta: 30/12/2024].

⁸³ Kulturhusen Stadsteatern. Disponible a: <<https://kulturhusetstadsteatern.se/bibliotek/lava>>. [Consulta: 30/12/2024].

⁸⁴ Ruiz Chacón, Gisela. (15 de novembre del 2016). *Hamilton Grange Library: un exemple excel·lent de biblioteca jove*. Disponible a: <<https://librariesandthecity.wordpress.com/2016/11/15/hamilton-grange-library-un-exemple-excel·lent-de-biblioteca-jove/>>. [Consulta: 30/12/2024].

4. Zona per tallers, amb mobiliari mòbil que permet l'adaptació ràpida a les diferents necessitats de les activitats programades.
5. Zona d'ordinadors de taula i portàtils, a disposició dels joves.
6. Zona amb butaques, per descansar, dormir o llegir.

- **Hoeb4U Youth Library**⁸⁵, Hamburg (Alemanya).

Aquesta biblioteca per a joves apareix com a exemple de bones pràctiques al document de la IFLA *Guidelines for Library Services For Young Adults*⁸⁶. S'ubica a la planta baixa d'una antiga fàbrica d'hèlix reconvertida en la Biblioteca Pública Central d'Hamburg i està destinada als joves entre 13 i 23 anys. És una biblioteca de tendència multimèdia i un espai acollidor per a activitats de lleure, incloent-hi còmics, revistes, jocs de taula, jocs per a Xbox, PlayStation, Nintendo DS i Wii, estacions de música, una bicicleta per a la càrrega de telèfons mòbils, una paret eMèdia i un FotoBox. La intenció és atraure els joves perquè interactuïn i vinguin a la biblioteca.

- **Bibliothèque de Viroflay**⁸⁷, (França).

Ubicada a la població de Viroflay, a 20 quilòmetres de París, també està destacada per la IFLA com a exemple de bona pràctica, perquè ha aconseguit plasmar amb els seus espais l'estil de vida adolescent.

- **Greenhill Library**⁸⁸, Harrow, Londres.

Destaca l'ús de diferents tipus de mobiliari de colors cridaners dins de l'Espai Jove, per captar la seva atenció i donar resposta a les seves necessitats.

- **Peckham Library**⁸⁹, Londres.

Ubicada en un barri popular al sud-est de Londres, on encara hi ha problemes d'analfabetisme, des del principi es va buscar la complicitat dels usuaris, tant

⁸⁵Cowell, Jane. (30 d'agost del 2017). Medium. *A Visit to Hoeb4U Youth Library Hamburg* | by Jane Cowell. Disponible a: <https://janecowell8.medium.com/a-visit-to-hoeb4u-youth-library-hamburg-1aa21ef11cff>. [Consulta: 04/01/2025].

⁸⁶ IFLA. *Guidelines for Library Services For Young Adults*. Disponible a: <https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/libraries-for-children-and-ya/publications/ya-guidelines2-en.pdf>. [Consulta: 04/01/2025].

⁸⁷ Bibliothèque de Viroflay. Disponible a: <https://viroflay-pom.c3rb.org/>. [Consulta: 04/01/2025].

⁸⁸ Designing Libraries. Greenhill Library, Harrow. <https://designinglibraries.org.uk/media/dxxczknp/greenhill-library-harrow-case-study.pdf>. [Consulta: 09/01/2025].

⁸⁹ Designing Libraries. *Peckham Library. A welcoming community space in the heart of Peckham*. https://designinglibraries.org.uk/media/cs5gvelw/2023_wf_peckham-library-final.pdf. [Consulta: 09/01/2025].

pel que fa als espais com a l'oferta de serveis per a la comunitat. Per animar els adolescents a visitar i fer ús dels serveis de la biblioteca, es va crear un espai propi per als joves, aprofitant un racó apartat de les àrees infantils i d'adults per donar privacitat. Aquesta zona es troba a prop de la secció de novel·les gràfiques, coneguda per ser un "ganxo" popular per fomentar les visites dels joves.

6.2. Context nacional

- **Biblioteca para Jóvenes Cubit**⁹⁰, Zaragoza.

Inaugurada l'any 2010, és un referent a escala nacional de biblioteca concebuda i creada específicament per a joves⁹¹.

6.3. Context català

- **Biblioteca Zona Nord - Mària Sánchez**⁹², Barcelona.

És una de les 40 biblioteques que formen part del Consorci de Biblioteques de Barcelona, però no forma part de la mostra del treball per pertànyer a la tipologia de biblioteca de barri o de proximitat. Juntament amb la Biblioteca Nou Barris - Aurora Díaz Plaja, del mateix districte, va desenvolupar el projecte *9B Espai Jove*⁹³.

La responsable de la sala infantil, Rosa Ferrer Romeu, ens informa que el resultat de la participació en aquest projecte va ser uns seients/taules que van dissenyar els participants joves, i que encara els tenen a l'Espai Jove, ubicat a la primera planta i que inclou la *Zona Gaming*. També ens envia un vídeo que exemplifica tot el procés⁹⁴.

⁹⁰ Ayuntamiento de Zaragoza - Biblioteca para Jóvenes Cubit. Disponible a: <<https://www.zaragoza.es/sede/portal/museos/servicio/equipamiento/4946>>. [Consulta: 03/01/2025].

⁹¹ Trigo, Iván. (10 de juny del 2023). El Periódico de Aragón. *La biblioteca de Zaragoza que es única en su especie*. Disponible a: <<https://www.elperiodicodearagon.com/zaragoza/2023/06/10/biblioteca-zaragoza-unica-especie-88542962.html>>. [Consulta: 03/01/2025].

⁹² Ajuntament de Barcelona. Biblioteca Zona Nord - Mària Sánchez. Disponible a: <<https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/es/bibzonanord>>. [Consulta: 05/01/2025].

⁹³ Ajuntament de Barcelona. *9B Espai Jove. Biblioteques de Barcelona*. Disponible a: <<https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/ca/tecnologia/bibliolabs/9b-espai-jove>>. [Consulta: 16/10/2024].

⁹⁴ Enllaç al vídeo de com els joves van crear el moble per a l'Espai Jove de la Biblioteca Zona Nord: <https://drive.google.com/file/d/1TyZLiystP1D9-vmtNpCEFUXp9dxhXmj/view?usp=drive_link>.

Imatge 26. Font: Biblioteca Zona Nord. Moble dissenyat pels joves per a l'Espai Jove. Font: Biblioteca Zona Nord.

- **Biblioteca Les Roquetes - Rafa Juncadella⁹⁵, Barcelona.**

Segons ens explica a l'entrevista⁹⁶ el bibliotecari i responsable de l'Espai Jove, Sergi Draper Martínez, la biblioteca, inaugurada el 24 de maig del 2008, és una rehabilitació d'un equipament anterior, concretament un centre de dia per a gent gran. La biblioteca destaca per la bona distribució dels diferents espais i pel tractament del soroll intern, segons els diferents usos. Trobem tres àrees diferenciades i ubicades a la mateixa planta, a la qual s'accedeix directament des del carrer: àrea infantil, entrant a mà esquerra, Espai Jove, entrant a mà dreta i sala d'adults, als fons. L'espai central que comunica els tres espais diferenciats té el taulell d'acollida i la zona de préstec. A més, també hi ha una planta soterrània, on s'ubica la sala d'actes, el magatzem i la zona de treball intern. Per tant, pràcticament tot l'espai per a usuaris i fons està a la mateixa planta d'entrada.

⁹⁵ Ajuntament de Barcelona. Biblioteca Les Roquetes - Rafa Juncadella. Disponible a: <https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/ca/biblesroquetes> >. [Consulta: 08/01/2025].

Diba.cat. Nou Barris. Biblioteca Les Roquetes - Rafa Juncadella. Disponible a: <https://bibliotecavirtual.diba.cat/es/barcelona-nou-barris-biblioteca-les-roquetes-rafa-juncadella> >. [Consulta: 08/01/2025].

⁹⁶ La transcripció de l'entrevista apareix a l'Annex 2 - Entrevista bona pràctica. Biblioteca Les Roquetes.

Imatge 27. Espai Jove de la Biblioteca Les Roquetes, ubicat al costat de la porta d'entrada a l'equipament. Zona amb mobiliari informal (sofà i hamaques) i zona amb taules d'estudi. Font: María Teresa Couto López.

Com podem veure a la imatge, l'àrea per a joves no està completament aïllada de la resta d'espais de la biblioteca, però alhora s'ha aconseguit una mica d'intimitat amb una part de vidre fumat on es pot llegir la paraula "jove", a través de la qual veiem la resta d'espais interior. El mateix efecte de tancament i comunicació a la vegada s'aconsegueix amb els panells de fusta verticals que deixen un espai entre ells, en els quals es pot llegir la paraula "Espai". Per tant, l'Espai Jove està molt bé senyalitzat, perquè només accedir a l'equipament ja es veu la retolació amb lletres molt grans i de colors, creant un efecte òptic que crida l'atenció. Les lames de fusta es poden girar una mica per donar més visibilitat i, al mateix temps aïllen, perquè els joves no se sentin observats. Per tant, garanteixen la intimitat, però tampoc aïllen del tot l'espai.

Imatge 28. Biblioteca Les Roquetes. Retolació de l'Espai Jove vist des de l'entrada a l'equipament. Font: María Teresa Couto López.

La ubicació de l'espai jove i la sala infantil als dos costats de la porta d'entrada des de l'exterior, facilita el tema del circuit de soroll, ja que permet que la zona més sorollosa se situï en aquesta banda i que el silenci sigui gradual cap al fons de la biblioteca, on està la zona d'adults, primer la de la novel·la i després la de coneixements amb taules d'estudi individual i sala multimèdia. De fet, de totes les biblioteques que hem visitat, és la que millor tractament fa del tema del silenci/soroll, creant diferents ambients per usos diversos. El bibliotecari ens explica que són molt permissius amb el soroll de l'Espai Jove, de la mateixa forma que el de la sala infantil, i que aquest no interfereix amb les zones silencioses per a adults. A més, hi ha una porta automàtica a l'àrea d'adults que permet tancar-la en cas de molt soroll a la resta de l'equipament.

Com es pot apreciar a les imatges, l'existència de diferents tipus de mobiliari permet usos diversos de l'espai en harmonia. L'espai és flexible, perquè les taules tenen rodes i es poden plegar. Quan s'ha fet alguna xerrada o presentació de llibre, s'han apilat les taules i s'ha deixat l'espai diàfan.

A partir de l'entrevista amb el bibliotecari, hem pogut saber que un punt millorable seria la incorporació d'un taulell de treball dins l'Espai Jove. De fet, ell com a responsable d'aquest espai, té el seu punt de treball al taulell de la sala d'adults i, per tant, costa crear un vincle amb els joves. Ens comenta que l'espai com a tal funciona molt i té èxit entre els joves del barri, però quan han intentat fer activitats des de la biblioteca han fracassat i un dels motius pensa que podria ser, precisament, la manca de vincle.

Imatge 29. Espai Jove de la Biblioteca Les Roquetes. Vista cap a l'interior de la biblioteca i els espais destinats als adults al fons. Font: María Teresa Couto López.

- **Biblioteca Trinitat Vella - José Barbero⁹⁷, Barcelona.**

Biblioteca de proximitat del districte de Sant Andreu, va ser inaugurada l'11 de març del 2012. És un bon exemple de com els joves acaben buscant de forma natural els espais que responen millor a les seves necessitats i de com la biblioteca aprèn observant-los i adaptant els seus espais. De fet, en un primer moment, l'Espai Jove ja es contemplava, però s'havia ubicat a un altre espai diferent del qual té ara, a la primera planta. Els joves prefereixen l'actual ubicació, a la segona planta, perquè queda una mica més apartada de la resta de la sala i perquè té una sortida directa a una terrassa oberta, on poden xerrar i estar dins de l'equipament, però d'una forma molt més informal que als espais interiors.

⁹⁷ Ajuntament de Barcelona. Biblioteca Trinitat Vella - José Barbero. Disponible a: <https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/ca/bibtrinitatvella>>. [Consulta: 13/01/2025].
Diba.cat. Sant Andreu. Biblioteca Biblioteca Trinitat Vella - J. Barbero. Disponible a: <https://bibliotecavirtual.diba.cat/es/barcelona-sant-andreu-biblioteca-trinitat-vella-j-barbero>>. [Consulta: 13/01/2025].

Imatge 30. Biblioteca Trinitat Vella. Sortida a la terrassa exterior directament des de l'Espai Jove. Font: María Teresa Couto López.

Imatge 31. Biblioteca Trinitat Vella. Imatge de la terrassa vista des de l'interior de l'Espai Jove, com es veu al reflex. Font: María Teresa Couto López.

La directora, Emma Armengod Martínez, i la bibliotecària responsable de l'espai jove, Virginia Martínez Ruiz, expliquen a l'entrevista⁹⁸ que voldrien millorar la senyalització de l'espai perquè fos més visible des de la resta de la biblioteca, per exemple, amb un vinil. També comenten que els joves no fan servir gaire la taula allargada d'estudi individual que hi ha al costat de l'Espai Jove, sinó que prefereixen una taula gran que hi ha a l'espai central de la mateixa planta, perquè permet l'estudi en grup.

Es contempla fer canvis futurs en aquest espai, ja que la idea que ens transmet la directora és que els gustos dels joves varien sovint i la biblioteca s'ha d'anar adaptant a aquests canvis. Es planteja l'opció de posar més mobiliari per dotar de més vida a l'espai, per exemple, taules per treball en grups de 4 persones o més.

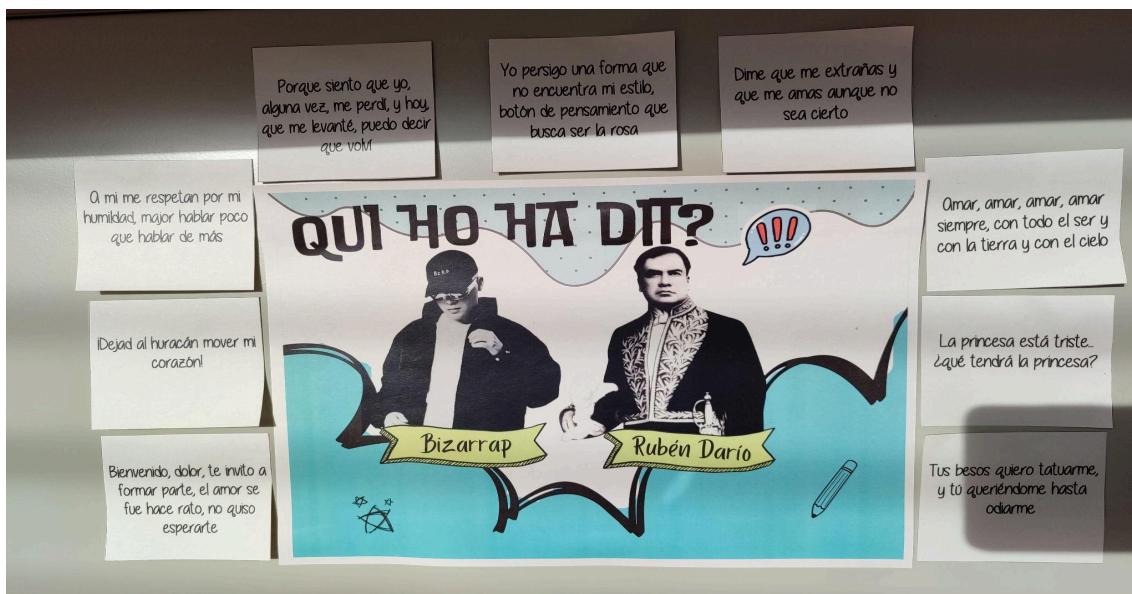
La bibliotecària de referència de l'espai juvenil comenta que el fet de tenir el taulell de treball i atenció al costat de l'Espai Jove fa que els "allunyi" una mica, perquè es poden sentir observats i els joves valoren molt la seva independència.

Imatge 32. Espai Jove de la Biblioteca Trinitat Vella. Zona amb mobiliari informal i zona amb taula allargada d'estudi individual. Font: María Teresa Couto López.

L'Espai Jove agrupa els llibres de coneixements explicats de forma divulgativa, així com el còmic juvenil, incloent-hi el manga. En canvi, la novel·la juvenil, es troba a la primera planta, és a dir, on s'ubicava abans l'Espai Jove. Això es deu, bàsicament, a problemes d'espai, perquè no hi ha prou prestatgeries per contenir tot aquest fons.

⁹⁸ La transcripció de l'entrevista apareix a l'Annex 2 - Entrevista bona pràctica. Biblioteca Trinitat Vella

Imatge 33. Espai Jove de la Biblioteca Trinitat Vella. Detall de panell de l'Espai Jove amb proposta de joc cultural per interactuar amb els joves. Font: María Teresa Couto López.

- **Biblioteca Pilarín Bayés⁹⁹, Vic.**

Destaquem la seva pàgina web, pel fet de tenir un apartat dedicat als Espais¹⁰⁰. Tot i que no es fa referència a un Espai Jove pròpiament dit, sí que hi ha diversos espais pensant en les seves necessitats.

Té una Sala de videojocs o *Zona gaming*¹⁰¹, que ofereix als usuaris un entorn distès, informal i de lleure al voltant de la cultura del joc en les seves diferents expressions.

Fem menció també a la seva terrassa,¹⁰² perquè és un espai de lectura, descans i que permet fer activitats culturals en forma de concerts, recitals poètics, xerrades, etc.

⁹⁹ Biblioteca Pilarín Bayés. Disponible a: <<https://www.bibliotecapilarinbayes.cat/>>. [Consulta: 08/01/2025].

¹⁰⁰ Biblioteca Pilarín Bayés. Espais. Disponible a: <<https://www.bibliotecapilarinbayes.cat/espais/>>. [Consulta: 08/01/2025].

¹⁰¹ Biblioteca Pilarín Bayés. Sala de videojocs. Disponible a: <<https://www.bibliotecapilarinbayes.cat/zona-gaming/>>. [Consulta: 08/01/2025].

¹⁰² Biblioteca Pilarín Bayés. Terrassa. Disponible a: <<https://www.bibliotecapilarinbayes.cat/terrat-de-lectura/>>. [Consulta: 08/01/2025].

- **Biblioteca Comarcal de Blanes**¹⁰³, Girona.

És una de les biblioteques pioneres a Catalunya a incloure un espai juvenil (Ciuró, 2017). L'anomenada "Sala Jove"¹⁰⁴, té la seva pròpia pàgina web, a la qual s'explica la seva pròpia normativa¹⁰⁵. Cal destacar aquest punt perquè és l'únic cas que ens hem trobat amb una normativa específica per joves, adaptada a partir de la normativa general.

- **Biblioteca Infantil i Juvenil Can Butjosa**¹⁰⁶, Parets del Vallès.

És l'única biblioteca del territori català que incorpora el terme "Juvenil" en el seu nom. A més, segons informa el seu portal web, és l'única biblioteca pública especialitzada en infants i joves de tota Catalunya.

¹⁰³ Ajuntament de Blanes. Biblioteca Comarcal de Blanes. Disponible a: <https://biblioteca.blanes.cat>. [Consulta: 03/01/2025].

¹⁰⁴ Biblioteca Comarcal de Blanes - Sala Jove. Disponible a: <https://biblioteca.blanes.cat/salajove/>. [Consulta: 08/01/2025].

¹⁰⁵ Biblioteca Comarcal de Blanes - Sala Jove. Normativa. Disponible a: <https://biblioteca.blanes.cat/salajove/normativa/>. [Consulta: 08/01/2025].

¹⁰⁶ Can Butjosa Ajuntament de Parets del Vallès. Disponible a: <http://noubibut.parets.cat/portada/>. [Consulta: 08/01/2025].

7. Conclusions

La metodologia del present treball, consistent en l'elaboració d'un marc teòric, revisant la bibliografia, el marc normatiu i els estudis previs, així com l'obtenció de dades objectives mitjançant les visites als equipaments i les entrevistes als professionals, ha permès assolir satisfactòriament l'objectiu principal i, per tant, podem fer un estat de la qüestió sobre els espais destinats als usuaris joves en les biblioteques de districte de la ciutat de Barcelona.

Considerem que també s'han assolit els objectius específics plantejats. S'han extret els punts destacats del marc normatiu que regula les característiques de l'espai per a joves en una biblioteca pública. També s'ha pogut visitar i conèixer de primera mà les diferents biblioteques de districte, a excepció de la Biblioteca Guinardó - Mercè Rodoreda, per trobar-se tancada per obres de millora en el moment de fer l'estudi. Volem puntualitzar que, en el cas del districte de Ciutat Vella, donat que no existeix biblioteca de districte pròpiament dita, es va decidir visitar la Biblioteca Sant Pau - Santa Creu, però igualment es va enviar l'entrevista per correu electrònic a la Biblioteca Francesca Bonnemaison, que és la que assumeix les tasques de biblioteca de districte. Hem vist quin ús fan els joves dels espais bibliotecaris, d'acord amb les seves necessitats i hem pogut conèixer exemples de bones pràctiques d'Espai Jove.

S'ha pogut comprovar que les fonts consultades coincideixen en una sèrie de punts destacats en la creació d'espais pensats específicament per als usuaris joves a la biblioteca pública, però que aquests no sempre s'assoleixen a les biblioteques de districte analitzades.

A partir de l'anàlisi de tota la informació recopilada a través de la consulta de les fonts, l'observació directa i les respostes donades per les direccions i personal bibliotecari de les biblioteques objecte d'estudi, s'arriba a una sèrie de conclusions que explicarem resumidament a continuació.

I. L'adolescència no és una prolongació de la infància, sinó una etapa de transició entre aquesta i l'edat adulta, amb unes necessitats específiques de desenvolupament intel·lectual, emocional i social. Des de la biblioteca pública, i seguint les directrius de la IFLA, s'ha de poder donar resposta a aquestes necessitats, creant no sols activitats i serveis adaptats, sinó també un espai propi. És important que existeixi dins la biblioteca pública un espai específic per als usuaris joves, de la mateixa forma que hi ha un per a infants i un altre per a adults, dissenyat pensant en els seus gustos i necessitats, i que, per tant, sentin que són valorats, que se'ls ha tingut en compte i són benvinguts.

II. L'Espai Jove no ha de ser un espai completament tancat ni excloent, que pugui convertir-se en un "nínxol" (gueto) dins la biblioteca, sinó que ha de ser projectat com un espai de transició entre l'àrea infantil i la d'adults. Precisament, hem vist que la tendència actual en el disseny interior d'espais

bibliotecaris és la d'espais oberts, diàfans i polivalents, com és el cas de la Biblioteca Gabriel García Márquez, construïda de nova planta el 2022 i, per tant, la més nova de la població objecte d'estudi. Dependrà de la situació real de cada biblioteca, sobretot del seu pressupost i de la disponibilitat d'espai, la ubicació d'aquesta àrea per a joves, però les fonts recomanen que no estigui dins de l'àrea infantil, ni tampoc formant part de la sala d'adults.

III. Malgrat les recomanacions de les fonts, hem pogut comprovar que, de les deu biblioteques de districte del Consorci de Biblioteques, cinc d'elles tenen Espai Jove (Francesca Bonnemaison, Sagrada Família, Montserrat Abelló, Sant Gervasi - Joan Maragall i Nou Barris) i cinc no (Vapor Vell, Jaume Fuster, Guinardó - Mercè Rodoreda, Ignasi Iglésias - Can Fabra i Gabriel García Márquez).

No obstant això, s'arriba a la conclusió que el tema és molt més complex que tenir o no tenir aquest espai senyalitzat i separat de la resta d'àrees de la biblioteca i, per tant, cal fer una sèrie de puntualitzacions.

Hi ha biblioteques on s'ha creat un Espai Jove, com és el cas de les biblioteques Francesca Bonnemaison, Sant Gervasi - Joan Maragall, Montserrat Abelló o Nou Barris, però els joves prefereixen anar a altres espais de l'equipament, bé perquè queden en zones una mica més apartades, al costat d'una terrassa, o bé per manca de mobiliari específic per fer treballs en grup. Per tant, si la biblioteca té un Espai Jove, però aquest no dona resposta a les seves necessitats, els joves acaben per ubicar-se a altres zones de la biblioteca on sí que la troben.

D'altra banda, hi ha biblioteques que no tenen un Espai Jove pròpiament dit, com és el cas de la Biblioteca Ignasi Iglésias - Can Fabra, però tenen altres espais que acaben per fer a la pràctica aquesta funció, tot i que el fons bibliogràfic juvenil no s'hi trobi allà. Estem parlant de l'*American Space*, que per la seva ubicació a prop de l'entrada i la cafeteria, i per tenir cubicles semitancats que permeten fer treballs en grup, és a la pràctica l'espai preferit dels joves.

Un cas semblant és el de la Biblioteca Gabriel García Márquez, la qual, a més, per ser la més nova de la xarxa, ens pot mostrar cap a on van les tendències actuals. L'Espai Jove no es va dissenyar com a tal en el projecte arquitectònic ni existeix cap espai retolat que ho indiqui, però s'ha anat creant de forma natural en una zona de transició entre l'àrea infantil i la d'adults. Doncs, els joves han acabat fent seva una zona de la biblioteca on troben resposta a les seves necessitats: d'una banda, un espai amb mobiliari informal, on poder seure de forma relaxada i un altre d'estudi en grup, on poder fer treballs i parlar amb els amics.

Destaquem com a millor exemple d'Espai Jove el de la Biblioteca Sagrada Família, per tenir tota una planta dedicada al públic juvenil, on s'han creat ambients diferenciats amb mobiliari que respon a diverses necessitats: llocs d'estudi individual, taules per grups, cubicles, sofàs, butaques. Aquest espai compta amb una bibliotecària de referència i un taulell d'atenció propi. A més, és la biblioteca a la qual s'ha materialitzat millor la idea de joventut com a etapa de transició vital entre la infància i l'edat adulta, ja que l'Espai Jove se situa a la planta segona, entre la sala infantil (primera planta) i la d'adults (tercera).

Com a cas més insòlit, fem menció de la Biblioteca Vapor Vell, perquè és l'únic que hem trobat on el fons documental per joves està dividit entre l'àrea d'adults i la infantil, en lloc d'estar unificat. A la resta de biblioteques, el fons juvenil, almenys el de novel·la, sí que es troba separat i ubicat tot al mateix espai. En cas de no tenir Espai Jove, està bé a la sala d'adults (Jaume Fuster, Guinardó - Mercè Rodoreda), o bé a l'àrea infantil (Sant Pau - Santa Creu), depenent de l'espai disponible.

IV. Hem pogut constatar que, tot i formar part d'una mateixa xarxa, cada biblioteca és un món en si mateixa: no només és diferent l'espai, també el context sociocultural, els usuaris, el personal. Per tant, no existeix un únic model vàlid d'Espai Jove, encara que, com s'ha vist al marc teòric, sí que existeixen una sèrie de directrius generals o recomanacions que convé tenir en compte a l'hora de crear-lo i que es poden adaptar als diferents contextos.

V. No existeix un criteri comú quant a la ubicació i necessitat d'un Espai Jove a les biblioteques de districte de Barcelona. En la majoria dels casos, s'assenyala la manca de pressupost i de disponibilitat d'espai físic com les principals causes que impedeixen crear una àrea específicament pensada per als joves. Tanmateix, la realitat és que, per molt petita que sigui una biblioteca o el pressupost destinat, mai es qüestiona que hagi d'existir una àrea infantil i una d'adults en espais completament diferenciats.

En conseqüència, no s'ha pogut determinar una aposta clara del Consorci de Biblioteques de Barcelona de crear un espai diferenciats per joves, com sí que s'ha fet amb altres tipologies d'usuaris, com és el cas dels espais infantils i per a adults, que existeixen a la totalitat de biblioteques objecte d'estudi i de la resta que formen part de la xarxa. Una prova d'això, és que la biblioteca més nova del Consorci en el moment de fer aquest treball, la Biblioteca Gabriel García Márquez, no tenia un Espai Jove definit en el projecte arquitectònic.

VI. Sí que s'ha pogut comprovar que els joves és un tema que interessa i preocupa a la comunitat bibliotecària del Consorci de Biblioteques de Barcelona. Prova d'això és que les direccions de les biblioteques han prioritzat tres àrees del Pla Director de Biblioteques de Barcelona 2030, en les quals treballar a curt i mitjà termini, i una d'elles és "Col·lecció i dinamització del públic juvenil-adolescent (12-18 anys)"¹⁰⁷. Tanmateix, no es posa el focus en l'espai per joves pròpiament dit. En la mateixa línia, s'ha pogut constatar a través de les entrevistes amb els professionals que, quan es parla de joves, en moltes ocasions la prioritat no és l'espai específic per aquesta franja d'usuaris, sinó més aviat els serveis i activitats que se'ls ofereixen.

Tot i això, no totes les direccions estan d'acord en la necessitat real d'un Espai Jove pròpiament dit. Des de les biblioteques Sant Pau - Santa Creu, Sant Andreu - Can Fabra, Jaume Fuster i Gabriel García Márquez es considera que és més important pensar en espais per usos que no pas per edats i que, de la mateixa forma que no existeix un espai específic per la gent gran, tampoc és necessari un espai específic per joves. Tanmateix, sí que consideren necessari una àrea infantil separada de la d'adults. Aquesta idea sí que és inqüestionable.

Per tant, hem comprovat que l'existència o no d'un Espai Jove és un tema que genera controvèrsia dins la comunitat professional i que no existeix unanimitat d'opinions, tot i que es considera que el tema dels serveis per joves és important i que encara hi ha molta feina a fer pensant en aquesta tipologia d'usuaris.

VII. En general, els professionals entrevistats opinen que si hagués un Espai Jove pròpiament dit a totes les biblioteques de la xarxa o almenys un espai de transició entre l'àrea infantil i la d'adults, es podria canviar la normativa actual del Consorci de Biblioteques de Barcelona i establir el límit d'edat de la sala infantil fins als 12 anys i no els 14, com s'estableix ara mateix. D'aquesta forma, s'equipararia amb les "finestres" que assenyalen la Neurociència i que tenen la seva correspondència amb la Pedagogia i les diferents etapes educatives actuals. En qualsevol cas, també sorgeix algun dubte en aquest sentit, sobretot pel que fa al tema legal que els joves han de venir acompanyats del pare/mare o tutor per fer-se el carnet de la biblioteca, perquè el DNI només és obligatori a partir dels 14 anys.

VIII. Les fonts destaquen que l'Espai Jove ha de tenir zones que permetin tant el treball individual, més silencioses, com en grup, més permissives amb el soroll. Els joves necessiten socialitzar i parlar entre ells. Malgrat aquesta

¹⁰⁷ Les altres dues línies treballaran seran les següents: "Projectes, formacions i treball amb els centres educatius", i "Dinamització de les àrees infantils". Font: Tauler d'Anuncis 681-2024 (document intern d'informació als treballadors del Consorci de Biblioteques de Barcelona).

evidència, hem comprovat que les zones de treball en grup són el punt més feble de les biblioteques estudiades. El personal entrevistat és conscient de la necessitat i manca d'espais on els joves puguin parlar, estudiar i fer treballs en grup sense molestar la resta d'usuaris de la biblioteca, sobretot pel que fa al tema del soroll. En tot cas, en aquest punt destaquen la Biblioteca Gabriel García Márquez i la Biblioteca Sagrada Família, ja que tenen punts d'estudi individual i zones que permeten treballar en grup: sala amb taules rodones en el cas de la primera i cubicles semitancats en la segona. Com a millor exemple de bona pràctica quant al tractament del circuit d'espais de silenci i de soroll destaquem la Biblioteca Les Roquetes.

IX. Les fonts recomanen que l'Espai Jove tingui una normativa específica, que sigui una adaptació de la normativa general de la biblioteca. Cal dir que no existeix aquesta adaptació en cap de les biblioteques de la mostra. Només hem trobat un cas a la Xarxa de Biblioteques Municipals on els joves poden consultar per Internet la normativa que regeix el seu espai. Per aquest motiu hem posat la Biblioteca Comarcal de Blanes (Girona) com a exemple de bona pràctica.

X. Les recomanacions i pautes també fan menció de la importància que té que els joves puguin participar en la creació del seu propi espai dins la biblioteca pública. L'objectiu és crear un espai propi, amb personalitat i, per això, des de la biblioteca es necessita l'ajuda activa dels joves. Només hem pogut veure un exemple de participació real de joves en la creació del seu espai, amb el projecte *9B Espai Jove* que es va fer el 2020-2021 a les biblioteques Nou Barris i Zona Nord, però és un projecte aïllat i que no ha tingut continuació. A més, segons hem pogut saber a través de les entrevistes, el projecte inicial de dissenyar l'espai es va quedar en el disseny d'un moble.

En totes les entrevistes fetes, els professionals han considerat rellevant conèixer les necessitats i interessos dels joves perquè puguin participar en la creació del seu espai, però no queda tan clar com es podria dur a terme. De fet, al document *Joves i serveis bibliotecaris. Propostes de millora*, de la Diputació de Barcelona, només es diu al respecte la següent frase: "Una bona idea és fer participar els joves en la creació dels seus propis espais" (sic), però es troba a faltar una sèrie de pautes concretes sobre de quina forma es podria aconseguir aquesta participació.

Les direccions i personal bibliotecari ha deixat constància, a través de les entrevistes, que costa molt que els joves participin en les activitats programades a les biblioteques i l'ús que en fa és més aviat com a sala d'estudi. Les biblioteques s'esforcen a dissenyar visites escolars i activitats engrescadores específicament pensades per als joves, com per exemple clubs de lectura, que els motivi a venir i a pensar en la biblioteca pública més enllà d'un lloc on estudiar i fer deures. Una vegada fet el present treball, considerem

que un dels motius pot ser el fet que els joves no acaben de trobar dins les biblioteques un espai amb el qual se sentin identificats.

XI. La bibliografia també destaca que un bon Espai Jove ha d'estar acompanyat de personal de la biblioteca especialitzat en joves, que sàpiga comunicar-se amb ells i crear un vincle. Respecte a aquest tema, el qual també hem abordat com a pregunta final a les entrevistes, no existeix unanimitat a la professió. Hem trobat companys/es que pensen que sí que cal un/a bibliotecari/ària de referència, sobretot pel que fa a la compra de fons bibliogràfic juvenil i creació d'activitats, de la mateixa forma que existeix sempre una persona de referència a la sala infantil. En canvi, altres companys/es opinen que, en el context de la biblioteca pública, no calen perfils professionals especialitzats en àrees concretes, sinó que s'ha de tenir una visió de conjunt compartida entre tot l'equip. En tot cas, els professionals coincideixen a dir que cal més formació per adquirir noves eines i coneixements que millorin l'atenció i serveis oferts als joves.

Les biblioteques que compten amb la figura de l'educador social, la consideren fonamental per poder fer de medidora entre els joves i la biblioteca. En tot cas, aquesta figura encara és minoritària i només existeix en aquelles biblioteques considerades "vulnerables" pel seu context sociocultural, com és el cas de Sant Pau - Santa Creu, Trinitat Vella o Bon Pastor. Per tant, es considera necessari establir i mantenir vincles amb els centres d'Educació Secundària de l'àrea d'influència de les diferents biblioteques per poder conèixer les necessitats dels joves.

XII. Es troba a faltar una sèrie de directrius generals actualitzades que serveixen de guia per crear un espai per als joves, independentment de les casuístiques particulars de cada equipament. Sí que existeix el document *Joves i serveis bibliotecaris. Propostes de millora*, elaborat per la Diputació de Barcelona, i que és l'informe final, de gener del 2015, d'un estudi que va començar el 2013. Es podria proposar una revisió i actualització del document, ja que les dades estadístiques que mostra són de desembre del 2013. També es podrien afegir exemples de bones pràctiques sobre espais joves que s'han anat fent durant la darrera dècada.

Com a reflexió final, considerem que la contribució del present treball aporta un coneixement significatiu sobre la realitat de l'Espai Jove a les biblioteques públiques de districte de la ciutat de Barcelona i, al mateix temps, permet conèixer l'opinió dels professionals entrevistats sobre aquest tema.

El present treball podria servir com a punt de partida per ampliar l'estat de la qüestió a la resta de biblioteques de la xarxa, és a dir, les 30 restants de la Xarxa de Biblioteques de Barcelona, pertanyents a la tipologia de biblioteques

de proximitat o de barri. D'aquesta forma es veuria quins són els equipaments on encara no existeix Espai Jove, per quins motius, els principals punts febles trobats i, a partir d'aquí, establir unes línies d'actuació segons prioritats.

Des del punt de vista personal, com a treballadora de la mateixa institució on s'ha realitzat la investigació, ha estat molt enriquidor entrevistar els companys i companyes de professió, poder fer-los preguntes sobre un tema que genera una certa controvèrsia, visitar amb ells i elles els seus equipaments i, sobretot, escoltar-los i aprendre de tots i totes. Ha permès comprovar que existeixen perspectives i punts de vista diferents de la professió sobre el tema de l'Espai Jove.

Volíem acabar el present treball fent referència al llibre *Una habitació pròpia*, on l'escriptora anglesa Virginia Woolf parlava de la importància per a una dona de tenir el seu propi espai dins de casa, el seu "baluard" d'independència des del qual aprendre, estudiar, escriure, crear. Aquesta idea d'espai propi és la que es vol recuperar: hem de crear des de la biblioteca pública una prolongació de l'espai dels joves a casa seva. No tots tenen la sort de tenir una habitació pròpia, però almenys a la biblioteca trobaran el seu espai propi: una "habitació" compartida amb altres joves del seu entorn, on fer comunitat respectant unes petites normes de convivència, que els hi doni suport a la seva formació, informació i lleure. En definitiva, que els hi acompanyi durant aquesta etapa de la seva vida i que sentin que la biblioteca està al seu costat durant el seu creixement com a individus.

8. Bibliografia

- Ajuntament de Barcelona. *9B Espai Jove. Biblioteques de Barcelona*. <https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/ca/tecnologia/bibliolabs/9b-espai-jove>
- Ajuntament de Barcelona. *Espai Jove. Biblioteques de Barcelona*. <https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/ca/colleccio/espai-jove>
- Ajuntament de Barcelona. *Estadístiques bàsiques de Biblioteques de Barcelona (gener - juny 2023 / gener - juny 2024)*. https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/sites/default/files/estadistiques_gener2023_gener2024.pdf
- Ajuntament de Barcelona. Organigrama equip directiu. https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/sites/default/files/organigrama_1.pdf
- American Library Association. *YALSA Homepage | Young Adult Library Services Association*. <https://www.ala.org/yalsa>
- Armengod, Emma; Bosch, Jordi. (2020). Volem els joves a la biblioteca pública? En *Item (Barcelona, Spain)* (Número 69, p. 49-). IGI Global. <https://raco.cat/index.php/Item/article/view/376631>
- Ayuntamiento de Zaragoza. *Biblioteca para jóvenes Cubit*. <https://www.zaragoza.es/sede/servicio/equipamiento/4946>
- Baena, Júlia; Bosch, Jordi; Ruiz, Gisela. (2018). El bibliotecari juvenil: un imprescindible [en línia]. 15es Jornades Catalanes d'Informació i Documentació. Barcelona. <http://www.cobdc.net/15JCID/wp-content/uploads/2018/06/Exp27.pdf>
- Baena Argudo, Júlia. (2016). *Llocs web de biblioteques per adolescents: recull de bones pràctiques, anàlisi de referents i proposta per al Consorci de Biblioteques de Barcelona*. S.l.: s.n. <https://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/101646>
- BCNROC. Repositori Obert de Coneixement de l'Ajuntament de Barcelona. *Pla Director de Biblioteques de Barcelona 2030 : dret a la lectura, a l'accés a la informació i al coneixement : foment de noves pràctiques creatives i de la participació comunitària : mesura de govern #9*. Disponible a: <http://hdl.handle.net/11703/129505>
- BCNROC. Repositori Obert de Coneixement de l'Ajuntament de Barcelona. *Pla de biblioteques de Barcelona 1998-2010*. <https://bcnroc.ajuntament.barcelona.cat/jspui/handle/11703/111728>

- BCNROC. Repositori Obert de Coneixement de l'Ajuntament de Barcelona. *Biblioteques de Barcelona 10 anys + : nous reptes, noves oportunitats*. <http://hdl.handle.net/11703/131790>
- Biblioteques de Barcelona. (16 d'agost del 2023). *Biblioteca Gabriel García Márquez, la millor biblioteca pública del món de l'any 2023*. [Vídeo]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=Qcl7fS4ORP4>
- Bosch Canalias, Jordi. (2023). Ok, boomer. Los viejoven (es) y l@s adolescentes en la biblioteca pública. In *Actas de las XVIII Jornadas Españolas de Información y Documentación*. (pp. 209-217). FESABID. https://www.fesabid.org/wpcontent/uploads/FESABID_actas_Jornadas_Espanolas_Informacion_Documentacion_2023.pdf
- Bueno i Torrens, David. (2017). *Neurociència per a educadors : tot allò que els educadors sempre han volgut saber sobre el cervell dels seus alumnes i mai ningú s'ha atrevit a explicar-los de manera entenedora i útil*. Rosa Sensat. ISBN 9788494529016.
- Burguillos, Ferran. (2017). Diseño del espacio de la biblioteca pública: un lugar común de aprendizaje, inspiración, creación y participación de la comunidad. *Anuario Think EPI*, 11, 127-. <https://doi.org/10.3145/thinkepi.2017.17>
- Caridad Sebastián, Mercedes, García López, Fátima, Martínez Cardama, Sara, & Morales García, Ana María. (2018). Bibliotecas y empoderamiento: servicios innovadores en un entorno de crisis. *Revista Española de Documentación Científica*, 41(2), 206–214. <https://redc.revistas.csic.es/index.php/redc/article/view/1010>
- Ciuró Soler, Gemma. (2017). Sin bibliotecarios, pero con Moby Dick: biblioteca joven, caminando hacia la autogestión. In *VIII Congreso Nacional de Bibliotecas Públicas. Espacio Físico y Virtual* (pp. 89-97). <https://elibro-net.sire.ub.edu/es/ereader/craiub/226570>
- COBDC. (2020). *Directrius IFLA per a serveis bibliotecaris per a adolescents*. <https://cobdc.org/wp-content/uploads/IFLA-adolescents.pdf>
- Cultura DIBA. (emès en streaming el 7 d'octubre del 2024). *Encuentro Internacional de Bibliotecas*. [Vídeo]. YouTube. <https://www.youtube.com/live/9BSHy95oAX4>
- Designing Libraries. *Greenhill Library, Harrow*. <https://designinglibraries.org.uk/media/dxxczknp/greenhill-library-harrow-case-study.pdf>
- Designing Libraries. *Peckham Library. A welcoming community space in the heart of Peckham*.

https://designinglibraries.org.uk/media/cs5gvelw/2023_wf_peckham-library-final.pdf

- Di Marino, Mina, Tabrizi, Helyane Aboutalebi, Chavoshi, Seyed Hossein & Sinitsyna, Anastasia. (2023). *Hybrid cities and new working spaces – The case of Oslo*. *Progress in Planning*, 170, 100712-.
<https://doi.org/10.1016/j.progress.2022.100712>
- Diputació de Barcelona. Publicacions i Documents - Actituds i expectatives dels joves vers la biblioteca pública. (Gener, 2014).
https://www.diba.cat/documents/16060163/183807137/Presentacio_Estudi_joves_2013.pdf/1cb17a16-c731-4729-b0b0-55fab2479ca
- Diputació de Barcelona. (2015). Publicacions i Documents - Joves i serveis bibliotecaris - Biblioteques. *Joves i serveis bibliotecaris. Propostes de millora*.
<https://www.diba.cat/web/biblioteques/publicacions-i-documents/detall/-/contingut/16060163/pd-joves-i-serveis-biblioteclaris>
- Flowers, Sarah. (2011). *Young adults deserve the best: YALSA's competencies in action*. Chicago: American Library Association. ISBN 9780838935873.
- Gallo-León, José-Pablo (2019). «Crítica y ratificación del modelo del tercer lugar para las bibliotecas». Anuario ThinkEPI, v. 13.
<https://doi.org/10.3145/thinkepi.2019.e13b01>
- Gallo León, José Pablo. (2021). *Espacios de biblioteca: presente y futuro*. Primera edición en lengua castellana. Barcelona: Editorial UOC. ISBN 9788491809081.
- Gisolfi, Peter. (2018). *Collaborative library design: from planning to impact*. Chicago: ALA Editions. ISBN 9780838917176.
- Herrera Morillas, José Luis. (2019). Sobre la organización de espacios en las Bibliotecas Públicas del Estado de España. *Revista Española de Documentación Científica*, 42(4), 252–17.
<https://doi.org/10.3989/redc.2019.4.1610>
- IFLA. IFLA/Baker & Taylor Public Library of the Year Award. Disponible a:
<https://www.ifla.org/g/public-libraries/public-library-of-the-year-award/>
- IFLA. (2016). Directrius de serveis bibliotecaris per a adolescents. Disponible a:
<https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/libraries-for-children-and-ya/publications/ya-guidelines2-es.pdf>

- IFLA Guidelines for Library Services to Children aged 0-18. Disponible a: <https://repository.ifla.org/server/api/core/bitstreams/362d7ec8-c94c-4922-a7fc-d202d9eed5bb/content>
- IFLA. *Libraries for Children and Young Adults Section*. <https://www.ifla.org/units/libraries-for-children-and-ya/>
- IFLA Section Libraries for Children and Young Adults. [27 Vídeos]. YouTube. <https://www.youtube.com/@iflasectionlibrariesforchi9709>
- Klinenberg, Eric, & Zumalacárregui, Paula. (2021). Klinenberg, Eric, [Palaces for the people. Castellà]
Palacios del pueblo : políticas para una sociedad más igualitaria. Capitán Swing Libros. ISBN 9788412390278.
- Lapeyra Julià, Laia. (2019). *Biblioteca pública i joves: Anàlisi de la situació i propostes de millora*. S.l.: s.n. <https://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/141059>
- Lozano-Díaz, Roser (2015). Bibliotecas para jóvenes: Superando un cliché heredado. [Youth libraries: overcoming an inherited cliché] Anuario ThinkEPI, 9, 72-074. <https://doi.org/10.3145/thinkepi.2015.13>
- *Manifest de la Biblioteca Pública IFLA-UNESCO 2022*. Traducció al català a càrrec del Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya. https://cobdc.org/wp-content/uploads/Manifest_IFLA_2022_catala.pdf
- Manifiesto IFLA-UNESCO sobre Bibliotecas Públicas 2022. <https://repository.ifla.org/handle/20.500.14598/2019>
- Morlans Giné, Gemma; Sánchez Contreras, María del Mar. (2022). Les biblioteques públiques a Catalunya (2020-2021). <https://doi.org/10.1344/ABLL.2022.7.006>
- Muller, Pat; Bon, Ingrid; Chew, Ivan. (2008). *Recommandations pour l'accueil des adolescents dans les bibliothèques publiques*. Fédération internationale d'associations de bibliothèques et d'institutions. ISBN 9789077897300.
- *National Teen Space Guidelines* (2012). YALSA. Young Adult Library Services Association. American Library Association. Disponible a: <https://www.ala.org/sites/default/files/yalsa/content/guidelines/guidelines/teenspaces.pdf>
- *Normativa d'ús de les biblioteques del Consorci de Biblioteques de Barcelona*. Disponible a:

https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/sites/default/files/Normativa_us_bibBCN.pdf

- Oldenburg, Ray (1999). *The Great Good Place: Cafes, Coffee Shops, Bookstores, Bars, Hair Salons, and Other Hangouts at the Heart of a Community*, Marlowe & Company. ISBN 9781569246818.
- Omella, Ester (2023). El Manifiesto de la IFLA-Unesco sobre bibliotecas públicas de 2022: un instrumento clave en el apoyo a las bibliotecas públicas. *Anuario Think EPI (Internet)*, 17.
<https://doi.org/10.3145/thinkepi.2023.e17a42>
- Priestner, Andy. (2021). *A Handbook of user experience research & design in libraries*. UX in Libraries. ISBN 9798596805925.
- Rodríguez, Gemma. Com interactuem amb els joves a les biblioteques?. Butlletí Bibliosfera. Núm. 116 - juny 2018.
<https://www.diba.cat/es/web/biblioteques/-/com-interactuem-amb-els-joves-a-les-biblioteques->
- Romero, Santi (2004). *La Arquitectura de la biblioteca : recomendaciones para un proyecto integral*. 2a ed. Barcelona: Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, Demarcació de Barcelona con la colaboración de la: Diputació de Barcelona, Xarxa de Municipis y de la Generalitat de Catalunya [sic]. ISBN 849618515X.
- Ruiz Chacón, Gisela.(19 gener 2017). La biblioteca i els joves: tres elements clau per l'èxit. *Libraries & The City*.
<https://librariesandthecity.wordpress.com/>
- Sánchez-García, Sandra; Yubero, Santiago. (2016). Papel socioeducativo de las bibliotecas públicas: Nuevos perfiles profesionales para nuevos tiempos. [The socio-educative role of public libraries: new professional profiles for new times] *El Profesional De La Información*, 25(2), 226-236. <https://doi.org/10.3145/epi.2016.mar.09>
- Sevillano Bengoechea, Guillermo; Orte Largo, Elena. (2017). *Nous ecosistemes a la biblioteca del segle XXI. Recerca i propostes per a la futura Biblioteca Gabriel García Márquez de Barcelona*. BiD (Barcelona, Spain), 38. <https://doi.org/10.1344/BiD2017.38.15>
- Suaiden, Emir-José. (2018). La biblioteca pública y las competencias del siglo XXI. *El Profesional de La Información*, 27(5), 1136-.
<https://doi.org/10.3145/epi.2018.sep.17>

- Taney, Kimberly Bolan. (2003). *Teen spaces : the step-by-step library makeover*. Chicago: American Library Association. ISBN 0838908322.
- Taney, Kimberly Bolan. (2008). YALSA position paper: *Teen spaces in public libraries*. Disponible a:
https://www.ala.org/sites/default/files/ypalsa/content/PositionPaper_TeenSpaces_updated2016.pdf
- Terrones, Montserrat; Losantos Viñolas, Marga, Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya, editor, & Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya, editor (2020). *Federació Internacional d'Associacions i Institucions Bibliotecàries. Libraries for Children and Young Adults Section, [Guidelines for library services for young adults. Català]
Directrius IFLA per a serveis bibliotecaris per a adolescents* ([Edició revisada]). Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya.
<https://cobdc.org/wp-content/uploads/IFLA-adolescents.pdf>
- Togores Martínez, Rosa (2015). *El valor de les biblioteques públiques en la societat : el cas de la Xarxa de Biblioteques Municipals*. Diputació de Barcelona.
- World Health Organization (WHO). Organización Mundial de la Salud.
<https://www.who.int/es>
- YALSA. Young Adult Library Services Association. American Library Association. <https://www.ala.org/ypalsa>

9. Annexos

9.1. Annex 1

Usuaris de Biblioteques de Barcelona per grups d'edat

Segons les dades estadístiques publicades al portal web de Biblioteques de Barcelona, relatives al període de temps de gener - juny 2023 a gener - juny 2024, la taula d'usuaris per grups d'edat és la següent:

GRUPS D'EDAT	2023	2024
Infants (0 - 14)	11%	11%
Joves (15 - 24)	14%	14%
Adults 1 (25 - 39)	28%	28%
Adults 2 (40 - 64)	35%	35%
Gent gran (+65)	11%	11%

Nota: Volem comentar que les estadístiques publicades al portal web de l'Ajuntament de Barcelona són molt bàsiques. Crida l'atenció que tots els percentatges coincideixen exactament durant els dos anys mesurats.

La taula no va acompanyada de cap mena d'explicació o valoració, amb la qual cosa se sobreentén que s'està fent referència a persones que tenen el carnet de la biblioteca, ja que és l'única forma de mesurar aquestes franges d'edat. De fet, quan una persona es fa el carnet de la biblioteca, en el moment de crear el nou registre al sistema de gestió bibliotecària Sierra, un dels camps obligatoris consisteix a seleccionar una franja d'edat per al nou usuari. No obstant això, no significa que siguin usuaris reals que freqüentin la biblioteca i en facin ús dels seus espais i serveis. Per exemple, la percepció real com a persona treballadora de les biblioteques, és que la freqüenten més infants que joves i, en canvi, el percentatge d'aquesta franja d'edat a la taula és més baix. Pensem que el motiu és que algunes famílies amb nadons i petits lectors que freqüenten la biblioteca només fan el carnet dels seus fills i filles quan ja són més autònoms, perquè agafen en préstec documents amb el seu carnet d'adults. Per tant, hem de deixar constància d'aquesta limitació.

9.2. Annex 2

9.2.1. Entrevista Districte 1

Districte 01. Ciutat Vella.

9.2.1.1. Biblioteca Francesca Bonnemaison

Persona que respon les preguntes per correu electrònic: Marta Ortiz Mora, responsable de la secció Juvenil de la biblioteca.

Transcripció de les preguntes enviades i les respostes rebudes:

Entenc que vosaltres sou ara mateix els que feu les funcions de districte?, o sou biblioteca de districte pròpiament dita, mentre no es faci la nova, la Biblioteca Central Urbana?

Si, som referents de districte fins que no se'n faci una de nova al Raval, que serà la de Districte. No té res a veure amb la Biblioteca Central Urbana, però.

Teniu un espai específic pels joves, diferenciat de la sala infantil?

Sí.

En cas que el tingueu, com és aquest espai? Té mobiliari especial, llocs d'estudi individual i de treball en grup?

No. És un espai contigu a la sala d'adults. Però comparteix espai amb adults. I no té cap mobiliari especial ni cap sala per a fer treballs en grup. Té un fons diferenciat: JN (novel·la juvenil), de matèries i Còmic per joves.

Aquest espai està retolat com a Espai Jove o està completament integrat dins la sala d'adults?

L'Espai Jove està només entrar a la sala d'adults. Estem pendent que ens retolin tota la biblioteca i aquesta secció serà una de les que caldrà fer de nou. De moment està destacat el fons de l'Espai Jove i retolades les prestatgeries, però l'Espai en si no està diferenciat amb cap rètol.

Quin ús fan els joves de la vostra biblioteca?

Els joves venen, sobretot, a consultar el fons i també a fer treballs i a connectar-se al wifi. Tenim sessions de formació amb els instituts encarrilades a fer els treballs de recerca.

Quines necessitats dels joves heu detectat?

L'ideal seria tenir sales per fer treball en grup i espai juvenil diferenciat de la resta de la biblioteca. Però, malauradament, no és possible fer canvis estructurals d'espai ara mateix.

9.2.1.2. Biblioteca Sant Pau - Santa Creu

Persona a qui es fa l'entrevista: Virginia Cierco Aparicio (Direcció).

Data de l'entrevista: 22 de novembre del 2024.

Transcripció de l'entrevista:

Segons la normativa vigent del Consorci de Biblioteques, les àrees infantils són per a ús dels nens i les nenes fins a 14 anys i la franja d'edat dels usuaris designats "Joves" s'estableix entre els 15 i els 24 anys, ambdós inclosos. En canvi, les directrius de la IFLA recomanen serveis bibliotecaris per a adolescents a la franja d'edat entre els 12 i els 18 anys. Penses que el Consorci hauria de revisar les franges d'edat de la seva normativa i considerar els joves a partir dels 12 anys, en consonància amb les directrius de la IFLA i l'inici de l'ESO?

Això es va debatre molt amb la normativa nova i, al final, el tema és que quant a projectes no és veritat que estiguin a partir dels 15. Nosaltres fem projectes amb instituts per joves de 12. Era un tema més d'espais. En biblioteques com aquesta, la sala d'adults és superdura. És una biblioteca molt masculinitzada, molt dura, perquè tenim moltes persones que viuen al carrer que són homes. Persones amb consum actiu que venen a la biblioteca com a espai de refugi. Donem servei a molta població amb aquestes característiques. Llavors, és una biblioteca molt dura. Jo soc la primera que pensa que fer fora a un infant de 12 anys o a un jove, posa-li el nom que vulguis, per col·locar-lo adults, quan no tens un espai adient per joves, no és desitjable ni és una bona idea.

Al final, pel que fa a projectes, els joves comencen els 12 anys, òbviament, perquè comencen en l'institut. Però tenir el paraigua que a les biblioteques no els fessin fora i, al final també es va dir, molt adaptant-se a les necessitats de cada biblioteca. Si una biblioteca té un espai jove meravellós, no cal tenir-los a l'àrea infantil fins a 14. Es va fer més per protecció dels adolescents que no pas amb la intenció d'allargar la infància i també per un tema d'espais i realitats molt diferents de les 40 biblioteques del Consorci. Nosaltres, per exemple, tenim projectes amb dones adultes que es fan a la sala infantil.

Si hi hagués un espai jove penses que sí que es podria fer una revisió d'aquestes franges d'edat?

Sí, clar. Nosaltres tenim joves de 16 anys que continuen anant a la sala infantil.

Això t'anava a preguntar, si els teus joves van més aviat a la sala infantil o a la d'adults. Sou flexibles en aquest sentit?

Sí, som superflexibles. Al final és important que les persones se sentin a gust. Si hi ha un grup de noies de 15 anys que senten més còmodes fent els seus deures, fent la seva xerrada, o el que sigui a infantil, no els hi direm res. Perquè, a més, és veritat que, quant a edifici, tenim una sala infantil molt gran. La sala infantil i la d'adults són edificis equitatius, gairebé.

Per tant, en aquest sentit, m'és igual el que posi la normativa, perquè per mi, l'important és que ens puguem adaptar a les necessitats dels i les usuàries i perquè no tenim biblioteques perfectes. Cada biblioteca té unes característiques concretes, però l'important és que la normativa interna sigui prou flexible per adaptar-se a les necessitats dels joves del territori.

Teniu grups de joves que venen a estudiar a les tardes quan surten de l'institut o el vostre perfil m'has dit que és diferent?

Hi ha grupets de joves que normalment van a infantil. Al final depèn molt de les necessitats. En primer lloc, que un jove té "l'obligació", per la seva condició de jove, de no fer el que toca. Vull dir, que igual ens estem emparant amb joves i el primer que s'aprèn quan treballes amb uns serveis de dinamització juvenil, amb sales joves i tal, totes les educadores el primer que et diuen és: "Para ellos sin ellos". Això serveix per a qualsevol col·lectiu, però amb joves especialment.

Posar quatre butaques no fa d'això espai jove. És lògic que els joves no vulguin anar a un lloc on han anat venint durant la infància, on és tot com institucional, el que toca i tal. Llavors, és lògic que no vinguin i que els perdrem. No passa res. L'important és que sàpiguen que existim i que si ens necessiten, ens tinguin. Amb joves, per mi, té més lògica fer molts projectes amb instituts.

Nosaltres ara estem amb el projecte *Entre línies*, amb el tema de mirada crítica, desinformació. Aquí és on hem d'estar. Ara, convèncer a un jove que a la tarda ha de venir a la biblioteca, perquè hem posat quatre butaques... és de "No has entendido nada". Un jove no farà el que tu vols que faci.

O igual crees un espai per joves i es col·loquen en un altre lloc. Aquest tema m'ha sortit a la Biblioteca Gabriel García Márquez. Si ara estem parlant de la tendència d'espais oberts i diàfans, com cases això amb crear un espai jove?

No crec que hi hagi d'haver un espai jove. És segons necessitats. Si tu tens la necessitat de menjar pipes i parlar amb els teus col·legues amb wifi, m'és igual que tinguis 40 o que en tinguis 15. Potser, deixem de posar les etiquetes

d'Espai Jove I què farem el següent, "Espai Gent Gran"? És que no ho veig. L'espai és segons les necessitats de les persones. A més, per què en segons quines biblioteques van els joves de manera natural? Perquè és l'únic lloc que tenen. Això passava a la Biblioteca Bon Pastor, on he treballat molts anys.

Precisament la pensava posar com a exemple de bones pràctiques.

Al final és una qüestió de necessitats. Allà (a Bon Pastor) hi ha una necessitat per part dels joves de trobar-se, de compartir en espais segurs i la biblioteca n'és un. Algunes persones deien: "és que no és una biblioteca silenciosa". És que els joves que necessitin silenci hauran de marxar a la Biblioteca Can Fabra, on tindran més recursos, però jo estic treballant pels joves que "la lían parda". Llavors no serà una biblioteca silenciosa, perquè serà una biblioteca pels joves que "la lían parda".

Els joves que volen estudiar se n'hauran d'anar dos quilòmetres més enllà (a Can Fabra). No té més. No puc, perquè l'edifici és el que és. No tinc espai per tothom i he de seleccionar. Llavors per mi, més que una biblioteca per joves, és veure que hi ha un col·lectiu que té una necessitat i l'únic espai que té és la biblioteca. Què fem des de la biblioteca perquè aquestes necessitats estiguin cobertes?

Però els joves vindran de manera natural. Aquí al Raval, quins són els joves que ens venen? Ens venen els joves que volen estudiar. Per què? Estem parlant d'habitatges on igual estan compartint espais amb 5 famílies més. No tenen espais per estudiar. Llavors aquí, quina és la meva prioritat? Que els joves que tenen aquesta necessitat d'estudi, puguin trobar el seu espai per estudiar. O sigui, és tot el contrari que a Bon Pastor.

Aquí sí que intentarem que la sala infantil sigui el màxim de silenciosa. Serem superflexibles amb les edats, perquè si vosaltres esteu més còmodes a la sala infantil, pugueu estar. Si voleu estar a l'espai d'adults, també estareu bé. Però entenem que és un espai que pot ser dur. Que volem que continuï sent dur, en el sentit que al barri hi ha moltíssimes persones al carrer i la biblioteca és el seu espai de seguretat. Però per això els joves poden decidir si prefereixen estar a la sala infantil, perquè hem de donar cabuda a col·lectius molt diversos.

Les necessitats són hiperdiverses. Però és una qüestió de "jo decideixo" i aquí posarem molta energia pels joves que volen estudiar, perquè també és un barri on hi ha un munt de projectes joves. La majoria, tant d'infants com de joves, van a centres oberts a la tarda, o sigui, van a llocs tancats. Llavors, no té sentit que em posi a fer tallers de grafiti o de "cajón flamenco" (que, en canvi, sí que en fèiem a bon Pastor). Té sentit que jo els derivi als centres del barri on ja es fan aquests tipus de tallers.

Què és el que allà no trobaran? Doncs un espai per estudiar tranquil·lament. En aquest barri, on la majoria de les famílies viuen en espais molt petits, compartits, tenir un espai de seguretat on pots posar les teves coses sobre una taula i poder estudiar, és la necessitat més gran.

Per mi el tema no és que faig pels joves, sinó que faig per la gent que viu al barri. I en aquest col·lectiu jove, concretament, veure quines necessitats tenen. Aquí no venen com a refugi perquè tenen 20.000 projectes de barri. Venen a estudiar i es nota molt que no necessiten fer un taller de res. Si em cau una mica de diners, sí que estaria bé posar algun “sofacito” en infantil per tenir un moment de relaxament quan estiguin estudiant. Però la prioritat no és que vinguin els joves, tots els joves. Que sàpiguin que existim, això sí, i que vinguin si tenen necessitat de fer-ho.

Penses que l'espai també s'ha d'adaptar a aquestes necessitats?

Sí, és clar. Hem de mirar també quin tipus d'activitats els hi oferim, perquè si els hi diem: “aquí tens el catàleg i això és una cerca booleana”, doncs no tindrem èxit. Però si els dius que farem un taller de desinformació i de *fake news*, se tiran en plancha.

Per una altra banda, en concret en aquest barri, té sentit treballar molt amb les educadores i els educadors dels projectes de centres oberts, on estan els joves a la tarda. Per treballar amb els joves necessites tenir vincle. És el cas concret nostre, perquè en una altra biblioteca oferiries activitats directament als joves. A Bon Pastor els oferíem directament als joves, perquè teníem el vincle, perquè venien cada tarda. Aquí té sentit formar les educadores que tenen el vincle amb els joves, recomanant recursos i bibliografia per tractar diferents temes i preparar activitats, però aquesta part de promoció lectora, la fareu vosaltres, perquè sou les que teniu el vincle.

Podem ser facilitadors del que vulguin, però que l'activitat sigui a la biblioteca, en aquest barri no ho aconseguirem, perquè els joves ja tenen altres espais oberts on potser estan més a gust.

Per als joves crec que partir dels seus interessos és vital i partir del vincle i el vincle no es fa perquè tu posis espais o amb una visita escolar. El vincle es fa cada dia i hi ha biblioteques que, per les necessitats dels seus joves, faran el vincle perquè els tindran allà i llavors podran detectar exactament quines són les necessitats i hi haurà biblioteques que necessitem anar amb aquells agents que tenen el vincle.

Segons he vist a la bibliografia l'espai jove hauria de ser un espai de transició, entre l'etapa infantil i l'etapa adulta, però és veritat que tenir un espai tancat jove potser tampoc funciona.

Jo estic més amb espais segons els usos, espais de nivell de soroll, espais on es pugui menjar pipes, però també es pugui berenar una "papilla", on es pugui menjar tranquil·lament. Moltes famílies a Bon Pastor venien directament des de l'escola a la biblioteca com a espai de refugi, perquè s'està "calentito", perquè s'està "fresquito".

Hem de poder donar resposta a les necessitats dels usuaris, més que pensar si són joves o no. Necessitem un espai on poder menjar, on poder parlar tranquil·lament sense pensar que estem molestant. Crear espais polivalents per diferents usos, però oblidar-nos una mica del tema de les edats.

Amb infantil hi ha un tema de protecció a la infància, òbviament, però la resta de la biblioteca hiperflexible i segons usos, no segons col·lectius.

Segons els que he estat veient a la bibliografia, els joves necessiten espais de treball en grup, perquè treballen molt en grup i han de parlar entre ells, però també espais més silenciosos de treball individual.

Però si et ve una persona de 30 anys que necessita fer un treball en grup, què li diràs?: no, perquè no ets jove? O et ve un grup de gent gran que estan fent un projecte i necessiten treballar conjuntament. No els pots dir que no perquè no siguin joves.

L'espai és per usos, més que per edats. L'espai jove te'l fas quan tu com a biblioteca t'adaptes a les necessitats del jove i les necessitats del jove, com qualsevol altre col·lectiu, són diverses. Hi haurà joves que volen estudiar, joves que volen socialitzar. Ara, depenent del barri la prioritat serà una o una altra.

Jo parlo de la hipòtesi que els joves sí que necessiten projectes concrets (sexualitat, consum de tòxics). És una època de moltes descobertes i es necessita molta informació. I aquesta informació, com a biblioteca, l'hem de poder donar. Llavors, calen projectes específics per a joves? Sí. Cal espai físic per joves? Per mi, no. Aquests projectes específics s'hauran de fer segons el territori i coneixent les seves necessitats d'informació.

Llavors, tenim feina per fer amb els joves? Sí, en tenim molta. Necessitem un espai jove per fer aquesta feina? No.

Penses que, en general, els joves és un tema prioritari o que preocupa el Consorci de Biblioteques de Barcelona?

Ara s'obrirà el grup de treball de joves. L'altre dia ens ho van dir a la reunió de direccions. El 2025 s'obriran 3 grups de treball i un és el de joves. A principis d'any en una reunió ens vam fer unes dinàmiques per escollir quines prioritats teníem i, per votació, va sortir. Sí que es treballarà, perquè a escala professional hi ha una demanda... que no comparteixo. Vull dir, que hi ha altres temes que també s'han de treballar: el tema dona, el tema interculturalitat, el tema com ens adrecem a les persones d'origen cultural divers, o amb discapacitat. Hi ha molts col·lectius sobre els quals encara cal fer molta feina.

Jo crec que té a veure amb aquesta idea que els joves no venen a la biblioteca, cosa que també m'ha cridat l'atenció, perquè he vist les estadístiques que penja el Consorci a la seva pàgina web i els joves sí que venen més del que pensem. Suposo que això mesura l'ús que en fan del carnet, perquè el comptador de l'entrada no discrimina els usuaris per edats.

Sí, però ens hem de fixar en quins projectes, activitats i serveis estem destinant a aquest col·lectiu, més que pensar en l'ús que fan del carnet, sigui per préstec o per connectar-se al wifi. Pensem en el que els hi estem oferint, en si realment és o no útil per als joves.

Quines penses que són les raons principals perquè no existeix encara un espai jove a totes les biblioteques de la xarxa? O en el teu cas, penses que és perquè realment no és important en el cas d'aquesta biblioteca?

Jo, si pogués, posaria un espai més informal a la sala infantil, però no pensaria només en joves, pensaria també en les famílies. Jo crec que si no està a totes les biblioteques és perquè en realitat tampoc està tan clar, perquè el que és important són els usos, no els col·lectius.

Per això no hi ha espai jove per definició, perquè al final si fos superraconable i tingués tota la raó del món, igual que es veu la necessitat d'espais per petita infància (perquè els nens gatejant i han de poder mirar contes a terra), no es planteja que a una biblioteca, per molt petita que sigui, no hi hagi un espai per gatejar. Però com això dels joves no està tan clar...

Un altre tema que m'ha sortit molt a la bibliografia és que és important que els joves participin en la definició d'aquest espai.

Això sí, això sí que estic totalment d'acord, més que en la definició de l'espai, en la definició de què oferim. Depenent del context, podré preguntar als joves directament i, d'altres, ho hauré de fer de manera indirecta a través de les persones que tenen vincle amb ells: les educadores.

El vincle és una paraula clau. Sense vincle estàs morta. Si tu no tens vincle, doncs avisa a qui té vincle i apropa't a ells o els hi preguntes a través d'ells.

És un col·lectiu molt difícil, perquè per definició no ha de participar en res institucional perquè sinó no, no serien joves.

Els joves tenen una necessitat d'informació brutal i aquí és on les biblioteques tenim un "filón". Han de prendre moltes decisions, tenen molta desinformació i nosaltres podem apropar-nos des d'un lloc diferent de l'institut. És una oportunitat.

El tema dels joves en aquesta biblioteca no és una prioritat, perquè tenim altres fronts oberts, com és el de la dona, el dels infants, persones que consumeixen i els joves tenen molts centres oberts al barri.

Penses que fa falta perfils professionals especialitzats en àrea juvenil, o en el context de la biblioteca pública s'ha de tenir una visió més general de totes les àrees?

Jo crec que fa falta molta formació per donar un bon servei a molts col·lectius. Jo fa molts anys que treballo amb la figura de l'educadora social dins de la plantilla, perquè a Bon Pastor en teníem i aquí també. Aquesta educadora t'aporta aquesta mirada diferent, de pensar que no pots inventar-te projectes sense comptar amb ells.

Els joves és un perfil que cal conèixer si volem donar uns bons serveis. Més que de persones, a mi m'agrada parlar que als equips tots tenen una mirada compartida.

9.2.2. Entrevista Districte 2

Districte 02. Eixample.

Biblioteca Sagrada Família - Josep M. Ainaud de Lasarte

Persona a qui es fa l'entrevista: Angelina Cabré i Ametllé (Direcció).

Data de l'entrevista: 28 de novembre del 2024.

Transcripció de l'entrevista:

Em podries descriure una mica com estan distribuïdes les diferents àrees de la biblioteca?

L'espai ens condiciona molt. A baix, a la planta 1, hi ha el préstec i l'àrea infantil. I aquí dalt (planta 2) a les dues ales de la biblioteca, perquè té com dues ales la biblioteca, amb una hi ha el BiblioLab de ciència, que és on tenim tot l'espai del fons de ciència i on fem les activitats, però també hem posat a l'altra banda uns cubicles que permeten l'estudi, i és veritat que molta gent jove està estudiant allà.

Aquesta biblioteca ja té un Espai Jove pròpiament dit, però el volem reformular. Volíem fer un espai una mica més d'estada, no tant d'estudi, com d'estada. També ens sembla que és interessant que estigui aquí, perquè és un espai de transició, fins i tot física. Passes de la primera planta a la tercera, que és on hi ha el fons d'adults, pel mig, que és on hi ha l'Espai Jove.

Que hi voldríem tenir aquí? Voldríem tenir tot el fons juvenil i voldríem tenir doncs espai perquè ells puguin esposar, perquè puguin fer treball més en grup, perquè puguin mirar una pel·lícula, si volen jugar a jocs de taula... Un espai que sigui diferent del que tenim ara.

Aquí tenim tot el fons de novel·la juvenil, el còmic, cinema per joves, jocs de taula. Històricament, també tenim aquí tot el fons de novel·la fantàstica, perquè no hi cap a dalt. I després, hi ha dues coses: l'Aparador, que és de llibres de tendències, de coses vàries, de disseny, de música i, l'altre, fons de suport a l'estudi.

Aquesta paraula que m'has dit, espai de transició, precisament trobo que és molt important, perquè també m'ha sortit a la bibliografia. El fet de pensar en l'espai jove no com un espai tancat, sinó de transició entre l'àrea infantil i la d'adults.

Clar, jo no m'imagino un jove de 15 anys a la tercera planta d'adults, però tampoc me l'imagino a l'àrea infantil. Per aquesta etapa així com més indefinida, de 14, 15 fins a, potser, 17, és un espai que jo crec que és interessant. Que no vol dir que no hi pugui haver joves fins a 30. Aquest és un

altre tema, perquè avui dia la joventut s'allarga tant. Però, jo crec que és un espai més pensat per aquesta franja d'edat, que és adolescent. I ja que ho tenim, doncs aprofitar-ho.

Segons la normativa vigent del Consorci de Biblioteques, les àrees infantils són per a ús dels nens i les nenes fins a 14 anys i la franja d'edat dels usuaris designats "Joves" s'estableix entre els 15 i els 24 anys, ambdós inclosos. D'altra banda, les directrius de la IFLA recomanen serveis bibliotecaris per a adolescents a la franja d'edat entre els 12 i els 18 anys. Penses que el Consorci hauria de revisar les franges d'edat de la seva normativa i considerar els joves a partir dels 12 anys, en consonància amb les directrius de la IFLA i l'inici de l'ESO?

Claríssimament, perquè els infants quan comencen l'ESO fan un canvi molt gran en tots els sentits. Si a Educació ja els considera a partir dels 12 adolescents i ja els porta a l'institut, no veig perquè nosaltres ho hem de fer diferent. Jo crec que ells ja no s'hi troben a gust a la sala infantil. Claríssimament, jo crec que això s'hauria de revisar.

El que passa és que si una biblioteca no té un espai per joves, fer-los anar a la sala d'adults directament a partir dels 12 anys, pot ser un canvi massa fort, oi?

Per això et deia que els espais acompanyen o desacompanyen. Jo crec que en el nostre cas ens acompanya, perquè a partir dels 12 ja poden estar en un per joves.

Els joves d'aquesta biblioteca, a quin espai van? Venen directament aquí, a l'espai jove?

Sí, normalment la gent jove està aquí, a la segona planta. Hi pots veure gent fins a 30 o així, però aquí gent adulta no n'hi veus, van més a dalt.

Em deies que voleu reformular el vostre espai jove perquè heu vist la necessitat real d'aquest espai?

Sí, hem vist la necessitat real d'aquest espai. També és una oportunitat per reformar els espais. Aquests espais des del 2007 no s'han tocat. Només s'ha tocat el BiblioLab i és també com una excusa per poder modificar els espais, però no d'una manera molt evident. Vull dir que al final no seria fer obres, com

les que es faran a la sala infantil, sinó canviar una mica el tipus de mobiliari. Posar un mobiliari que ajudi a estar en un espai més “chill”, que diuen ells.

Aquestes obres que fareu, afectaran només la sala infantil, o també a l'espai juvenil?

No, afectaran només a Infantil. Ha coincidit en el temps, perquè de fet això passa perquè a baix, on tenim l'espai infantil, hi ha tot un espai que ara és un casal infantil del districte, però fan l'edifici nou del centre cívic a l'altra banda del carrer Mallorca i els del casal se'n van. I, per tant, part d'aquest espai queda per la biblioteca i després tindrem una sala que compartirem entre el centre cívic i nosaltres. Llavors, podem engrandir tot això i es convertirà en una sala on podrem fer les activitats.

O sigui que la biblioteca augmentarà molt el seu espai?

Sí, el de la sala infantil, sí.

La biblioteca de quin any és?

És del 2007. No és un edifici pensat per biblioteca, sinó que això era un centre comercial. Si t'hi fixes, al mig hi ha l'escala, si t'imagines una escala automàtica com les del metro, una que pugi i una que baixi. És una remodelació d'un edifici que ja existia, que era unes galeries comercials d'aquestes que van estar de moda als anys 80. Quan va marxar el centre comercial, sí que van projectar la biblioteca, va ser una demanada veïnal.

Per això crida tant l'atenció aquesta l'escala aquí al mig.

Clar, si no, no hauria existit així, segurament, perquè perds molt d'espai. Et queden aquestes dues ales... té coses positives, però també té coses negatives... l'edifici partit... necessites personals a les dues bandes. Si tinguessis la planta diàfana i l'escala en un extrem, guanyaries espai. Perds molt espai amb aquesta escala.

Consideres que és important que els joves tinguin un espai propi dins la biblioteca pública?

Sí, perquè sempre ens queixem que no ven, però, clar, si no tenen lloc on estar, perquè a l'àrea infantil no s'hi troben bé i a la d'adults tampoc. És important pensar en ells a l'hora d'organitzar l'espai.

Penses que, en general, l'espai de la biblioteca destinat als joves és un tema prioritari o que preocupa al Consorci de biblioteques de Barcelona?

Jo crec que sempre en parlem i sembla com si ens preocupés, però després ja no ens en recordem. És un tema que sempre està sobre la taula, sempre surt, però és veritat que els joves, i sobretot els adolescents, són un públic difícil. Al final penses, potser faig la posta i no em servirà de res, o potser no ho necessiten, o potser no vindran igualment... No sé, ens fa com mandra sempre, llevat que tinguin un territori on realment faci falta -que no és el cas- o que hi hagi un grup de joves molt ben identificat que et faci la demanda -no és el nostre cas, tampoc. No hi ha un grup de joves que faci la demanda, tot i que nosaltres participem en l'Espai Comunitari i és un grup del qual a vegades parlem. Però sempre hi ha molta més atenció a la petita infància, per exemple. Potser sempre li dediquem tots els esforços, ja no només a la infància, sinó a la petita infància.

L'adolescència és una etapa difícil i no l'acompanyem. No l'acompanya ningú des de les institucions, des de la sanitat, des de l'educació. És un campí qui pugui bestial. Estàs molt sol.

Després tampoc hi ha espais per ells, per aquestes edats. Hi ha els casals per joves, però potser l'adolescent de 14 encara no s'hi sent bé, oi? Jo crec que és una etapa molt poc acompanyada.

Quines penses que són les raons principals perquè no existeixin encara un espai jove a totes les biblioteques de la xarxa? Podria ser de caràcter econòmic?, manca d'espai? Aquestes són les dues que he vist que normalment se'n parla més.

Sí, jo crec que es barreja tot. El tema dels espais, clar, si tu quan ve un arquitecte no li dius que ha de fer un espai jove, doncs ja no es farà. Després, si arriba un dia que algú pensa, ostres, necessitaríem un espai jove. Aleshores, has de trobar els recursos, has de trobar el moment... i després, tampoc és que no ens hem assegut a parlar d'això. No ens hem assegut. No tenim la política de pensar amb els adolescents, amb els joves, amb les col·leccions i, bo, tot sempre queda... Ara sembla que sí que ho treballarem, perquè és un públic

diana i ens hi sembla important. És un tema que encara s'ha de fer molt i no ho hem fet. Jo entenc també que és veritat que és una franja molt curta de la vida.

Però cada vegada s'allarga més.

Potser dels 15 als 25 sí que seria una franja a tenir en compte i, aleshores, diferenciar la primera adolescència, l'adolescència i joventut. Però jo crec que ho hauríem de fer. Jo crec que hi ha hagut també una cosa com de mandra, perquè els joves fan mandra.

És veritat que no és un públic massa agraït. Amb la demanda de visites escolars ja es veu, perquè hi ha molta més demanda de visites de petits que de grans.

També depèn del tipus d'activitat que fas, perquè aquí el tema de les visites de joves està molt ben treballat i s'estan fent moltes coses.

Consideres important que els joves participin en la definició d'aquest espai? De quina forma es podria demanar aquesta opinió i de quina forma ens podria arribar a la biblioteca aquesta demanda de necessitats per poder materialitzar-les?

Nosaltres hem previst fer un procés participatiu amb els joves. La idea era no fer una cosa oberta, sinó a través dels instituts que ens venen a visitar i amb els quals tenim una relació molt estreta, perquè venen molt sovint. Sí que volíem que ens donessin un cop de mà per fer aquest procés participatiu. Fins i tot nosaltres havíem fet a la Biblioteca Sant Gervasi – Joan Maragall, que era una cosa que ens havia resultat bé, aquestes hores que tenen d'aprenentatge i servei a la comunitat, a tercer de l'ESO i que són unes 10 hores estimades.

Quines creus que són les necessitats principals dels joves a la biblioteca?

Espais per treballar en grup, per estudiar i de treball individual. I jo crec que també necessiten llocs per estar estirats o arrepnjats. Espais més informals perquè puguin estar descansant quan venen a estudiar. O que puguin estar mirant un còmic. El fons encara es fa servir, vull dir, és un fons que surt. Si tens un fons atractiu i el pots exposar bé i el pots tenir a l'abast, doncs sí que l'agafen.

Teniu sales per treball en grup?

No. Bé, tenim el BiblioLab, on s'han fet uns cubicles i es posen allà, però sí que és veritat que han de mantenir un to de veu baix, perquè no és una sala tancada. És una cosa que ens agradaria tenir, però no en tenim.

Pensant en aquestes necessitats dels joves, com creus que hauria de ser aquest espai? Si tinguéssiu l'oportunitat de fer canvis, que penses que seria més necessari per a aquest espai?

En el nostre cas, canviar les prestatgeries. Tenim unes prestatgeries molt altes. Nosaltres ja tenim a l'espai del BiblioLab un espai on estudiar, però potser sí que hi hauria d'haver algunes taules, un lloc on poder jugar, un lloc amb sofàs on poder asseure uns pufs per estar més per terra, algun tipus d'espai on poguessin estirar-se. Una cosa més informal.

Ara s'està parlant de perfils professionals especialitzats. Penses que en el context de la biblioteca pública cal aquest tipus de perfils o hem de tenir una visió més global?

Depèn. Si és una biblioteca gran és una cosa i si és una biblioteca de barri, és una altra. Aquí sí que tenim una bibliotecària que és la responsable de l'espai jove, l'Eva Cuixart. És la persona que fa, en general, totes les visites de Secundària i així també coneix el públic. És la persona que compra el fons per joves i és la persona que està al cas de les tendències.

El problema és que si ja costa trobar perfils de gent que vulgui estar a l'àrea infantil, clar, gent que vulgui estar amb joves, encara més, perquè no és un públic agraït, ni són fàcils.

Penses que tot l'equip s'hauria d'implicar?

Jo crec que no, és difícil. A veure, tot l'equip ha de poder estar en un espai jove, com has de poder estar en una sala infantil, però jo crec que està bé que hi hagi algú que lideri això i que vagi explicant, compartint amb la resta de l'equip. Aquí també només hi ha espai per una persona, al taulell. Per tant... l'espai condiciona tant.

9.2.3. Entrevista Districte 3

Persona a qui es fa l'entrevista: Juli Cervera Cruz (Direcció).

Data de l'entrevista: 20 de novembre del 2024.

Transcripció de l'entrevista:

Segons la normativa vigent del Consorci de Biblioteques, les àrees infantils són per a ús dels nens i les nenes fins a 14 anys i la franja d'edat dels usuaris designats "Joves" s'estableix entre els 15 i els 24 anys, ambdós inclosos. D'altra banda, les directrius de la IFLA recomanen serveis bibliotecaris per a adolescents a la franja d'edat entre els 12 i els 18 anys. Penses que el Consorci hauria de revisar les franges d'edat de la seva normativa i considerar els joves a partir dels 12 anys, en consonància amb les directrius de la IFLA i l'inici de l'ESO?

Ho estem treballant en grups de treball i em consta que caminem cap a aquesta direcció. O sigui, adaptar-nos sempre a la realitat de la societat. Llavors, si el tema educatiu s'està adaptant i fan que des dels 12 anys els nens es barregin amb joves i tal doncs nosaltres com a biblioteca també hem de donar resposta a això.

Atenent el perfil dels usuaris que té la vostra biblioteca, la franja que estableix el Consorci per als joves és adequada o no? Quin és el perfil dels joves que venen a aquesta biblioteca?

El perfil de ser jove avui dia és molt diferent del de fa 10 anys o 15. Llavors, no només pot ser començar als 12. Per mi, no. Per mi, no comença als 12. Per mi, o per l'experiència que tinc, hi hauria una franja que es parla com d'adolescents dels 12 al 14. Cap als 16 o 17 ja podríem parlar de joves, però ja s'estendria fins més enllà dels 30, 35, 37 anys. Clar, això no es contempla, perquè tenim unes estructures diferents i es diu que a partir dels 24 ja no ets jove, però avui dia la gent és jove més enllà dels 30, inclús, fins als 40. Parlo de maneres de viure, d'enfocar el projecte vital, amb la qual les biblioteques també, des del meu punt de vista, com a espais públics haurien d'adaptar aquesta realitat.

Aquesta biblioteca té un espai jove pròpiament dit?

No, aquesta biblioteca no disposa d'un espai jove, perquè els espais joves s'estan fent a espais molt amples, a biblioteques que disposen de molts metres quadrats. Aquesta biblioteca respon a un model que ja està antic, caduc, que es va pensar durant els anys 90. Aquesta biblioteca es va inaugurar l'any 2000 i el projecte executiu per fer-la era dels anys 90. Llavors, imagina't la de temps que ha passat. Han passat pràcticament 30 anys i no podem, evidentment,

demanar que als anys 90 es tinguessin els ulls, la mirada que tenim avui dia, perquè la societat, doncs, es va movent. I tot va canviant.

Llavors, com espai jove, no en tenim. El que sí que podem dir és que tota la biblioteca podríem dir que té un esperit jove, en quant està especialitzada en música urbana. Per la seva especialització, més tota la dinamització que es fa del fons, doncs, es podria dir que sí que atraiem a uns públics que serien joves a escala transversal quant a l'edat. És a dir, que tindríem gent jove que podria ser jove d'edat i després gent adulta, que és jove d'esperit o pels gustos musicals. Em refereixo a l'especialització de música urbana.

Això, per exemple, a través d'una activitat que fem els divendres, que es diu *Music Spy Club*, o a través de clubs d'audició o clubs de lectura de novel·la musical, treballem amb unes franges d'edat que serien com més per públic jove, però pròpiament Espai Jove, no tenim.

Com no teniu un Espai Jove, els joves de la vostra biblioteca penses que es mouen més per la sala d'estudi?, fan treballs en grup a la sala infantil?, se'n van cap a la sala d'adults?, o es mouen per tota la biblioteca?

Jo penso que en aquesta biblioteca els joves es concentren, evidentment, els que són més petits a l'àrea infantil i juvenil, que està diferenciada d'adults. Però després veiem que molts estudiants sí que seuen als punts de lectura que tenim a la planta quarta, que seria la sala d'adults, i diria també que a la tercera, on aprofitem per fer treball penso que més de forma individual, perquè espais per fer treballs en grup no en tenim.

Per grups no tenim sales pròpiament dites, però sí que tenim una sala polivalent, on també es fan les activitats per la mateixa disposició de les taules, que són a doble cara, sí que poden estar enfrontats i sí que poden fer treballar en grup. Però tot el que és treball individual i d'estudi, penso que ho fan en aquestes làmines que tenim de fusta, que són unes taules molt llargues que estan pegades a les façanes, que estan sobretot a la planta quarta.

Jo la sala infantil la veig més per un públic molt petit o també per a alumnes que estan als 11, 12, 13 anys i allà també poden fer treballs en grup.

Quines penses que són les raons principals perquè aquesta biblioteca no tingui un espai jove? Diries que és un tema de caràcter econòmic?, manca d'espai?

Acabes de mencionar per mi els dos motius pels quals no tenim espai jove. Per una banda, la manca d'espai, perquè encara que la biblioteca té un espai molt ampli, evidentment l'especialització de la música ocupa una gran proporció de

la biblioteca, que seria aproximadament el 35, 40% de tot l'espai disponible pels usuaris.

A més, vam rebre una donació fa uns anys del fons de la revista *Rockdelux* que encara ocupa també més espai. Per tant, quant a crear un espai pròpiament pels joves, de moment no es contempla, perquè no tenim espai tampoc ni per fer un espai multimèdia diferenciat.

I, després, és una part econòmica. Aquest districte té molts equipaments i té tants que, realment, la biblioteca és un més. I penso que la inversió, de moment és limitada. És molt de manteniment, del dia a dia, que tot funcioni correctament, però encara no està previst fer grans reformes.

Consideres important que els joves participin en la definició d'aquest espai? De quina forma es podria demanar la seva opinió?

Sí, sí, en el cas que tinguessin diners i espai per fer un espai jove, evidentment, hauríem de fer un procés participatiu en el qual, doncs, tinguéssim una selecció de joves que tinguessin interès, que coneguessin com funciona la biblioteca, que els agradés una mica el projecte i també alguns que no coneguessin la biblioteca, que mai vinguessin, perquè ens donessin el seu punt de vista de per què no venen mai.

A través d'aquest procés participatiu, amb experts d'arquitectura, d'interiorisme de biblioteques, aconseguiríem dissenyar un espai que, bàsicament, ja s'està provant en altres països, que és butaques informals, llocs on poden fer treballar en grup, espais on poden estar a vegades sols, espais sobretot que no siguin de taula i cadires, sinó, de vegades, simplement una butaca, que tinguin tauletes, ordinadors portàtils, que tinguin pantalles.

Tot això d'una forma que no estigui fixa, sinó que la puguin moure i que puguin estar amb el seu grup. De totes maneres, el tema dels joves és molt complicat, per un motiu, perquè hi ha una franja d'edat que quan la gent és jove, a les cultures mediterrànies, no volen estar tancats, és a dir, no volen estar a edificis. Tenim unes ciutats molt denses. Barcelona és una ciutat molt densa. Llavors, els joves ja tenen l'educació formal reglada que ja han d'estar tancats. Hi ha una explosió hormonal d'energia, de conèixer coses i és difícil demanar-los que també es quedin tancats dintre d'un espai.

El nostre clima no és nòrdic. El nostre clima és mediterrani, cada cop més mediterrani tropical, fa moltíssima calor durant molts mesos i la gent, evidentment, cada cop fa més vida al carrer.

Quines creus que són les necessitats principals dels joves, de les quals es podria es pot donar resposta des de la biblioteca, o quines has detectat?

Els joves, sobretot, el que necessiten és assessorament per als estudis superiors. Necessiten orientadors i mentors per orientar la seva vida professional i acadèmica, que això jo penso que des de les biblioteques es podria fer. Necessiten també fer com un tast de formació diferent per poder veure què els agrada, cosa que a vegades en la formació reglada no poden fer-ho. I a les biblioteques, una de les missions principals que diu la iFLA/UNESCO, és que hem de fer autoaprenentatge al llarg de la vida, però també hem de despertar vocacions. I la biblioteca amb això ho ha de fer i d'una manera molt activa de cara als joves.

Però potser no ho ha de fer dintre de les seves parets. Potser, no cal que vinguin i es pot fer més a través de la part digital, perquè ara ells tota l'estona es comuniquen així. Llavors és difícil que facin activitats en grup o que socialitzin. Aquí sí que penso que hi ha molt de camp on les biblioteques poden treballar amb els continguts digitals, perquè tinguin un acompanyament, perquè sàpiguin on adreçar-se per tota mena de formació acadèmica i també formació al llarg de la vida, de diferents professions. També per fer un any sabàtic, per fer viatge, per temes d'educació sexual i afectiva, orientació sexual. La biblioteca pot tenir un paper que no només sigui el que vinguin aquí i tinguin un espai, sinó que sobretot els hi podem donar informació, que és el que nosaltres podem dominar més.

I després també necessiten punts de lectura per estudiar, per tenir un espai tranquil. I potser aquí sí que les biblioteques haurien de tenir com petits cubicles, espais més petits on estiguin còmodes en grups de quatre, de dos, per poder estudiar, comentar alguna cosa en grup, simplement estudiar amb alguns companys perquè la cosa es fa més lleugera.

I, potser, algun espai de creació?

Exacte. També fa falta algun espai que tingui, per exemple, tecnologia audiovisual, perquè puguin fer vídeos, gravar, enregistrar.

Nosaltres, a Vapor Vell tenim un projecte de cara a l'any 2025/2026 de treballar la instal·lació d'un *MediaLab* de música, que seria un espai molt transformador. Aquí sí que pensem que podem arribar a aquest públic jove.

Vaig veure un treball sobre Vapor Vell del projecte Elisava i una de les coses que més demanaven els joves era una màquina de begudes i

snacks. Penses que això pot estar en una biblioteca, o al final pots perdre la teva identitat? O és que hem de canviar el model?

Possiblement el model ja està canviant. Ja hi ha moltes biblioteques on la gent entra prenent-se un cafè o amb aquestes ampolles que són de vidre. Això ja està passant i tampoc no podem frenar les tendències de la societat. I, sí, algunes biblioteques molt grans, que tinguin un espai jove diferenciat o que tinguin una sala d'estudi nocturna, podrien tenir una màquina de *vending*, sempre que no afecti la col·lecció. Però avui dia que venen amb el seu portàtil i el que necessiten són espais d'estudiar, jo penso que sí que estaria justificat.

Potser s'hauria de revisar una mica la normativa per adaptar-la als nous temps?

Sí, les normatives les tenim perquè en un moment donat ens vam adonar que hi havia molt incivisme i una minoria d'usuaris que si, davant d'ells no esgrimien unes normes escrites, no paraven de fer unes activitats o tenir unes actituds errònies dintre de la biblioteca, però no és per tothom. És a dir, no vol dir que tota l'estona que hem d'aplicar aquestes normatives com si fos una llei, sinó que si una persona es comporta amb moderació i afavoreix la convivència, doncs, ja està. L'únic que si una persona ve cada dia, per exemple, amb una bossa de menjar ràpid, doncs aquí sí que no ho podem permetre i llavors li podem ensenyar la normativa de dir que només pot entrar amb aigua.

Però, clar, si tu tens un usuari que no molesta, que porta un petit cafè molt dissimulat en un gotet amb tapa que s'ho pren al costat del seu ordinador portàtil, per sentit comú, no diràs res.

Penses que en el context de la biblioteca pública el personal treballador ha de tenir una visió més global de totes les àrees i no tant tirant cap a l'especialització o cal tenir perfils professionals especialitzats?

El que és clar és que nosaltres treballem de moment a la funció pública. I la funció pública, doncs, té molts avantatges, però també té molts inconvenients. Un dels avantatges és que dona seguretat, és a dir, estabilitat a les persones que hi treballem, amb la qual cosa es pot fer una llarga carrera professional i es poden especialitzar, però un inconvenient és que no es poden afegir perfils nous a mesura que la societat va canviant. Llavors, què passa? Com tot, té pros i contres.

Hi ha països on les biblioteques només tenen com a personal especialitzat de biblioteca una o dues persones per biblioteca i la resta de gent que hi treballa, doncs, són els informàtics que vetllen per les sales multimèdia, els animadors socioculturals que dinamitzen l'espai infantil, els educadors socials que

dinamitzen tot el que és persones que tenen problemes de socialització, que dinamitzen les activitats de promoció de la cultura. Això serien, doncs, diferents perfils, però és veritat que no hi ha un model millor que un altre, sinó que, evidentment, les biblioteques també donen resposta amb una societat que és molt complexa.

Ara mateix a la ciutat de Barcelona es parlen 80 idiomes diferents, hi ha 100 nacionalitats diferents, doncs, clar, culturalment, religiosament, és molt difícil donar sortida i resposta a tanta diversitat. Llavors, no podem estar incorporant constantment traductors, dinamitzadors, seria molt complicat de gestionar.

Els canvis socials són molt ràpids, però no hem de pensar que nosaltres som una cosa aïllada, que anem per darrere dels canvis socials. No només les biblioteques, sinó que van darrere tots: els mercats municipals, les biblioteques, els casals de joves, les ludoteques, els centres cívics. Tots els equipaments, en ser públics, la capacitat d'adaptació que tenen, evidentment, és difícil i s'ha de confiar molt en la bona voluntat dels treballadors que hi treballem.

Hi ha una cosa que no he dit, però que és molt avantatjosa, i és que una gran part de la gent que treballa a biblioteques és vocacional, amb la qual cosa sí que pots aportar una part teva que no està apagada, que és la voluntat de fer les coses d'una forma, l'adaptació, encara que no tinguis formació d'això. Hi ha molt personal que intenta estudiar, informar-se, comprendre els canvis i, gràcies a això, la salut de les biblioteques públiques de Barcelona és molt bona i som el segon servei més valorat per la ciutadania.

9.2.4. Entrevista Districte 4

Districte 4. Les Corts

Biblioteca Montserrat Abelló

Persona a qui es fa l'entrevista: Isabel Pasques Cases (Directora en funcions).

Data de les respostes de l'entrevista: 26 de novembre del 2024.

Respostes de l'entrevista¹⁰⁸:

Penses que el Consorci hauria de revisar les franges d'edat de la seva normativa vigent i considerar els joves a partir dels 12 anys, en consonància amb les directrius de la IFLA i l'inici de l'ESO?

Sí.

Atenent el perfil dels usuaris i usuàries de la vostra biblioteca, la franja que estableix el Consorci per als joves és adequada o no?

Molts joves de 12 anys ja no volen entrar a la sala infantil per l'ambient que s'hi troben, sobretot de famílies i petits lectors. Acostumen a posar-se a la terrassa per separar-se'n i preferirien un ambient separat.

Consideres que és important que els joves tinguin un espai propi dins la biblioteca pública? Per quines raons?

Sí que considero que és important per sentir-se ells més identificats amb un fons que els sigui més adient, que satisfaci les seves necessitats i per relacionar-se amb usuaris de la seva edat i interessos similars. Sentir-se còmodes en un espai pensat per a ells.

La vostra biblioteca té un Espai jove pròpiament dit? En cas de no tenir aquest espai, els joves utilitzen més aviat la sala infantil o la d'adults?

En un principi es va dissenyar l'altell de la biblioteca com a Espai Jove i així està senyalitzat, hi inclou la JN, ciència-ficció, fantasia, jocs i esports i còmic. Actualment, en créixer l'especialització de la ciència-ficció ens falta espai i mobiliari i hem hagut de moure la JN a planta baixa. Continua separada de la N (novel·la d'adults), però a la mateixa planta. També el fons de jocs i esports s'ha tret. Així que a l'espai jove hi queda ciència-ficció i còmic, un espai amb pufs, dos espais de *coworking* tipus sofà per posar-hi tauletes de suport mòbils i un escriptori allargat amb endolls i punts de lectura per estudiar. Disposem

¹⁰⁸ A diferència de la resta d'entrevistes, aquesta no es va poder fer de forma presencial. A petició la persona de referència de la biblioteca, el guió de l'entrevista es va enviar per correu electrònic i aquest document es va retornar omplert amb les respostes.

també d'un espai per seure llarg de fusta amb coixins sota les finestres amb endolls.

Penses que, en general, l'espai de la biblioteca destinat als joves és un tema prioritari o que preocupa al Consorci de Biblioteques de Barcelona?

Es prioritza que a les biblioteques hi hagi un espai pels joves, que estigui diferenciat, encara que sigui petit amb documentació i fons del seu interès.

Quines penses que són les raons principals perquè no existeixi encara un espai jove a totes les biblioteques de la xarxa? (de caràcter econòmic, manca d'espai?)

Com que no és una àrea definida com a tal en els dissenys de les biblioteques que no són noves, aquest espai no estava identificat i ara costa més d'ubicar-lo en un espai de la biblioteca. Crec que la manca d'espai és sobretot la raó principal.

Consideres important que els joves participin en la definició d'aquest espai?

Sí, seria l'ideal.

En cas de tenir un espai destinat als joves, heu demanat parer als mateixos?

Es va fer una enquesta demanant l'opinió dels usuaris sobre espais i serveis però de manera general, no només de l'espai jove. Pocs joves van participar.

De quina forma es podria aconseguir la participació dels joves en el disseny del seu espai propi?

(Sense resposta)

Quines creus que són les necessitats principals dels joves de les quals es pot donar resposta des de la biblioteca? Quines heu detectat? Heu contactat amb altres agents del barri que treballin amb joves?

Sobretot busquen un lloc per estudiar en silenci i també per treballar en grup i amb connexió wifi. Hauríem de col·laborar amb altres entitats de joves del barri per identificar altres necessitats.

Pensant en aquestes necessitats, com creus que hauria de ser aquest espai?

Amb espais per treballar en grup que no molestin a la resta que volen estudiar amb silenci.

Penses que a la biblioteca pública cal un perfil professional especialitzat per a l'Espai Jove?

Sí.

9.2.5. Entrevista Districte 5

Districte 05. Sarrià - Sant Gervasi

Biblioteca Sant Gervasi - Joan Maragall

Persona a qui es fa l'entrevista: Daniel González Martín (Director en funcions).

Data de l'entrevista: 15 de novembre del 2024.

Transcripció de l'entrevista:

Em pots descriure breument com és la biblioteca?

La biblioteca són 2.396 metres quadrats. Així que falten quatre metres quadrats per tenir aquest mínim de 2400, que són els que hauria de tenir una biblioteca de districte, a priori i en teoria. A banda d'això, som una biblioteca petita quant a metres lineals de prestatgeries i som una biblioteca petita per la població que tenim just al voltant. Llavors, en aquest sentit, no és necessàriament dolent, però condiona.

També ara quan sortim i veiem on està el racó jove la disposició de la sala condiona moltíssim. La biblioteca són dues plantes obertes i els espais són molt inflexibles, en el sentit que la prestatgeria està collada a la paret i les taules estan collades a terra. La possibilitat de canvis és mínima. Sí que pots canviar un fons d'una banda a un altre, però en general això en el cas del Racó Jove, doncs té una miqueta especial interès o importància, perquè aquest hauria de ser un espai físicament diferenciat i amb particularitats.

Precisament, el que estic veient per la bibliografia, com ja es pot veure a la Biblioteca Gabriel García Márquez, que la visitaré la setmana vinent, és que la tendència actual és la d'espais oberts, diàfans i flexibles.

Sí, però és que un espai obert i diàfan no necessàriament és flexible. Un espai diàfan i obert pot ser més ample, pot ser més lluminós, però la flexibilitat la fan també altres coses. Si en un espai tens tot "tabicat" amb una sèrie d'habitacions, aquesta habitació petita no la pots fer més gran si hi ha una paret, però una habitació gran no la pots canviar si no tens una paret mòbil, un tipus d'envà, un tipus de separació i això condiona moltíssim.

Una altra de les coses que passa en el nostre racó jove és que, en principi, no és oficial, no té nom, no té nombre de fons especial. No està identificat com a centre d'interès, perquè ja en teníem d'altres i hi havia, almenys en aquell moment, el desig o intenció de contenir una miqueta aquesta creació de centres d'interès. Perquè crear un centre d'interès implica mantenir-lo. No pots tenir un centre d'interès i no mantenir-lo mínimament. Per tant, hi ha coses que condionen.

Quan es va inaugurar aquesta biblioteca?

La biblioteca és del 2014, creada de nova planta.

Quan es va inaugurar, ja existia aquest espai jove?

No, és força posterior.

I el va crear perquè va veure una necessitat?

El que vam comprovar és que molt de públic era molt jove. De fet, amb la persona de personal de suport vam passar una enquesta, un formulari als usuaris que estaven en aquell moment, els que fan servir la sala com a lloc de consulta, una miqueta preguntant per quin tipus de xerrada, activitats preferirien. Nosaltres creiem, o creiem veure, que alguns eren ja estudiants universitaris i, ni molt menys, eren estudiants més joves, sobretot de l'ESO.

Els estudiants venen, els joves en venen molt, però ocupen tota la biblioteca, sobretot la planta de baix perquè és menys sorollosa, no hi ha vestíbul, hi ha una miqueta més de silenci.

Els punts de lectura són pocs, sempre són pocs i en època d'exàmens encara més, perquè aquesta biblioteca és especialment petita per la població a la qual dona servei.

Una de les anècdotes és que el primer dia, a la inauguració amb l'alcalde del moment i tota la biblioteca plena de gent, ja va haver-hi un jove que al cap de 20, 40 minuts d'haver obert la biblioteca, preguntava pel responsable i el que deia era que la biblioteca era molt petita i que tenia molt poques taules per estudiar. I, això sí que és veritat, és un núvol important. Aquesta biblioteca té sala d'estudi nocturna i és la segona que més públic té.

Quan dius que els joves va anar a l'espai de la planta -1, a la zona més tranquil·la, aquella és zona d'adults o infantil?

És d'adults.

Segons la normativa vigent del Consorci de Biblioteques, les àrees infantils són per ús dels nens i nenes fins als 14 anys, o sigui, el límit d'edat de la sala infantil està ara mateix en els 14 i els usuaris designats com a joves es consideren entre els 15 i els 20. D'altra banda, en canvi, les directrius de la IFLA recomanen serveis bibliotecaris per a adolescents, a la franja d'edat entre 12 i 18. Penses que el Consorci hauria de revisar la normativa vigent Penses que el Consorci hauria de revisar les franges d'edat de la seva normativa vigent i considerar els

joves a partir dels 12 anys, en consonància amb les directrius de la IFLA i l'inici de l'ESO?

No, estic d'acord amb les franges d'edat del Consorci. No és que no estigui d'acord amb les de la IFLA, però entenc que donarien problemes. De cara al personal que hi treballa, doncs podria haver-hi algun petit problema de gestió.

Ho comento perquè al grup de treball d'àrees infantils, del qual formava part, va sortir el tema de canviar la normativa i considerar l'espai infantil només fins als 12, però un dels problemes que es va veure és que en aquesta edat encara han de venir acompanyats del pare, mare o tutor legal per fer-se el carnet de la biblioteca, perquè encara no és obligatori tenir DNI. Totals, que es va decidir no canviar.

El problema és que hi ha gent que ja ha fet els 14 que ve acompanyat d'amics i amigues de 13 i 12. I en tot cas hi ha gent de 14. D'altra banda, hi ha gent de 14 i 15 que no els hi fa gràcia anar a l'espai d'adults.

Penses que si hi hagués un espai jove sí que es podria establir el límit d'edat de la sala infantil a 12 anys?

En cas de poder tenir-lo, sí que es podria valorar aquest canvi del 12 als 14, però clar, només en cas de tenir-lo.

És allò que parlàvem dels espais oberts i diàfans, clar, com delimites? No és tan fàcil delimitar aquí. De fet, un dels problemes que tenim és que, com que la biblioteca és molt petita, els adults també volen ocupar l'àrea infantil i juvenil. Això segurament passa a totes les biblioteques, però el fet que, almenys, hi hagi una porta, doncs ja delimita. Aquí el que tenim és una mena de "barricada" que hem fet, una porta d'un castell per delimitar l'espai infantil.

Alguns adults diuen que paguen més impostos que ells. Et pregunten que com és que ells poden estar asseguts i jo que pago impostos i necessito treballar, no puc seure. Però això és no entendre el que és una biblioteca pública.

A l'àrea infantil i juvenil hi ha només 16 punts de lectura. En època d'exàmens, hi ha gent que ocupa les escales per seure i estudiar. I no és una cosa puntual, és més de la meitat de l'any. No és qüestió només d'unes poques setmanes. Per això, jo parlo que el fet de no encaixar la proposta de la IFLA amb aquesta realitat és per aquest motiu.

Precisament un dels punts del treball és que, abans de parlar espai jove, hem de veure què considerem un jove? I la veritat és que hi ha molta disparitat de criteris.

També en el fons documental de vegades es barreja adults i joves. Per exemple, *Fahrenheit 451* de Ray Bradbury em sembla que està a adults. *La nit de l'esvàstica* durant un temps va estar a JN (novel·la juvenil) i ara està a adults, perquè hi ha una mena d'intent de violació.

Com la de *Rebelión en la granja*? Està a adults, em sembla.

Sí, a N (novel·la d'adults). Hi ha alguna edició una miqueta il·lustrada que sí que posem a JN.

***El noi del pijama de ratlles*, que se'l llegeixen moltes vegades als instituts també està a la N.**

Sí, és difícil establir els límits.

Per tant, tenint en compte el perfil dels usuaris i usuàries de la vostra biblioteca, la franja que estableix el Consorci per als joves (entre 15 i 24) és adequada o no?

Sí, sí. Aquí sí que diria que sí.

Consideres que és important que els joves tinguin un espai propi dins la biblioteca pública? Per quines raons?

Sí, perquè consumeixen cultura d'una manera concreta, particular i diferent de com ho hem fet nosaltres, i perquè és totalment lògic i normal que busquin o esperin trobar una sèrie de condicions diferents, que tinguin presents les seves necessitats, la seva comoditat. Un espai que sigui més atractiu.

Ja hem parlat una mica d'això, però la biblioteca té un Espai Jove pròpiament dit?

El té, però continua sent provisional. No és oficial, en la mesura que no té codi de fons, ni nombre de fons, ni nota de fons.

Això hauria de venir des del Consorci, el fet que tinguin nota de fons?

De Diputació, que jo sàpiga, Diputació.

Però, l'heu demanat?

Sí, en el seu moment es va demanar, però ens va dir que en aquell moment s'entenia com un desavantatge desenvolupar un nombre molt exagerat de centres d'interès. És veritat que tenim diversos centres d'interès molt desenvolupats: viatges, món laboral, idiomes, racó de famílies... N'hi ha molts.

És interessant el fet que després de la inauguració de la biblioteca sí que vau crear vosaltres un espai jove, perquè vau veure la necessitat.

Sí, va ser 4 o 5 anys després.

Els joves fan servir més aviat la seva infantil o la d'adults? On penses que se senten més integrats?

Els que jo considero joves, a adults. Els joves sí que venen a la biblioteca, però és que només venen. No fan altra cosa. No fan ús de cap altre servei. El nostre racó jove està al costat de la narrativa juvenil i amb la idea tenir-ho junt, doncs, està ubicat allà. Ja veuràs com la diferència és mínima amb qualsevol altre espai de la biblioteca, a banda que li diguem Espai Jove, però el JN no l'agafa ningú, ningú, ningú, però ningú.

L'ús que fan els joves de l'espai és només com a sala d'estudi, el wifi. No agafen el fons. No tenim constància de si fan servir l'*eBiblio*, però no fan ús del préstec, no venen a clubs de lectura.

Penses que en general l'espai de la biblioteca destinat als joves és un tema prioritari o que preocupa el Consorci de biblioteques de Barcelona?

Jo diria que és un tema que preocupa, ara, prioritari? Ara tinc la sensació que la preocupació és sobre les activitats. Per exemple, aquí tenim un lot de llibres d'un club de lectura *crash* que es farà. Jo veig més interès en activitats que no en el fons o en l'espai físic de la biblioteca. El que passa és que aquesta preocupació sobre aquest espai físic, jo crec que és de fa un temps.

Aquí quan vam començar a pensar en el racó jove, ho vam entendre com una necessitat tan lògica com tenir un lavabo.

Una vegada vaig veure un estudi de l'escola Elisava i em va cridar l'atenció que la principal cosa que volien els joves era una màquina de begudes i de menjar, que es pugui veure i menjar dins la biblioteca. Sembla una ximpleria i per ells era el més important de tot.

Això es va presentar a la Biblioteca Jaume Fuster. Jo vaig veure els diferents projectes. Aquí també van venir. I van proposar la primera planta com a racó

jove, com una mena de sala d'estar. Aquí jo ho entenc, ho comprenc i ho accepto. El que passa és que, alhora, no puc deixar de ser reticent en part, perquè el que passa de vegades es demana que la biblioteca sigui un espai que ja existeix i que és el bar.

Aquí teniu cafeteria?

No, però surt en molts projectes. Un lloc amb begudes, etc.

Però, com encaixa això amb una biblioteca pública?

Això ho trobo molt difícil de fer quadrar dins la biblioteca, tal com està i, a més, que penso també que és la petició d'un espai que ja existeix. El que passa és que volem que també hi sigui aquí, dins la biblioteca. D'acord. No dic que no sigui lícit i, si és el que volen, és el que hem de provar de fer. El que passa és que jo em pregunto per què això ha de ser un espai que realment ja existeix. Hi ha cafès amb taules de fusta, com taules d'escola, on vas amb el teu portàtil per estudiar, prestatgeries amb llibres i, potser, fins i tot tindran més silenci que les biblioteques. Jo vaig sortir d'allà amb aquest pensament: es demana que siguem un espai que ja existeix i no dic que nosaltres hàgim de ser i defensar ser un espai únic i que no existeix enlloc. Però el que no entenc és fer allò dins la biblioteca o tan semblant a allò.

Sembla, per la bibliografia que estic mirant, que la tendència actual és una mica aquest concepte d'espai més informal, amb música. Aquest és un altre tema: el soroll i el silenci.

És que hi ha gent que encara vol silenci. Aquesta percepció, aquest concepte de biblioteca tradicional el podem tenir nosaltres, però és que encara hi ha gent que el vol. I aquí tenim molts problemes perquè els espais són oberts.

És que si la tendència és aquesta d'espais oberts, el tema del silenci no és fàcil. A la bibliografia també es diu que els espais joves, han de tenir una part de treball individual, més silenciosa, i una amb més soroll per fer treballs en grup, perquè com ells treballen tant en grup necessita un espai de creació, on poder treballar en grup. Tu que veus que demanen, les dues parts de treball en silenci i de treball en grup?

Sí, es demanen llocs de treball en grup. De fet, hi ha la gent que vol seure a l'espai infantil i juvenil on les taules són de quatre i, de vegades, agafen una cadira d'un altre lloc perquè el grup és més gran de quatre.

Vosaltres teniu algun espai on es pugui fer treballs en grup?

No. Hi ha un espai multimèdia que, quan no es fa servir i perquè la biblioteca és molt petita, s'obre. Aquest espai multimèdia té unes cadires amb un recolzador i amb tauletes. Aquesta disposició sí que la poden posar com vulguin. Hi ha gent que pregunta directament per aquest espai.

I el podeu reservar per un grup de joves?

No, no es reserva, perquè el dia que hi ha taller la sala està tancada per aquell ús i s'obre només si la resta d'espais de la biblioteca estan ocupats.

Quines penses que són les raons principals perquè no existeix encara un espai jove a totes les biblioteques de la xarxa?

Bé, jo crec que crear-lo no seria massa difícil o almenys crear-lo de manera provisional, com ho tenim nosaltres. Nosaltres el que no tenim és un espai amb pufs o seients una mica diferents, o amb ordinadors només dins d'aquest espai. Hi ha, potser, alguna infraestructura una mica més cara i que pot ser més difícil d'aconseguir, però provar de diferenciar l'espai amb la idea d'una cabuda o que, almenys, els usuaris joves vegin que hi ha la intenció, l'actitud de poder acollir d'una manera més adient, jo crec que això és fàcil. Això no vol dir que es faci bé. Jo crec que el tema pressupostari potser no seria molt determinant, en tant que arranjar-ho mínimament no requereix molt. El que passa és que sí que és cert que per arranjar-ho bé i per tenir-ho bé, una mica es necessita i, tal com estan els pressupostos, ja és molt.

I el tema de la manca d'espai?

Vist que les biblioteques són petites, aquí el problema seria, o el compromís és, decidir a quin altre espai li menges un trosset per poder tenir aquest espai. I depèn de com de gran el vulguis fer. Per exemple, Les Roquetes no és una biblioteca de districte, però la meitat de la biblioteca és un Espai Jove i té una mena d'envans.

Consideres important que els joves participin en la definició d'aquest espai?

Sí, això és determinant, és bàsic. No penso només en el cas dels joves, sinó en qualsevol cas.

Però, com demanes la seva opinió? Penses que realment es fa o no es fa?

No es fa i tampoc ho fan. Podrien agafar i en comptes d'escriure una queixa, fer un suggeriment, i un suggeriment, una miqueta ben argumentat o ben pensat. No de dir: "vull una màquina de cafè a la biblioteca".

Però penses que arriben a fer el suggeriment?

No, no el fan.

I es tindria en compte, si el fan els usuaris?

Clar, depèn de com es faci. Però això és com les desiderates. Amb la desiderata, la gent què demana? Llibre que vull llegir? Perfecte, és fantàstic, perquè la biblioteca detecta que aquella persona troba a faltar això i que en principi, si no és ella mateixa, una altra persona, si ho troba, serà millor. Llavors, això s'ha de veure.

La meua proposta, el meu suggeriment és que hi hagi una màquina de begudes i de fruita o de snacks quan a la biblioteca no es pot menjar, doncs ja està. No és que no és que no la tingui, és que a la biblioteca no es pot menjar.

Una altra cosa és si aquest suggeriment ve d'una persona que argumenta: "malgrat que he vist que a la normativa de la biblioteca no es pot menjar, penso que hauria d'haver-hi algun espai...."

També això té el perill que tenen les desiderates, per exemple, de fons. Alguna desiderata la fa el mateix autor del llibre o el mateix editor. També algunes persones demanen el que necessiten i volen sense tenir present si allò pot ser una cosa que pugui necessitar algú altre. I després sempre et passarà que si donen veu tindràs una petició "A" i tindràs la contrària.

Com el tema del soroll o silenci.

Jo crec que és vital. No es fa, no el rebem... Tècnicament el canal ja està. Una altra cosa és que sigui més fàcil de trobar-ho, identificar-lo.

Però dic, per exemple, fer que la biblioteca parlés amb entitats del barri, associacions de joves o amb els instituts de la zona, fer enquestes, etcètera, o veus que a la pràctica seria molt difícil de portar a terme?

No seria fàcil.

Però algun tipus d'estudi s'ha fet, no? Com el projecte Elisava. En què consistia exactament?

Això era un projecte dels joves d'una escola de disseny. Havien de dissenyar un espai jove de la biblioteca.

Però, va sorgir de part de l'escola o de les biblioteques?

Crec que va ser un acord entre comunicació i l'escola. Algun tipus d'acord n'hi havia. De fet, va haver-hi l'anunci -no sé com ha quedat i no sé com està la cosa- d'un altre projecte semblant: era que a l'entrada de la biblioteca, on hi ha el cartell de prohibit la bici, prohibit parlar per telèfon, prohibit menjar, en una reunió de direccions es va parlar que s'estava treballant amb una escola de disseny per crear una mena de cartell diferent, més maco, més aclaridor, que recollís el parer d'aquestes persones amb un llenguatge visual més positiu. Aquest projecte no sé com ha quedat. No s'ha tornat a parlar i d'això fa perfectament un any, potser.

Per tant, és important que participin en la definició de l'espai, però és difícil d'aconseguir?

Parlar amb els usuaris és bàsic, importantíssim i molt útil per a la biblioteca, perquè d'aquesta manera la biblioteca sap com la gent ho vol i ho prefereix.

No veig fàcil recollir-ho i portar-lo a terme tampoc crec que fos fàcil, perquè ja tenim aquests fulls de normativa.

De quina forma es podria aconseguir la participació de joves en el disseny del seu propi espai?

Canals existeixen i, potser, és veritat que com que no estan adreçats específicament als joves, potser els joves no se n'adonen o no hi pensen, però hi ha les queixes, els suggeriments i les consultes com a canals.

Quines creus que són les necessitats principals dels joves de les quals es pot donar resposta des de la biblioteca? Quines heu detectat? Heu contactat amb altres agents del barri que treballin amb joves?

No, no hem contactat pas. Sí que tenim contacte amb el CRP, que és el centre de recursos pedagògics que gestiona el tema de les escoles públiques, per temes de cessió d'espais, la marató de lectura (però és per a infants més petits de 14 anys).

Sí que tenim un cert contacte amb un parell d'instituts del barri amb els que s'ha organitzat algun grup de lectura, en el context del Festival 42. L'any passat

es va fer un club de lectura. A la biblioteca es va entregar el llibre, es va fer la trobada amb una conductora, una tertúlia. Ara se'n farà una altra, en el context del Festival 42 també i això s'ha fet amb els dos instituts públics que tenim aquí: l'Institut Montserrat i el Menéndez Pelayo.

Venen els instituts de visita a la biblioteca?

Venen de tant en tant, molt menys que les escoles de Primària. I tenim alguna proposta interessant, com fer una sessió de formació en l'ús de la cerca d'informació pel Treball de Recerca, de gestors de bibliografies, però pel que sigui, no ha quallat. En general, els instituts venen molt poquet. Quan parlem amb ells, una de les coses que sol ser recurrent és que tenen molta feina i una altra cosa que també surt és el tema de la biblioteca escolar, que el tema de dinamitzar-la ja suposa una feina allà. Un professor m'ho explicava, més o menys, amb aquestes paraules. Em deia que provar de portar-los a dues biblioteques era molt difícil, que ja era difícil aconseguir que anessin a la biblioteca que estava a dins del mateix institut.

És veritat que a la franja d'edat dels joves els tenim com deixats. Fins i tot alguna narradora me'n recordo que es queixava i em deia que ja fins i tot als de 10 anys els deixem lliures i no.

Hi ha un autor, que a més és un neuròleg, que es diu Desmurget¹⁰⁹ i que té un llibre que es titula *Feu-los llegir!: més llibres i menys pantalles*, on era molt crític i explicava que se'ls estava deixant sols amb la idea només que el nen aprengui la mecànica i ja després que sigui ell que llegeixi sol. Reclamava una miqueta el fet de llegir en veu alta perquè això també tenia la seva utilitat.

Com penses que hauria de ser l'espai pensant en aquestes necessitats dels joves?

Hauria de ser més còmode. Segurament hauria de ser més maco i més atractiu per a aquests usuaris, si no fos tan inflexible com una cadira i una taula.

Tot i això, no deixo de pensar també que això té els seus perills, perquè depèn de com ho muntis, doncs de vegades si resulta que allò tan particular, tan concret, no és del gust de la persona, doncs en comptes d'atreure'l, el foragiten. I també una de les coses que penso és que també de vegades aquí, per exemple, aquesta biblioteca en general és "resultona", agrada. No s'entén lleig l'espai, però això és a tota la biblioteca. I això de fet també és un problema pensant en l'àrea infantil i juvenil que, com a àrea infantil i juvenil, costa entendre-la i diferenciar-la. O et fixes que els prestatges tenen contes o és més difícil, perquè és igual que l'àrea d'adults.

¹⁰⁹ Desmurget, Michel. *Feu-los llegir!: més llibres i menys pantalles*. Barcelona : Edicions 62, març del 2024.

En aquest sentit, el que és un desavantatge, per una banda, podria ser un avantatge i, potser també tindria sentit rebre el jove, a l'àrea d'adults en general i ja està. Deixar de tractar-lo com a petit i començar a tractar-lo com a gran, entre cometes, o no tractar-lo de forma diferent.

Si estem parlant de la tendència d'espais més diàfans o més oberts, com lligues això en fer un espai jove? Té sentit? Pel que estic llegint, més que parlar d'un espai jove excloent, l'ideal és que fos un espai de transició entre l'àrea infantil i la d'adults.

Això probablement és el quid de la qüestió i algunes persones de la professió ho comenten.

Els joves no volen anar a la sala infantil, perquè pensen "jo un infant no soc i els adults no m'agraden, perquè si he de seure al costat d'un adult, depèn de quin adult...". Potser, d'aparença. Després una altra cosa és que sigui un prejudici i que sigui fals. Però a priori no seuen, i més si venen 4 o 5.

Penses que cal un perfil professional especialitzat per l'Espai Jove o dins del context de la biblioteca pública no cal tenir perfils especialitzats?

No, jo dic que no per diversos motius. Primer, perquè l'especialització és un problema, de vegades, perquè a la biblioteca pública no crec que haguéssim de parlar d'especialització. Precisament a la biblioteca pública - i això ho deia l'Evelio Martínez que ha escrit diversos llibres, en un sobre curació de continguts - cal tenir una perspectiva generalista. És el que és adient i pertinent, perquè encara que sigui sobrevolar el terreny des de molta alçada i no veure les coses en detall, en el context de la biblioteca pública, això era pertinent. Perquè si tu estàs especialitzat en una cosa, a quantes persones atindràs de les que es dirigeixin a tu, en una tarda? El que sí que obliga és a tenir un mínim de coneixement d'absolutament tot, i però no de grau d'especialització. Jo, per exemple, una de les coses amb les quals no estic d'acord és que hi hagi treballadors que estiguin només a l'àrea infantil. A la biblioteca pública crec no té sentit ser especialista. A més, que ser especialista en un equipament on l'enfocament és generalista, pot ser un problema. Ser especialista en una biblioteca pública no crec que sigui realista.

L'especialització té fama, perquè es pensa que si ets especialista atindràs millor, seràs molt eficient. D'acord, però seràs eficient només amb qui et faci la pregunta adient i pertinent, i evidentment no podem ser especialistes de tot.

La biblioteca no és especialitzada. El públic no és especialitzat, al contrari, és el públic general, és a dir, pot ser qualsevol. A més, com a director penso que és un problema de gestió del personal plantejar el que són especialitzacions, perquè si les plantegem, l'equip ha d'estar d'acord a acceptar fer-les i, llavors,

la competència ha de ser més alta i, de vegades, la gent no ho vol perquè pensa que tindrà més feina.

Com a gestor de les persones, té molts desavantatges i en el context general, com a biblioteca pública, no té sentit. Un altre motiu és que les coses van canviant i les coses no canvien com volem nosaltres. La biblioteca pública canvia com volen els usuaris. L'orientació a l'usuari en el cas de la biblioteca pública és vital.

9.2.6. Entrevista Districte 6

Districte 06. Gràcia

Biblioteca Jaume Fuster

Persona a qui es fa l'entrevista: Carme Galve Montore (Direcció).

Data de l'entrevista: 29 de novembre del 2024.

Transcripció de l'entrevista:

Em podries descriure una mica com és la biblioteca?

Aquesta biblioteca s'obre el 2005. Té 4.400 metres quadrats. Dintre de l'equipament hi ha un arxiu municipal, una sala d'exposicions i una cafeteria. A més de la sala d'estudi nocturna oberta a la zona de revistes. Els metres totals de l'edifici són 5.600 metres quadrats. Ara per ara és l'edifici bibliotecari més gran de Barcelona.

No hi ha com a tal un Espai Jove. De fet, en el 1996, que va ser l'any que es va fer el pla funcional, hi havia molts usos descrits. És una arquitectura molt emblemàtica dins del districte, però no s'esmentava un racó d'aquestes característiques. Més que un "ESPAI JOVE" (qualsevol cosa que tu li posis "Jove" ja "tira para atrás") hauríem de pensar en un espai de transició. Això em sembla molt adequat.

Nosaltres hem intentat treballar des de diferents àmbits, hem anat intentant fer incursions entre el públic més jove. És el que passa sempre, els índexs de lectura baixen a partir dels 13, no es recupera fins que tornen a estudiar als 18... Aleshores hem intentat fer activitats de dinamització, en el sentit de clubs de lectura o xerrades que puguin afectar temàtiques del seu interès. Últimament, les temàtiques que més estem treballant a les xerrades és estudiar l'exterior i estan funcionant molt bé.

La Biblioteca és apreciada com un mer "espai d'estudi". La gent ho veu com un espai al qual poden venir a estudiar però no un espai de referència on poder-se estar estona. Ara bé, tenim una cafeteria i aquest sí que és un punt de trobada entre la gent més jove.

Però també la poden fer servir com a sala d'estudi a l'estudi, d'aquest tipus de cafeteria com a l'Starbucks, que van allà, demanen un cafè, obren l'ordinador i s'estan mitja tarda?

Al concessionari del bar jo crec que no li pot fer molta gràcia. Ara bé, pensa que, a més a més, el que et deia abans, hem intentat treballar activitats, hem intentat treballar fons, fons de transició. Tenim d'entre altres, còmics post infància, perquè ara s'està parlant no de preadolescència, sinó de post infància cap a l'adolescència.

Com et deia, hem treballat aquestes coses i, a més a més, una de les coses que interessin molt és la sala d'estudis nocturna, que ens funciona estupendament. De fet, és una de les principals sales d'estudi, perquè sempre està bastant plena a escala de tota Barcelona.

Per altra banda, en la configuració gràfica del terreny tenim una residència d'estudiants aquí al carrer Torrent de l'Olla, tenim un Institut d'Educació Secundària i, tot just a uns 300 metres, hi ha l'Espai Jove La fontana, que és aquell espai on es congreguen les entitats joves de tota Barcelona que és un espai centralitzat. Per tant, clar, és un espai com si diguéssim social.

Crec que en un moment donat sí que es pot treballar un espai de transició orientat als usos dels meus joves però no *per se o exclusiu*, perquè aleshores sí que estàs segregant públics. I una de les coses que ens interessa a totes les biblioteques és dir que agregació general de públic, intergeneracionalitat de públic.

He de dir que, en un moment donat, s'ha de treballar quina és la "pertinença a un grup". Què és ser jove? Segons els estudis sociològics, una persona forma part d'un grup o s'identifica amb el grup en el moment que hi ha referents, en el moment que els individus s'atribueixen la pertinença en aquell grup.

Aquest és un dels punts que, fent la revisió bibliogràfica, genera controvèrsia, perquè, clar, si fas un espai per joves, què definim com a jove? I en aquest sentit he vist que no hi ha només una opinió, sinó que costa trobar els límits tant per davant com per darrere. En aquest sentit, la normativa del Consorci estableix la franja d'edat dels joves entre els 15 i 24 anys. En canvi, la IFLA recomana serveix bibliotecaris per a adolescents a la franja d'edat entre 12 i 18, i també és l'inici de l'ESO. Penses que caldria revisar les franges d'edat de la normativa el Consorci?

Aquesta categorització de 15 a 24 anys és una categorització que no la marca el Consorci. La marca XBM (Xarxa de Biblioteques Municipals) a l'hora de fer els seus carnets, o sigui, no és una categorització de Biblioteques de Barcelona. És una qüestió de patró d'usuari, per l'hora de l'ús estadístic. Per tant, jo no sé si és molt real aquesta categorització que, a més a més, no és nostra.

Però la normativa del Consorci sí que posa el límit de la sala infantil fins a 14.

Exacte. Jo aniria fent aquestes diferències. Per una banda, tenim aquesta categorització que ens la marca un ús estadístic i la categorització de la XBM.

Per una altra part, tenim una normativa. Sí que és veritat que els canvis són entre els 12 i els 18 anys i la IFLA, en l'àmbit literari, parla d'això. Per què? Perquè tradicionalment l'Educació Secundària a tot arreu, als Estats Units i tots els països, més o menys com de referència marquen de 12 a 18.

Ara, per què els 14? Suposo que, d'alguna manera, arrosseguem categoritzacions de lleis d'estudis, de quan un es feia l'EGB i a l'institut als 14. Ara bé, el ventall de maduració entre els 12 i els 18 és enorme. Per tant, jo em sento còmoda en els 14, o sigui fins als 14. Nosaltres ens sentim còmodes perquè és una biblioteca en la qual, primer de tot, hi ha molt flux d'usuaris i, també, hi ha conflictivitat en les sales superiors.

Penses que si hi hagués un espai jove de transició les biblioteques sí que podrien establir l'àrea infantil només fins als 12 anys?

Exacte, això és clar, aquest és el problema exacte. Ara parlo des de la meua trajectòria de mare, sí que hi ha un moment que has de fer el salt perquè siguin més independents, que siguin més autònoms, que els exigeixis una sèrie de responsabilitats... I si ells tenen aquest grau de responsabilitat i assumeixen aquesta obligació, tindran una recompensa. Clar, jo crec que això es podria fer a les biblioteques. Potser amb un espai de transició. No sé si posat a la sala infantil o bé, en un espai molt controlat a la sala d'adults. Però sí que és una franja d'edat que els has de deixar prou autònoms, han d'assumir prou responsabilitat, però has d'estar controlant des de la distància. I jo crec que això ens podria configurar un bon espai de transició.

Qualsevol projecte està sempre fonamentat amb les persones. Si hi ha una persona vigilant, donant autonomia, graduant la responsabilitat, l'obligació i el dret. Aleshores jo crec que funcionaria. És que no és només crear un espai.

Parlant d'això, cal personal bibliotecari especialitzat? O en el context de la biblioteca pública no cal un perfil professional tan especialitzat, sinó un perfil de caràcter més general?

És ultra necessari i ultra crític, de la mateixa manera que ha d'haver-hi aquest perfilat per al públic infantil, per la gent gran. Ja hi ha gestors especialitzats a la banca en gent gran.

No sé quina és la categorització o no sé quina és la retribució, o els premis, o els recorreguts formatius, però sí que ha d'haver-hi com cert llenguatge i certa responsabilitat en segons quines franges d'edat. I en el cas dels joves és crític. Els joves i els nens necessiten referents. Tu llegiràs en funció del que recomani "X".

Però a la biblioteca pública potser és complicat, perquè clar, amb tot el personal itinerant, els canvis, una persona que es posa de baixa... O sigui, pot ser realista això?

No. Seria l'ideal, però amb unes biblioteques molt més dotades. Que és realista?, no. Que és cap a on s'hauria d'anar?, sí. Necessitem més dotació. Vist l'èxit que tenen les biblioteques públiques en entorns urbans jo crec que és més que justificat. Però també és una qüestió, com si diguéssim, ja dintre dels equips, entrar, o voler, o tenir vocació d'arribar al públic jove, no tothom ni està preparat, ni vol assumir aquesta responsabilitat. Els joves, com els infants, són un públic molt exigent.

Potser, ens hem de preguntar per què "es piren" de 13 a 18 anys. Perquè tenen una càrrega lectiva forta, perquè comencen a sortir amb els amics. Bueno, a l'igual ens hauríem de fer una mica d'autocrítica.

Aleshores, consideres important que els joves tinguin un espai propi dins la biblioteca pública? Sí, sí.

Aquesta biblioteca no té un espai jove pròpiament dit? No.

Però m'havies comentat que era un projecte futur?

Ens estàvem pensant o estàvem calibrant la possibilitat que hi hagués un espai per a aquesta transició. Que en un moment donat aplegués personal, les col·leccions que tenim una mica dispersades, perquè, clar, la novel·la juvenil la tenim a la primera, però, en canvi, el còmic de post infància el tenim a la planta baixa.

A la primera planta, a l'àrea d'adults, no a la sala infantil?

Sí, a adults. Tenim una secció de còmics, però està a la planta primera, a la secció d'adults.

La novel·la juvenil la teniu identificada amb un gomet groc, però separada de la d'adults o integrada dins d'aquesta?

No, separada.

I s'agafa bastant?

Sí. Potser no tant com la novel·la d'adults. Bé, aquí s'agafa bastant de tot.

Els vostres joves van més cap a l'espai infantil o a la sala d'adults?

És que tenim un rètol bastant gran a la sala infantil que diem fins als 13 anys. Jo crec que hi ha una distinció molt forta entre edats.

O sigui, se'n van més aviat adults?

Sí, quan toca per edat, sí. Que això, depèn de la biblioteca, també van més a infantil. Sobretot jo trobo molta gent jove a la sala de revistes.

És que sembla més informal. L'he estat mirant a l'entrada i sembla una mica la tipologia d'espai jove, amb les taules rodones...

Sí, s'hauria de reconceptualitzar, però clar, també necessitem cert punt o espai formal per llegir el diari, perquè és que si no "mis abuelos no pueden leer".

La sala de revistes sí que és una zona més *friendly*, perquè té molta llum, té les taules rodones, té les butaques. Allà hi ha un bon wifi. Es veu des del carrer. El personal bibliotecari està, però una mica allunyat. També està la sala d'estudis nocturna. Estudien a les taules rodones i també hi ha taules com més formals.

Si un grup de joves ha de fer un treball en grup per l'institut i parlar entre ells, on els envieu?

No tenim espai. Aleshores una de les coses que també volem pensar és en cabines insonoritzades, per treball en grup, etcètera, perquè una de les coses que nosaltres treballem més, és l'intercanvi d'idiomes. És un punt crític dins de la nostra línia, el suport a la formació al llarg de la vida. Aleshores, m'agradaria que hi hagués mobiliari adaptat, perquè es pugui fer. De vegades també és gent jove que se'n vol anar d'Erasmus i vol practicar l'idioma.

Aquí ho han de fer en veu baixa?

No, els grups d'intercanvi idiomes els portem a un espai estanc dins de la biblioteca. És una sala. Però un espai per fer un treball en grup, no el tenim.

I al final on anirien? O se'n van a un altre espai fora de la biblioteca?

Bueno, hem de fer una mica la “vista grossa”. Es posen parlant una mica fluix a la sala de revistes o a la sala d'adults.

Penses que en general l'espai de la biblioteca destinat als joves és un tema prioritari o que preocupa el Consorci de Biblioteques de Barcelona i sobre el qual es vol treballar?

Sí, comença a haver-hi un moviment a través de la direcció tècnica. És un tema que s'ha treballat a unes altres biblioteques, amb més o menys èxit, però és una qüestió també d'assaig – error, però això costa diners. Ara bé, això és quant a projecte, o sigui a través de mobiliari, a través d'emplaçament dintre de la biblioteca. O sigui, en aquest tema sí que s'està treballant. El que no s'està treballant és amb el perfilatge del personal especialitzat a atendre aquestes necessitats. A l'Hospitalet hi ha un gran professional, que és el Jordi Bosch, que és una persona referent, perquè ha apostat personalment per autoformar-se, etcètera.

Quines penses que són les raons principals perquè no existeixin encara un Espai Jove a totes les biblioteques? Penses que és un problema de caràcter econòmic, manca d'espai, la mateixa arquitectura de l'edifici que de vegades impossibilita o condiciona?

Els èxits o els fracassos sempre són una combinació de factors. És probable que no necessitis un espai jove a totes les biblioteques Potser aquelles que, per projecte, perquè tinguis una persona de referència... Quan dic projecte, és projecte arquitectònic. Que t'ho permeti la distribució d'espais, el mobiliari, els mateixos interessos de la zona. Potser en una zona els joves no estan atesos a casa o hi ha un institut de Secundària. O, en canvi, és una població on no hi ha tanta gent jove i al costat hi ha un hospital.

Vull dir, que no posaria indiscriminadament aquest espai a totes les biblioteques. Però allà on estigués, ho suposaria bé.

És una qüestió multifactorial, de bon espai, bon disseny d'interiors, una persona que gestioni l'espai, una bona col·lecció, un bon wifi gratuït. Molt més important que tenir una zona *gaming*.

És una aposta on s'han de sumar tots els factors. Si en un dels factors no volen, no poden, o no veuen la necessitat d'apostar, aleshores “te falla todo el chiriguito”.

Jo crec molt com en la visió sintètica i holística de les coses. També influeix el context. La Jaume Fuster està en mig de cinc barris. Aleshores, el Serrat i Bonastre, que és l'institut, està aquí al costat. Els de l'institut Menéndez Pelayo estan una mica lluny, però també venen a estudiar aquí.

És clau tenir una persona referent i, a través d'aquella persona referent, parlar amb les escoles, preguntar. Seria vital tenir una persona de referència. El lideratge comunitari ho ha de portar una persona.

En aquest sentit, faria falta fer molta formació. Si tu et formes en una mica de col·lecció, en còmic manga, etcètera, aleshores elabores el teu propi discurs.

Consideres important que els joves participin en la definició d'aquest espai? De quina forma podríem aconseguir la participació dels joves per saber quines són les seves necessitats?

La participació jo la veig sempre que hi hagi un grup motor. Quan la societat civil de joves està organitzada, et demana alguna cosa i pots dialogar amb unes persones, aleshores, sí. Ara, fer una crida massiva en la qual cadascun diu la seva i tal, no té sentit.

Una altra cosa és que tu comencis el projecte, a poquet a poquet, que tu tinguis la visió i et vagin ajudant a fer el teixit aquest del qual parlàvem abans, aquest teixit multifactorial.

La qüestió és una governança d'en quin moment del procés preguntes, a qui preguntes i si "lo que va a salir, lo vas a tenir en cuenta o no". Això és un compromís. Podria haver-hi un professor mediador des de l'institut i una persona especialitzada dins de la biblioteca.

Quines creus que són les necessitats dels joves de les quals es pot donar resposta des de la biblioteca? Quines heu detectat?

Un espai per estudiar ja ho proporcionem. Seria un espai per passar "el rato", sense haver de consumir (com a una cafeteria) o estar al carrer, com si anessis a un centre comercial. Vaig a passar una estona, o vaig a trobar-me amb els meus col·legues a la biblioteca en comptes del centre comercial. Això, una.

Després, una de les coses que sobretot aquí emergeix amb força és la mediació lectora del professional que sap i una bona col·lecció. La gent jove té problemes de soledat no volguda, de salut mental. Nosaltres tenim un punt municipal *Konsulta'm*, de 12 a 22 anys. És un punt on hi ha una psicòloga i una treballadora social. Com et deia, a través d'un mediador, a través d'una persona especialitzada dintre de l'equip. És un punt de màxima confidencialitat. Els

joves agafen hora el dijous a la tarda i són atesos per una psicòloga i una treballadora social.

La col·lecció, la lectura és important per abordar salut mental. Qui diu la lectura, diu una bona pel·lícula. Jo crec que la biblioteca és el lloc dels relats i aquests poden ajudar en processos de soledat no volguda en gent jove. Evidentment, la gent jove ha de saber, o apreciar, o veure que la biblioteca és un espai on es formaran al llarg de la seva vida. Per tant, ha d'haver-hi un bon pla de formació. Que els ensenyin a cercar informació pels projectes de treball grupal, de treball de recerca.

Hem de pensar en les seves necessitats afectives, socials, de coneixement. Hem de tenir la força, o la intuïció, o l'obertura de ment per col·locar-nos en la seva posició per conèixer què necessiten en aquestes edats.

9.2.7. Entrevista Districte 7

Districte 07. Horta - Guinardó

Biblioteca Guinardó - Mercè Rodoreda

Persona que respon les preguntes per correu electrònic: Isabel Minguillón Carbonel, directora de la biblioteca.

Transcripció de les preguntes enviades i les respostes rebudes:

Teniu un espai específic pels joves, diferenciat de la sala infantil?

No.

En cas que el tingueu, com és aquest espai? Té mobiliari especial, llocs d'estudi individual i de treball en grup?¹¹⁰

En cas que no el tingueu, on s'ubica la novel·la juvenil, a la sala infantil o a la d'adults? Contempleu la possibilitat de crear-lo amb les obres de millora?

La JN la tenim a la sala infantil. Les obres de millora són estructurals, i no contempen canvis conceptuals.

Quin ús fan els joves de la vostra biblioteca? Quines necessitats dels joves heu detectat?

Els joves fan un ús molt funcional, per buscar informació pels deures de l'institut, connexió a internet i alguns evidentment també per la lectura. Els joves moltes vegades el que volen és un espai per trobar-se, parlar...

¹¹⁰ Com no tenen Espai Jove aquesta pregunta no té cap resposta.

9.2.8. Entrevista Districte 8

Districte 08. Nou Barris

Persones a qui es fa l'entrevista: Elena Reyes Fernández (Directora en funcions) i Isabel Resina Gallego (Bibliotecària responsable de l'àrea infantil).

Data de l'entrevista: 20 de desembre del 2024.

Transcripció de l'entrevista:

Segons la normativa vigent del Consorci de Biblioteques, les àrees infantils són per a ús dels nens i les nenes fins a 14 anys i la franja d'edat dels usuaris designats "Joves" s'estableix entre els 15 i els 24 anys, ambdós inclosos. D'altra banda, les directrius de la IFLA recomanen serveis bibliotecaris per a adolescents a la franja d'edat entre els 12 i els 18 anys.

Penseu que el Consorci hauria de revisar les franges d'edat de la seva normativa i considerar els joves a partir dels 12 anys, en consonància amb les directrius de la IFLA i l'inici de l'ESO?

Isabel: El tema de l'edat és que hauríem de diferenciar una mica entre el fons i l'espai. Aquí al fons, potser sí que, entre 12 i 14, els documents que ens van arribant a nosaltres, que són d'aquesta franja, els posem en el fons d'Espai jove, perquè ja no és adequat per a infants, sobretot normalment el format del llibre. Però, en el cas de l'espai, els joves de 12 a 14 no els pots posar a adults, perquè adults és l'espai de la biblioteca on normalment hi ha més silenci i la gent fa més estudi individual. Aleshores, aquesta franja d'edat de 12 a 14 jo crec que està bé que estiguin a infantil i que als 14 tinguin aquesta possibilitat d'estar a adults i a l'espai jove.

Nosaltres sí que tenim un petit espai, però no hi ha mobiliari. Hi ha només aquella taula, però sí que tenim un espai, que no és espai jove, sinó que és una sala que fem servir per fer activitats de la biblioteca i cessions d'espai a altres entitats que venen aquí a fer les seves activitats. És una sala petita amb 4 taules. Quan està buida, és l'espai que els joves fan servir, perquè sovint ells no fan estudi individual. Fan estudi grupal. Llavors sí que s'ha detectat que aquesta franja d'edat fa servir més aquell espai polivalent, que està a la mateixa planta que l'espai jove, en lloc de pujar a adults. A cada taula poden seure màxim 5 o 6 persones. Té una capacitat com per a unes 20-25 persones. Però no és un espai on puguin parlar. És un espai de silenci.

Elena: També és que és una edat que a dalt es barregen amb adults i, per tant, encara que hi hagi espai allà, ens diran que no hi ha espai i no és que no hi hagi espai, és que no hi ha espai perquè seguim junts, que és el que volen. Perquè espai individual sempre n'hi ha. El que passa és que ells volen estar en grup, o en parella o en trio. Aquesta crec que és la diferència entre on està el fons i on s'ubiquen ells.

I més aviat que buscar-los amb ells activitats que els hi puguin atreure, jo crec que ells el que necessiten és un espai on puguin estar. Crec que les activitats per a joves no funcionen a les biblioteques, perquè crec que ells, en aquesta franja d'edat, ja tenen moltes activitats que els ofereixen altres entitats. La biblioteca jo crec que la identifiquen més aviat amb una continuació dels estudis. Aquí no busquen venir a participar en les activitats.

I aquí a la sala infantil es posen els joves?

Isabel: Sí, però fins a 14. A partir de 14 ja no, perquè és que si no, hi hauria èpoques de l'any que t'envairien la sala infantil. L'espai quedaria monopolitzat per ells, perquè de vegades volen venir els que tenen 15, 16, 18 i 20 anys, per això que dèiem, que els que no fan estudi individual voldrien estar aquí. Aquí no hi ha silenci per estudiar, per exemple. Ni hi ha, ni es demana.

Elena: Abans de tenir a l'actual directora, l'Elena, que ara està de baixa maternal,

teníem a l'Anna Cabré, que ara està a Serveis Centrals, i ella va pensar un espai jove, perquè tota aquesta idea de baixar-lo aquí ve d'ella.

Va pensar com una transició abans de pujar a dalt. Infantil allà i després adults no? I potser si realment ells el que volen és un espai, potser allà on hi ha una taula, hauria d'haver-hi més.

Isabel: Sí, aquella taula la tenim allà, però perquè l'hem reciclat d'un altre espai. El que, per exemple, hem detectat que no funciona són aquests coixins que tenim aquí a infantil, que són aquests grans. Quan hem tingut aquesta sala tancada (per obres), ho hem provat de posar allà i llavors no ens funciona, perquè el que passa és que no es posen els joves, es posen els que venen a dormir i es posen a dormir allà en pla "cama total", s'estiren... llavors, fa molt mala impressió. Jo, sincerament, si fos usuària, no m'agradaria arribar i veure un paio estirat a terra dormint "a pierna suelta".

Elena: Perquè l'espai jove l'entendem com una zona així en pla "m'estiro", una zona més distendida... i no. Els joves venen sobretot a estudiar. Potser el que hauríem de fer nosaltres és canviar, deixar de pensar tant en, fer activitats per joves, perquè que no vindran, i dir: anem a habilitar un espai.

Isabel: Si volguéssim fer activitats amb autors, hauríem de tirar dels mediàtics, dels que els agraden als joves i no tenir prejudicis. Tenim tendència a promocionar allò que és superliterari, amb molta qualitat i és per la gent que més gran.

Això, sincerament, crec que és un fons molt, molt efímer, tot en col·leccions molt grans que implica tenir molts recursos. Jo tiro molt de préstec interbibliotecari. I a més, que de seguida es queden obsoletes.

Elena: Però llegeixen. Una cosa que no està bé és tirar pedres sobre el consum. Jo vaig anar l'any passat a la presentació de l'*Efecte Troia*. Aquest programa que volta pels instituts i que són lectures "d'alta literatura", com li dic jo, amb molta qualitat per joves, i jo quan ho vaig estar mirant vaig pensar, això no li interessa ni el meu fill ni a la meva neboda, ni als seus amics. Enganxa'ls primer amb una altra cosa i, potser després, aconseguiràs que alguns llegeixin això, és el que jo penso.

Isabel: És una activitat d'aquestes que volta per instituts. Els lectors de l'escola són lectors obligats, entre cometes. Nosaltres a la biblioteca hem de buscar lectors que llegeixen per plaer, no perquè els hi fan llegir a l'escola.

Considereu que és important que tinguin un espai propi a la biblioteca?

Isabel: Sí, almenys per estudiar. El nostre espai jove està en construcció perquè ens falta mobiliari.

Penseu que, en general, el tema de l'espai destinat als joves és un tema prioritari o que preocupa al Consorci de biblioteques de Barcelona?

Isabel: No t'ho sabria dir... Mira, la darrera biblioteca que han inaugurat, la Gabriel García Márquez no té espai jove. La següent que inauguraran, la de Sarrià, tindrà espai jove? No ho sabem. Doncs si la de Sarrià no té un espai jove, és que no és una de les seves prioritats, perquè si fos una prioritat en les biblioteques antigues ens hem de reorganitzar, però a les noves hauria d'haver-hi, clarament, un espai jove i si no hi és, és que potser no és una de les seves prioritats.

Elena: I a la gestió de la col·lecció originalment només es parlava de col·lecció per a adults i col·lecció per a infants, i després de donar-li moltes voltes, després que les biblioteques fessin el *feedback*, ha costat molt que s'inclogués una menció a l'espai jove.

Quines penseu que són les raons principals perquè no existeixi encara un espai jove a totes les biblioteques de la xarxa?

Elena: A les que ja estan inaugurades, sovint si has de buscar l'espai, has de reubicar la casa sencera, com nosaltres hem fet. És que tot això està fet perquè tot el fons que hi havia aquí, l'hem pujat a dalt i hem fet una esporgada brutal.

Hem mogut tot el fons que hi havia allà, on ara està l'Espai Jove, ara està a dalt. Allà hi havia guies de viatge i excursionisme, esports, llibres de música i tot s'ha mogut tot. Tot ha marxat a dalt, perquè el lloc on estaven aquests llibres, ara estan els CD i els DVD, els quals va a la baixa, però encara hi són. Sí no és com diu la companya, que la biblioteca és nova i que ja l'han pensat...

Considereu important que els joves participin en la definició d'aquest espai? De quina forma podríem aconseguir la seva opinió?

Elena: Això ho hem intentat. Ho vam intentar.

Isabel: Això costa molt. S'ha de vincular a través d'algun altre equipament que treballi amb ells. Nosaltres sols jo crec que és complicat. S'hauria de vincular amb algun casal de joves o algun institut.

Elena: Perquè fa anys, amb l'anterior directora, es va fer un projecte, *9B Espai Jove*, que es va presentar a Madrid, i era aquí i a Zona Nord amb l'Escola d'Art i Disseny Dejà. Doncs, això està parat i no crec ni que es continuï fent.

Sí, he vist que es parlava d'aquest projecte a la pàgina web de Biblioteques de Barcelona.

Elena: Doncs això és aquell projecte que ho vam presentar a Madrid i la idea era amb l'escola de disseny, d'estudis superiors, que hi ha aquí a Nou Barris, que ens dissenyessin un moble per joves. Primer ens havíem de dissenyar l'espai. Després només van dissenyar un moble. Llavors, en teoria era una cosa participativa, que preguntàvem als joves...

Isabel: No està acabat... es va interrompre... Es queda tot molt en la teoria i després no es porta a la pràctica. El moble que van dissenyar aquí abans el teníem a la sala, però ara el tenim ficat en un magatzem, perquè no era pràctic.

Però aleshores al final el projecte de disseny de l'espai jove es va quedar en això?

Isabel: Es va quedar amb això, sí. Quan penso en un disseny d'espai m'imagino, doncs això, un disseny com d'interiors d'un espai. Encara que no es faci després de la pràctica, però ja tens el disseny, oi?, però no el disseny d'un moble.

Elena: Un moble que sincerament, no era pràctic.

Isabel: I només servia per a dues persones.

Elena: I no era còmode, perquè era com una mena de pupitre. Tu t'asseies, però l'esquena no la recolzaves. Si volies escriure, t'acabava fent mal l'esquena... no era pràctic.

Sí que és veritat que, arran d'aquest projecte, ha sortit això (l'espai jove actual). A partir d'allà, l'Anna Cabré ho va començar a pensar i, llavors, com a Zona Nord hi havia a la *Zona Gaming*, van decidir unir-se, van fer un document, el van presentar a una jornada de Madrid i van guanyar. Però no guanyaves diners, sinó que guanyaves l'assessorament de persones expertes, com arquitectes.

I vau tenir l'assessorament?

Elena: Això es va perdre, això es va perdre.

Només per acabar, penseu que hauria d'existir, ara es parla molt d'això, un perfil professional més especialitzat en àrea jove, o en un context de biblioteca pública no calen perfils professionals especialitzats?

Isabel: Jo crec que en un context de biblioteca pública, els treballadors han de conèixer el fons de la biblioteca, tot. I si hi ha persones que coneixen el fons *manga*, persones coneixen al fons d'adult persones que coneixen el fons de novel·la... doncs ha d'haver-hi gent que domini el fons de joves, tant de ficció com de no-ficció. I això es fa llegint. Una persona que treballa a biblioteques ha de conèixer molt bé el fons que té. Ha de saber difondre, recomanar. Fa falta molta formació.

No cal ser especialista de tot, però sí que has de tenir una mica de cultura general, estar al dia de les novetats, estar ben informat i conèixer almenys 2 o 3 autors de cada temàtica per si has de fer recomanacions. Si no deixem de parlar de biblioteca i parlem de dipòsit de llibres. Llavors, en aquest sentit, crec que sí que hauria d'haver-hi una persona que es conegui el fons juvenil i sàpiga fer recomanacions.

Elena: Estem parlant de tenir una miqueta de cultura general.

Isabel: Quan la gent ja tingui una mica d'estabilitat laboral, cal fer molta formació i formació en fons o de prescripció lectora.

9.2.9. Entrevista Districte 9

Districte 09. Sant Andreu

Biblioteca Ignasi Iglésias - Can Fabra

Persona a qui es fa l'entrevista: Gemma Domingo i Espinet (Direcció).

Data de l'entrevista: 27 de novembre del 2024.

Transcripció de l'entrevista:

Penses que el Consorci hauria de revisar les franges d'edat de la seva normativa i considerar els joves a partir dels 12 anys, en consonància amb les directrius de la IFLA i l'inici de l'ESO?

Jo penso que, en cas d'aquelles biblioteques que tinguin un espai jove, sí que té sentit. En cas que no ho tingui, nosaltres això ho hem parlat moltes vegades i, clar, considerar que han d'anar a la secció d'adults els nanos de 12 anys... que seria coherent perquè comencen primer de l'ESO, hi és un canvi de cicle, ja és Educació Secundària. Però això hauria d'anar acompanyat d'una recol·locació del fons.

Nosaltres aquí ens vam plantejar això, no només per pensar on ubicar els joves, sinó on ubiquem els l*** (llibres d'imaginació d'11 a 14 anys), els còmics infantils i juvenils. Vam dir, mentre aquests llibres per ells estiguin a la sala infantil, no té sentit no deixar-los passar a la sala infantil. Ens vam fer aquest plantejament i al final vam decidir que nosaltres continuem amb la normativa dels 14, però aquesta franja dels 12, 14 són ells mateixos els que decideixen on volen estar, perquè hi ha nanos que se senten més còmodes als 12 a l'àrea infantil i n'hi ha que senten més còmodes l'àrea d'adults. Llavors, no limitem. És el mateix jove que decideix en aquell moment, d'acord amb la seva maduresa, on es col·loca. Ja farà el canvi.

La vostra novel·la juvenil està a la sala infantil o a la d'adults?

A la d'adults. Però els l*** són a partir d'onze anys. Llavors d'11 a 14? Perquè si els diem que a partir dels 12 ja no es poden estar a la sala infantil, els l*** ja no té sentit que estiguin allà, oi?

Nosaltres ens plantejem els joves com un usuari que pot estar a tota la biblioteca, allà on se senti més còmode en cada moment per l'ús que hagi de fer sense limitació d'espai.

Vosaltres a la sala infantil teniu una sala tancada. Els joves es posen allà per fer treballs en grup i poder parlar?

No, allà deixem la sala per les persones que volen silenci. És un espai de silenci.

Aquesta idea d'aïllar el silenci també la vaig veure a la Biblioteca Gabriel García Márquez. La directora em va explicar que havien creat un espai de silenci. I si i si ve un grup de joves que ha de fer un treball en grup on es posaria?

En qualsevol lloc de la biblioteca que no sigui la segona planta (secció de coneixements d'adults), perquè aquí el que fem és graduar el soroll. Llavors, depenent de l'ús que vulguis fer de la biblioteca et posaràs al vestíbul, on hi ha molt de soroll, o et posaràs a la segona planta a les sales d'estudi, on hi ha silenci.

Teniu sales d'estudi tancades?

Si els joves volen fer treballar en grup, tenim el vestíbul, on han posat uns cubicles, però es poden posar també a qualsevol taula d'aquesta zona, o la primera planta, a la sala infantil, parlant en veu baixa.

Consideres important que els joves tinguin un espai propi dins la biblioteca pública? O penses que és millor que es moguin per tot l'espai?

Sí que considero que hi ha d'haver serveis, activitats, col·lecció per ells, però no un espai físic que limiti.

De fet, fa anys vam fer un consell de joves i durant un parell d'anys ens reuníem periòdicament. Va ser molt interessant aquest exercici. Va ser just abans de fer l'*American Space*, perquè volíem dissenyar el servei amb ells. Ens reuníem un cop cada 6 mesos amb els nanos, llavors els hi preguntàvem què venien a fer a la biblioteca, què no trobaven, quin tipus d'activitats voldrien provar, quin tipus de col·lecció. Tots ens deien estudiar, estudiar, estudiar.

És el que m'està sortint a totes les biblioteques.

Estudiar, fer treballs en grup, activitats de videojocs, de robòtica, tecnològiques, jocs de taula, jocs de rol. Però el que venien a fer els usuaris aquí, bàsicament, era venir a estudiar.

Pensar un espai que puguin estar relaxadament menjant. Un jove, penso, eh?, un grup de joves, si bé la biblioteca i no pot ni prendre's una Coca-Cola ni menjar una bossa de patates, doncs no se sentirà còmode. Si volem un espai que sigui per joves i que els joves facin el que volen venir a fer, que és estar així com estan al carrer, asseguts menjant una bossa de patates, els hi has de deixar menjar una bossa de patates.

Vosaltres sou flexibles en aquest sentit?

No, perquè la normativa no ho permet, però sí que ens hem plantejat que, si algun dia arribem a tenir un espai de joves, haurà de tenir una normativa diferent de la resta de la biblioteca. Però clar, això genera molt, molt debat. Per això no hem arribat a fer-ho, perquè genera molt debat entre el personal: “És que comences per aquí... qui ho neteja? Seria un espai molt brut...”. Llavors, al final els ofereixes el servei que, com a biblioteca pública que som, ells esperen trobar en una biblioteca pública.

A l'*American Space* la normativa és una mica més flexible?

És la mateixa normativa quant a menjar i beure, però quant a soroll, allà hi ha permissivitat.

Què vam fer per atreure els joves? Oferir-los l'espai de l'*American Space*, on hi ha un espai per fer tallers, però l'espai de fora és un espai social. Li diem espai social, perquè la gent pot venir a jugar a jocs de taula, a llegir el diari, o pot venir un grup d'adolescents a xerrar o fer un treball. És un espai de relació. Llavors, joves que vulguin venir a xerrar o fer un treball en grup? Al vestíbul. Joves que vulguin venir estudiar? A dalt.

Però a l'*American Space* o al vestíbul?

És que és un espai tot obert. Té espai per fer tallers, tauletes, cubicles per fer treballs en grup, butaquetes. Els avis es col·loquen també en una part per llegir el diari.

És més aviat per joves o també hi pot estar la gent gran?

Sí, és un espai lliure. Hi ha gent gran que s'asseu a llegir els diaris, hi ha moltes famílies jugant a jocs de taula, gent jove amb un portàtil. Si un usuari ens diu que té una videoconferència i que ha de parlar, també es posa allà, però clar, a la tarda és impossible perquè hi ha un soroll que sembla el mercat.

Per la definició d'aquest espai van participar els joves?

Sí, en aquells consells de joves parlàvem d'espais, de col·lecció, d'activitats i de serveis. Pel que fa a l'espai, demanaven un espai amb pufs, sofàs. Però no ho trobaven com una prioritat, venir a relacionar-se. Reclamaven sala d'estudi i fons de novel·la juvenil.

I n'agafen molta?

No està malament, no està malament, però, no estan molt interessats en la col·lecció. És més que res l'ús de l'espai.

L'espai jove des de quan està?

Quan es va crear l'*American Space*, que ara fa 7 anys.

És l'única biblioteca que en té?

L'*American Space*, sí.

I com es va decidir? És un acord?

Sí, és un conveni amb el Consolat americà. És una xarxa de centres que estan arreu del món i la idea és oferir serveis i activitats per preparar els joves de cara al futur. Aquest seria el resum en una frase. Llavors a l'hora de dissenyar els programes és quan vam parlar amb el Consell de joves per veure que volien que els oferíssim. I per això van sortir projectes com la zona *gaming*, que la tenim, fer activitats de robòtica, de realitat virtual, d'anglès. Això sí que funciona amb els joves.

El Consell de joves què era, a través d'un institut? Com es va formar?

No, eren usuaris de la biblioteca.

I va aconseguir que participessin?

Sí. L'Anna Villanueva va aconseguir fer un "grupillo" entre els mateixos joves que venien aquí, parlant directament amb ells. Això va durar un parell d'anys, perquè la nostra idea era que ens ajudessin a pensar el servei aquest. Un cop ja està, doncs ja està, perquè també era molt difícil mantenir-los a aquests nanos.

Penses que és important que els joves participin en la definició d'un espai pensat per ells?

Sí, sí, perquè, a més, els joves són molt canviants. Potser el que els interessa avui, no els interessa demà. Potser el que penses que els interessa, en realitat no els interessa. Has de parlar, molt, molt amb ells, perquè al cap de tres mesos ja t'han canviat d'opinió.

Però ja et dic que jo tampoc no soc partidària de tenir un espai jove en el sentit de limitar l'espai. Que no pugui venir un senyor de 40 anys assegut allà, no.

Que es barregin, que hi hagi convivència. La gent té com molta por als joves. Sembla que els estàs aïllant i aquesta no és la idea.

Potser no té sentit fer un Espai Jove?

Jo crec que té sentit fer serveis pels joves, sí, tots els que vulguis. Vull dir, que hem d'aconseguir que entrin. També hi havia aquest pensament de dir "els joves ja tornaran quan madurin, ara no estan per això, ja no cal pensar en ells, perquè només pensen en el sexe i el futbol". Doncs, no, tampoc és això, perquè els estem encasellant en un estereotip i no tots els joves són iguals. Posem a tots els joves en el mateix sac i, potser, no tenen res a veure. A alguns els agrada el manga i la cultura asiàtica, però no a tots.

Els joves tenen interessos diferents, com la resta d'usuaris. Hi ha gent gran que ve a llegir el diari, d'altres que participen en totes les xerrades. Que hi ha d'haver serveis per gent gran? Sí. Que els hem de posar a tots al mateix espai? No. Doncs el mateix amb els joves.

Penses que, en general, l'espai de la biblioteca destinat als joves és un tema prioritari o que preocupa al Consorci de Biblioteques de Barcelona?

Més que l'espai físic, el que es vol fer és un grup de treball per treballar temes de joves.

O sigui, que sí que és un tema que interessa?

És una de les prioritats de l'any vinent. L'any vinent hi ha el tema joves i tema centres educatius, o sigui, serveis educatius. Sembla que hi ha aquestes dues línies prioritàries.

Sí, es vol treballar això, definició, intercanviar punts de vista, experiències i treballar una mica els serveis.

Teniu algun contacte amb instituts del barri?

Sí, els instituts passen tots per la biblioteca. Els hi fem les visites escolars. Organitzem xerrades per centres educatius. Passa que amb els professors d'instituts és difícil treballar. Els recursos, els limiten molt. És difícil treballar amb ells serveis o disseny d'activitats. Sí que és veritat que sempre que els oferim alguna cosa se senten molt interessats a venir, però parlar amb ells sobre el disseny de projectes, és difícil, impossible.

Aquí també es va fer un projecte amb l'escola de disseny Elissava, on els joves dissenyaven l'espai jove que volien tenir a la seva biblioteca?

Sí, es va fer totes les biblios, em sembla. Aquí també van venir i ens vam fer una proposta d'actuació a partir del que demanaven els joves, a través de les entrevistes que havien fet. Després vam fer una jornada amb tots els alumnes que van presentar les seves propostes i amb la gent de biblioteques.

En el nostre cas, el que demanaven era, més o menys, el que ja teníem. Potser demanaven que al vestíbul hi hagués un bar, però bàsicament, ja és el que fèiem.

Però vas tenir en compte les seves respostes per canviar alguna cosa?

No, perquè l'única proposta que feien que no els hi donéssim ja era aquesta de posar una barra de bar a l'*American Space*.

Quines creus que són les necessitats principals dels joves, a les quals es pot donar resposta des de la biblioteca? Quines heu detectat? Heu contactat amb altres agents del barri que treballen amb joves?

Quant a necessitats, tema d'estudi, bàsicament, i de treball en grup. Es focalitza molt en el tema de venir a estudiar. El que passa és que poques vegades els adolescents venen a estudiar sols. No venen tant a fer treballs en grup, venen a estudiar en grup, que és diferent.

Pel que fa a les activitats, a nosaltres ens funcionen molt bé les activitats tecnològiques i les que són de pràctica de l'anglès. Per exemple, nosaltres vam començar a pensar en la zona *gaming* com un espai en què els joves podien venir lliurement agafar una Nintendo i jugar. I ens vam trobar que, primer, la majoria dels joves en aquest barri ja tenen les seves consoles a casa, juguen amb el seu mòbil i es connecten en línia amb els seus col·legues. Llavors no tenien aquesta necessitat. I, segon, que els pares dels joves d'aquí estan molt al d'amunt. Són joves molt acompanyats. No és com a Zona Nord, on els pares desapareixen quan el nano ja és jove. I quan vam plantejar el tema de la zona *gaming*, els pares van dir que prou feina tenien en allunyar-los de la pantalleta com per, a sobre, que se la trobessin a la biblioteca.

Llavors, vam reorientar la zona *gaming* cap a un espai de formació en temes de videojocs i de realitat virtual. Llavors allà fem els talles. Funcionen molt bé i, amb el temps, hem aconseguit una comunitat de joves que venen els divendres a la tarda i els oferim les consoles. Tenim aquella tarda per jugar i hem aconseguit que siguin fidels. Els hi muntem els portàtils, la Play, la Nintendo, les ulleres i juguen.

I això està a l'*American Space*, oi?

Sí.

Penses que en el context de la biblioteca pública el personal treballador ha de tenir una visió més global de totes les àrees i no tant tirant cap a l'especialització o cal tenir perfils professionals especialitzats? És necessari un perfil professional especialitzat per part per a joves? O és millor tenir una visió de conjunt?

Seria ideal tenir un perfil per treballar amb els joves, com també tenim un perfil infantil. Podríem parlar de molts perfils. Més que un perfil de bibliotecari jove, jo crec que el que trobo més a faltar les biblioteques és que els professionals trenquin el gel a parlar amb els joves. Jo crec que això passa molt.

Crec que el que fa falta és tenir un equip que sàpiga parlar amb ells, que sàpiga actuar, que els pugui enganxar i, després, sí, és interessant que hi hagi algú amb formació de literatura juvenil. Que sigui una sola persona, ja ho poso en dubte.

Des que treballo en biblioteques, que es parla de perfils professionals. El que passa és que, mentre funcionem amb tema de borses, és molt difícil de gestionar. Si no hi ha concursos interns per ocupar una plaça de perfil infantil... mentre no es faci això amb un complement... però mentre siguin bibliotecaris, auxiliars, personal de suport, aquestes tres categories i vagi el tema de gestió de borses i interinatges com va, és molt difícil també de gestionar.

Potser en una biblioteca mitjana sí que pots tenir una persona referent que s'ocupi de tot el tema dels joves, però aquí ho tenim tot molt dispersat, perquè tenim l'experta de còmic infantil i juvenil, però l'experta en novel·la juvenil és una altra.

La Lourdes compra la novel·la juvenil. Està superficada amb la novel·la juvenil i controla molt. La Yolanda és la que compra el còmic i el manga infantil i juvenil. L'Anna Villanueva és la que interactua amb els joves i organitza les activitats, però la Yolanda porta el club de manga juvenil. Al final està tot l'equip està implicat. No recau només en una sola persona.

9.2.10. Entrevista Districte 10

Districte 10. Sant Martí

Biblioteca Gabriel García Márquez

Persones amb les quals es fa l'entrevista: Neus Castellano Tudela (Direcció) i Iris González Alfonso (bibliotecària responsable de l'àrea infantil).

Data de l'entrevista: 20 de novembre del 2024.

Transcripció de l'entrevista:

Fent el treball m'he trobat que a l'hora de definir què és un jove no tothom està d'acord. Les directrius de la IFLA recomanen serveis bibliotecaris per a adolescents a la franja d'edat entre els 12 i els 18 i, en canvi, el Consorci estableix la franja d'edat dels joves dels 15 als 24. La sala infantil és d'ús per a usuaris fins als 14 anys. Penseu que el Consorci hauria de revisar les franges d'edat de la seva normativa vigent i considerar els joves a partir dels 12 anys. O penseu que si no hi ha un espai jove a totes les biblioteques, millor deixar l'edat tal com està ara?

Iris: Tampoc no sé si el Consorci té molt de marge per fer-ho per ell mateix, perquè també crec que s'hauria de posar d'acord amb la Diputació. Diria que en aquesta normativa depenem una mica també de la Diputació sobre l'edat.

Jo els veig molt petits als 12 anys per sortir de l'àrea infantil. De fet, ara hi ha sistemes educatius que s'estan plantejant tirar enrere el fet que als 12 ja vagin a l'institut i tornar al nostre model antic de sortida de la primària als 13-14, i començar l'institut el que era el nostre primer de BUP.

Jo els veig molt petits per rondar per l'espai d'adults. Perquè aquí encara la disposició de l'espai sí que permet aquest flux de moviment, però en biblioteques que ja tenen més anys, com és la biblioteca El Carmel, de la que jo venia, i que ja tenia vint-i-tants anys, realment si els fas fora d'infantil, els envies a adults, perquè no existeix aquesta zona de transició. Llavors, és molt abrupte tenir gent molt adulta que tampoc no està molt avesada a estar amb infants. Jo no veig molt clar.

El que passa és que a un jove de 13, 14 anys, fer-li estar en una zona on hi ha petits lectors, tampoc li fa sentir-se identificat amb aquest espai.

Iris: Clar, aquest és el següent "temazo".

Els joves, si poguessin triar, se'n van més cap a la zona d'adults o cap a l'àrea infantil?

Iris: Jo, segons la meua altra visió tradicional, se'n van a adults. En quant poden, surten d'infantil. Aquí, en canvi, sí que estarien més en aquesta primera

planta (espai infantil). És més fàcil retenir-los a la primera planta, perquè tenen aquests espais més “comodí” (de transició). Però, a El Carmel a la que podien, a partir dels 13, se n’anaven a adults.

Neus: Ara has dit una cosa que jo no havia pensat. El fet de no definir els espais ha estat bo, perquè això et condiciona el pensament. Mentre que has dit “espai comodí” i és justament això. És una zona d'intercanvi. Ells estan bé perquè estan tirats per damunt de les pedres (coixins i pufs en forma de pedres), però també estan bé les famílies, els infants.

Iris: Clar, tenint allà també el còmic infantil, no tanqués només a joves, sinó que hi ha un flux també de nens que van allà a buscar el còmic infantil.

Neus: I el còmic transversal que és Mortadelo.

Iris: Exacte, ho llegeixen els adults i persones de totes les edats.

I la convivència és bona entre joves, infants, adults, gent gran?

Neus: És una convivència natural, perquè l'espai condiciona. L'espai no té portes, no té estancs. No té aquesta cosa de dir: “tanco la porta i això és per nosaltres, perquè allà posa hi ha un cartell que posa que és per nosaltres”. La gent es fa l'espai seu.

Els joves fan servir aquest espai amb taules de treball en grup?

Iris: Sí, sí, molt.

Neus: És l'únic lloc on poden fer-ho, de fet.

Clar, perquè la zona de la planta -1 m'has dit que era més silenciosa, oi?

Neus: És una silenciosa, no és tant per treballs en grup La gent l'ha “colonitzada”, en el sentit que al principi el Consorci ho volia com un espai de jocs de taula. Però el barri necessita llocs on estudiar, on poder treballar en silenci i els jocs allí no feien absolutament res. Ningú els demanava i vam decidir posar-los a l'àrea infantil.

Teniu jocs de taula?

Neus: Sí, els que teníem a baix, ara els tenim aquí (àrea infantil i juvenil). Tampoc és que potenciem massa el tema dels jocs de taula, perquè a més n'hi haurà una biblioteca especialitzada en jocs de taula en aquest mateix districte, en dos anys, que serà la Biblioteca Ramon d'Alòs i tindrà tota la seva programació dedicada a això. Per tant, tot no ho podem abastar. Tot no ho podem fer.

La gent ja s'ordena ella mateixa. Vam haver de redistribuir l'espai perquè poguessin treballar en relatiu silenci. Per tant, l'única zona per poder fer treballs en grup que tenen els adolescents, que dius no pots enviar-los ja a l'àrea d'adults, perquè es queixaran els de la segona planta, els de la quarta, doncs és això, tenir aquests espais indefinits, que fa falta no definir-los.

Quantes plantes té la biblioteca?

Neus: La biblioteca en té 6.

Doncs no ho sembla.

Neus: Perquè és planta i entreplanta: el soterrani, que és on hem estat, la planta baixa, que és per on has entrat. Ara estem a la 1. Dalt de nosaltres està la 2, però entre la 2 i la 3 n'hi ha 7 escalons i, entre la 3 i la 4, n'hi ha 12 escalons.

Consideres important que els joves tinguin un espai propi dins la biblioteca pública. Per quines raons?

Iris: Com a mínim que se'n sentin un de propi o que la biblioteca se la sentin pròpia, perquè si no, no entraran. És en aquell moment que fan una mica la desconexió de la lectura, llavors, jo crec que sí, que és important. Sobretot fer aliances amb els instituts, treballar junts i poder mantenir una connexió amb ells.

Teniu aliances amb instituts del barri?

Iris: Sí, aquí a la cantonada mateixa tenim dos instituts. De fet, els joves venen a l'hora del pati. S'estan mitja hora allà (zona més informal amb pufs i catifa).

Es pot menjar a la biblioteca?

Neus: No, s'ha d'estar una mica recordant: "No mengis, no facis soroll".

Penseu que, en general, l'espai destinat als joves és un tema prioritari o que preocupa el Consorci de Biblioteques de Barcelona?

Neus: Jo diria que quant a forma, sí. Vull dir, es considera important posar rètols, un que digui "Espai Jove" i ja està, però després, ho hem treballat amb els joves?, ho hem pensat amb ells?, hem fet tot un procés d'allò amb ells?, veure què és el que volen, que és el que no volen? No. Jo poso un Espai Jove i prou. Prou és que tu li diguis a un jove, això és per a tu, per a què si ell no s'ho sent seu, surti en direcció contrària.

Iris: Potser sí que hi ha una un interès que no hi havia abans.

De vegades he vist que quan es parla d'espai jove també s'està parlant d'activitats, per exemple, clubs de lectura és la primera paraula que surt sempre, però dius, d'acord, però espai pròpiament dit, hi ha a la biblioteca? Tinc la sensació que es parla més d'activitats o que es barreja el tema de l'espai amb les activitats.

Neus: És que l'activitat hauria de fer l'espai. Crec que hauria de ser al revés. Abans de posar un rètol que digui Espai Jove, i a partir d'ara, això serà un espai jove perquè sí, perquè ho dic jo, has de poder tenir la possibilitat, com en aquesta biblioteca, que tot sigui molt mòbil, molt polivalent i ho podem canviar de lloc. Per exemple, tot el tema de les activitats, dels clubs de lectura, hauria de ser previ al disseny de l'espai jove. Vull dir, com que fem tot això, necessitem allò.

Considereu important que els joves participin en la definició d'aquest espai? De quina forma podrien col·laborar? Fent enquestes?, preguntant als usuaris que venen aquí?

Neus: Jo crec que la forma és el menys important. Bé, aquí ja ha passat d'una manera molt orgànica, aquí s'ha fet. No aquí, es va fer en l'antiga biblioteca de Sant Martí. Es va fer tot en companyia del centre cívic i dels joves que anaven al centre cívic, en una espècie de treball grupal per a dissenyar un hipotètic, un futur espai jove en la biblioteca, quan encara la biblioteca estava en la quarta planta d'allà. Però això arriba el moment d'estar dissenyant aquesta biblioteca o qualsevol altre i l'arquitecte i l'equip del Consorci o de la Diputació té una cosa en el cap, i casar-ho això amb el que va dient la gent, doncs encara no tenim cultura. Vull dir, sí que parlem de participació, sí que parlem de posar pressupostos participatius, sí, però et deixaré aquest, aquest i aquest i tu tries. No són pressupostos participatius en blanc i en obert, de dir "Què vols que fem?" "No, que igual va a salir algo que no quiero".

Vull dir, si l'arquitecte tria fins al color de les cadires, per posar un exemple, no sé fins a quin punt estan oberts o no a la participació real.

És molt bonic dir que treballem de manera comunitària i treballem de manera participativa, però ens ho hem de creure. Perquè a nosaltres ens costa també als bibliotecaris i jo crec que dissenyem els espais per als joves, però no amb els joves.

Iris: Jo que treballo més amb joves, ara ja fa uns anys que m'he adonat que em pensava que en sabia molt, de joves i que ja no són els joves que jo coneixia abans. Hi ha hagut un canvi i jo m'he hagut d'adaptar. El que jo considerava ser jove, ha canviat molt o que tenen una perspectiva diferent. Llavors sí que crec que és important parlar-ho amb ells, perquè la perspectiva

que tu tens o la idea que tu tens del que és ser jove, potser ja no correspon amb l'actualitat. Però, que a vegades també, com ha passat aquí, potser defineixes un espai o creus que a un espai es farà un ús concret i després, orgànicament, ells van conquerint espais o fan ús d'una manera que tu no havies previst i funciona tan bé.

I t'adaptes a ells, clar que sempre hi ha uns drets i uns deures. Per mi és molt important que ells sàpiguin que tenen uns drets, però també tenen uns deures. Llavors implicar-los en aquest procés és molt més fàcil, perquè assoleixin que han de fer aquests deures també, que els han de complir, perquè és el seu espai, si no el cuiden, doncs s'acabarà l'espai. Llavors és com una mena de "negociació", en el sentit que han de veure que s'ha fet un espai molt maco pensant en les seves necessitats, que és per ells, però que l'han de cuidar.

Es tracta d'estar a sobre des d'una posició tranquil·la, sense qüestionar, sense renyar, però que hi hagi una autoritat també.

Penseu que fa falta perfils professionals especialitzats en àrea juvenil, o en el context de la biblioteca pública s'ha de tenir una visió més general de totes les àrees?

Iris: Quan jo vaig estudiar la carrera, hi havia assignatures que amb les quals t'especialitzaves. Un cop jo vaig poder escollir, tot ho vaig fer infantil i juvenil. O sigui, un cop em van donar l'opció, ja no vaig tirar enrere. En el Consorci no tenim aquests perfils, en el sentit que a l'hora de sortir un lloc, no pots demanar un perfil. Va sortint la gent per ordre a la borsa. Llavors, ja no tenim aquests perfils definits, però en realitat sí que hi són a l'hora de, per exemple, atorgar la formació, si estàs més amb una sala o amb una altra. O sigui, ho tenim i no ho tenim.

Et vas especialitzant, oi?

Iris: Si tens una intenció clara cap a una àrea en concret, lògicament vas potenciant aquesta especialització. Jo crec que per treballar amb infants o joves, hi ha un mínim de coses concretes que necessites saber. Necessites saber com són, com pensen, com reaccionen per poder actuar. Per tu adaptar-te i atendre'ls bé necessites conèixer com han anat canviant les famílies, per exemple, per tu també saber què necessiten. També ajudar-los perquè entenguin que això és com si fos casa seva, però no és casa seva, sinó que és de tots. Ara també les famílies han evolucionat molt a un altre sistema que és com molt individual, d'això és el meu espai i el faig servir com jo vull i tampoc no funciona així.

Llavors sí que necessites estar una mica al dia, però també crec que necessites tenir una visió general. Jo, per exemple, quan surto d'infantil, noto que em costa molt entendre què està passant a la resta de la biblioteca, i més a

una biblioteca com aquesta que està tan viva. Necessites saber una miqueta de tot, perquè al final tots hem de poder donar un cop de mà a tot arreu, jo crec.

Neus: Per tenir aquesta visió global sí que intentem fer una reunió d'equip un cop a la setmana.

Aquesta sí que en té, però en general al Consorci, quan no hi ha espai jove, penseu que és més aviat per raons econòmiques, per manca d'espai, perquè no es considera prou important? Per exemple, a Vapor Vell no hi ha un espai jove i, en canvi, la sala infantil és molt gran.

Iris: Jo entenc que adaptar aquest espai deu ser molt costós.

Jo crec que un espai tan diàfan com la infantil de Vapor Vell deu ser molt costós crear un envà.

Neus: No és una qüestió d'envans, és una qüestió de projecte. No pot ser el mateix espai juvenil per a totes les biblioteques. Crec que és més una qüestió de treball amb ells.

Crear un espai jove no és posar quatre coixins. Jo crec que darrere ha d'haver-hi un projecte i no serà el mateix per a Vapor Vell que per a Vila de Gràcia. Per tant, no és tant el cost econòmic, que és o estan els diners o no estan, com l'ús que se li vol donar i el projecte, l'activitat de la qual se li vol dotar a aquest espai.

Cal preguntar-se per què necessiteu un espai jove en aquell cas. Aquest espai jove fa falta?, no fa falta?, serà més adreçat a la cosa grupal?, més tendent al BiblioLab?, més tendent al confort? Perquè tot no es pot tindre en un espai. Tot, no.

Si jo vull fer un BiblioLab o un espai *maker*, m'he de carregar el confort, el *relax*. Vull dir, no pots posar-li tot el que vols posar dins d'un mateix espai jove. No hi ha sala que ho aguantí.

De quina forma es podria aconseguir la participació dels joves en el disseny del seu propi espai?

Iris: Si no tens una mostra amb qui poder treballar usualment a la biblioteca, jo aniria als instituts. Veure si allà tenen biblioteca o no, si tenen bibliotecari o no. Miraria d'establir una aliança amb l'institut i mirar què necessiten i, a partir d'aquí, buscar gent dins de l'institut. Sempre hi ha algun jove interessat a l'institut, el que passa és que no es deixen veure tant. Intentar fer aquest grup des d'allà, perquè si no tens gent a la biblioteca, primer els has de fer venir. Llavors, has d'anar a buscar on són. S'hauria de buscar alguna cosa que els cridés l'atenció.

Aquí els joves ja venen, o sigui que ja tens una base amb la qual pots treballar, perquè al voltant hi ha instituts, el centre cívic. Si no saps què volen, tu els pots oferir moltes coses però... Llavors, interessa molt parlar amb ell, saber què volen saber, què els interessa per, a partir d'aquí, anar oferint cosetes i tu també "vendre'ls" el teu producte.

Neus: O venen ells a buscar-te com és el cas que hem tingut amb dos joves, Marcelo i Simona, adolescents de 17 anys, que volíem fer un taller d'escriptura i necessitaven un espai per a compartir el que escriuen. Tot això va sortir d'ells. Igual tu estàs pensant a fer un *Maker*, però potser ells volen una altra cosa.

Iris: O potser a l'institut ja tenen aquest espai. Molts instituts ja tenen aula de fusteria, etc. Llavors, també hem de veure que és el que ja tenen i què no tenen.

Quines necessitats principals heu detectat dels joves d'aquest barri? Quin ús fan de la biblioteca? Què els hi podeu oferir des de la biblioteca, que potser no trobaríem en un altre espai?

Neus: Són dues coses. Una cosa és el que necessiten i una altra què els hi podem oferir. El que necessiten jo puc dir que, bàsicament, en els joves que m'he trobat des que vam obrir la biblioteca fa dos anys i mig, és un espai per estudiar. Això va sortir en les jornades de Biblioteca i Arquitectura, i és que els estudiants no volen estudiar en una sala d'estudi, sinó que volen estudiar en una biblioteca. L'*attrezzo* dels llibres sembla que ho necessiten.

Això va sortir molt a les jornades. Què esperaven els joves de la biblioteca? Esperaven que la biblioteca fos un lloc més clàssic, com era la biblioteca anterior. I jo em vaig reunir molt amb els joves al principi d'obrir la biblioteca i els hi deia, però si hi ha tant de soroll, tanta dispersió, per què veniu a estudiar? I em van dir: perquè ens agrada quan aixequem el cap, podem veure l'exterior, si fa sol, si plou, si fa bon dia o mal dia, i estic en un espai còmode i agradable.

Aleshores, ells el que necessitaven, en principi com a col·lectiu era això. És un barri superhabitat, superpoblat. Tenim molta població jove i aquesta gent viu en pisos petits, en famílies nombroses, la majoria. Aleshores, l'espai per estudiar és fonamental.

Això com a necessitat. Ara, a partir d'aquí, com poden veure la biblioteca més enllà d'un espai d'estudi o que els hi podem oferir? Doncs, escoltar-los molt i treballar amb la gent que treballa cada dia amb ells.

Iris: Necessiten coses que ells no saben que necessiten, òbviament, i ells tenen com molta necessitat dels espais, de sentir-se un espai propi, de tenir un espai on poder anar quan surten de l'institut, tant per estudiar com per passar l'estona. Necessiten el wifi i espais on poder-se relacionar. Llavors, és que és ideal la biblioteca.

9.2.11. Entrevista bona pràctica. Biblioteca Trinitat Vella

Districte 9. Sant Andreu

Biblioteca Trinitat Vella - José Baro

Persones amb les quals es fa l'entrevista: Emma Armengod Martínez (Direcció) i Virginia Martínez Ruiz (bibliotecària responsable de l'Espai Jove).

Data de l'entrevista: 2 de desembre del 2024.

Transcripció de l'entrevista:

Pel que he vist, la novel·la juvenil està a la primera planta, però l'espai jove està a la segona.

Emma: Sí, però al principi, quan vam obrir la biblioteca, no hi havia espai jove. Va obrir el 2012 i el 2013 ens van donar un premi pel treball que fèiem amb joves, però no perquè nosaltres decidíssim que feien treball amb joves, sinó perquè el públic que venia aquí era molt jove, perquè no hi havia més recursos en el barri. És a dir, venien aquí i feien un ús de la biblioteca que podríem considerar que no era el que s'entén per biblioteca, però perquè no hi havia espais on ells estaven. Llavors, es trobaven molt aquí, a la biblio. I no vam tenir més remei que fer bastant feina al voltant dels joves. Llavors, va sorgir cap al 2015 la necessitat de fer un espai jove, però adaptant-se a la biblioteca, perquè, clar, no els hi podies posar un espai tancat.

En principi es va ubicar a la primera planta, on estan les guies de viatge, però ens trobàvem que generava bastant de soroll perquè era com un espai que quedava molt obert. En el fons, el que volen els joves és estar al seu espai, com en un raconet. Quan vam decidir posar-lo allà, els joves es van traslladar a una altra banda, al final de tot de la primera planta.

Llavors, després de la pandèmia vam començar a pensar que, com que els joves pujaven a la segona per fer ús de la terrassa, tot i que era hivern, i aquí hi havia un espai que considerem que estava bé, el vam traslladar aquí. Però sempre posat en quarantena, perquè potser d'aquí a un temps decidim que s'ha de canviar. D'altra banda, no hi havia un mobiliari específic per l'espai jove.

Quant al tema de col·lecció, nosaltres vam pensar que posar tota la novel·la juvenil dins l'espai jove no tenia molt de sentit, perquè en el fons també la pot llegir tothom. Tot i que ara hem fet una recopilació de còmics amb protagonistes joves. Bueno, va ser una mica més per qüestions d'espai i després perquè no considerem que nosaltres hàgim de dir el que han de llegir els joves. Llavors, és com que forma part de tota la biblioteca. Va ser principalment per temes d'espai.

I en aquest espai, on està ara l'Espai Jove, que hi havia abans?

Virginia: Aquí hi havia Moviments socials que ara està a l'altra banda de la segona planta. Tot es va canviar fa dos estius. Vam posar Moviments socials allà i aquí es va pujar l'Espai Jove.

Emma: Primer no sabíem què fer aquí i vam decidir traslladar aquí l'espai jove, perquè veiem que els joves sortien molt a la terrassa.

És molt interessant, perquè vau veure una necessitat dels joves i vau fer canvis per adaptar-vos. Aquest tema m'ha sortit en altres biblioteques, o sigui que no és crear perquè sí un espai jove, sinó que són els mateixos joves els que et van dient on volen estar i la biblioteca es va adaptant a aquestes necessitats.

Emma: Sí, però jo de vegades penso que si aquest espai fos tancat, potser accedirien més, segur. Tancat amb una porta que els hi donés una privacitat. A vegades també és pel fet de parlar entre ells. També pel fet de tenir una treballadora molt a prop, al taulell.

I et demanen coses o més aviat els limita que estiguis aquí per ells?

Virginia: Jo crec que limita. Aquí, em tenen com molt a prop.

Aquesta taula de treball individual de l'espai la fan servir?

Virginia: No tant. Es posen més en una taula central que hi ha en aquesta planta, perquè poden seure unes quantes persones i prefereixen estudiar i fer deures en grup.

Emma: Tenim una sala tancada on es fa normalment reforç de deures amb una educadora. Normalment, no les cedim als joves per fer treballs en grup, però de vegades sí que els invites a entrar aquí dintre.

Si ho demanen, oi?

Emma: Sí.

Els joves que venen a fer algun treball en grup i han de parlar entre ells, on els adreceu? Tenen un espai per fer treballs en grup? O es posarien a les taules d'infantil que he vist són grans o per tota la biblioteca o, fins i tot, de forma informal aquí o a la terrassa?

Emma: Normalment, a la primera planta, on hi ha unes taules que vam habilitar per fer treballs en grup.

Virginia: Jo, per la meva experiència d'aquí, de la segona planta, és que es posen a la taula central, perquè relacionen aquella taula amb "la mesa de trabajo en grupo", perquè això m'ho van dir fa poc: "Podemos hablar porque nos ponemos en la mesa de trabajo en grupo". A vegades demanen aquesta (la sala tancada), perquè jo també a les visites recordo molt que hi ha un espai per poder parlar, que és l'espai de suport. Però demanen poc la sala.

Emma: Sí, ara el demanem poc. És que tot això també és com molt canviant. Perquè jo crec que, si d'aquí a un temps ens plantejem que l'espai jove el baixem a baix o fem un projecte perquè el districte ens faci un tancament, perquè hi hagi una sala jove, potser l'espai varia. Les situacions varien, vull dir, els que venien molt aquí, ara ja no venen.

Emma: Podríem provar de posar una taula aquí (a l'espai jove), a veure què passa.

Però sí que hi venen aquí, no?

Virginia: Últimament, menys. És veritat que hi havia un grup de nois que es posaven aquí i que només miraven el mòbil... i algun llibre de sexe. Però ara és veritat que no tant. Fan més de la sala i de la taula gran del mig.

El premi que has comentat abans que us van donar, quin premi és?

Emma: El premi Teresa Rovira. Va ser el 2013, pel treball que fèiem amb la xarxa jove que vam crear. En aquesta biblioteca es va crear una xarxa jove, perquè en el moment que vam venir hi havia molts joves que venien i nosaltres no sabíem com controlar-los una mica. En canvi, en el centre cívic, que és on hi havia la sala jove no anàvem, perquè el director que hi havia en aquell moment havia tingut molts conflictes amb aquells joves.

El barri no té res a veure amb com és ara, és a dir. Ara hi ha molts més serveis i equipaments. I abans, quan nosaltres vam obrir, només érem dos, el centre cívic, nosaltres i ja està. Llavors, amb els educadors de carrer, que són els educadors de carrer que estaven treballant en diferents barris -aquí es comparteixen amb Bon Pastor, Baró de Viver i Trinitat Vella-, vam crear una

xarxa de treball que era per treballar conjuntament pels joves que venien a la biblioteca, però ensenyant-los que podien fer ús d'altres coses del barri. Perquè al final ens trobaven que els joves només estaven aquí.

Ara els joves no entren a l'Espai Multimèdia perquè els usos han canviat, però quan vam inaugurar ens trobàvem que aquest espai estava "envaït" i, en canvi, en aquesta sala, per exemple, que ara venen molts joves, no pujava ningú.

Per això, potser, d'aquí a dos anys canvia i és a la primera planta on es posen. Ara jo estic pensant a posar una taula aquí. Potser, la posem i funciona, venen més aquí. A la primera planta era tot de bucs de còmic i els vam moure i vam posar taules perquè poguessin fer treballs en grup. Però fas canvis i, potser, l'any tenen uns altres hàbits. Ja et dic, l'Espai Multimèdia estava petadíssim sempre de joves i ara ja no.

Però perquè ja tenen wifi a casa?, o es posen de forma més informal a qualsevol espai?

Emma: No fan ús de l'ordinador.

Virginia: Bueno, ara amb els videojocs, sí.

I venen amb el seu portàtil?

Virginia: Per fer deures, sí que venen amb el seu portàtil. Sí, això sí. Fa com un parell de setmanes que hi ha un grupet que es posa als ordinadors d'*Internet i +* de la primera planta i que venen a jugar a videojocs. En general, l'ús dels ordinadors de taula de les biblioteques ha baixat molt, oi?

Emma: Sí, perquè la gent ja té Internet al seu mòbil. Tot i que penso que per ells ha de ser millor jugar videojocs dins l'espai multimèdia, a un espai o estàs resguardat i no tens a l'equip o a la gent cridant-te l'atenció perquè fas soroll.

Juguen a videojocs que teniu vosaltres aquí a la biblioteca o que troben per Internet?

Virginia: No, per Internet. Juguen en línia.

Un tema que m'ha sortit a la bibliografia i que genera una mica de controvèrsia és el tema de les edats. Quina és l'edat que considerem avui dia "jove"? El Consorci estableix els joves entre la franja d'edat de 15 a 24

i, en canvi, la IFLA recomana serveis bibliotecaris per joves de 12 a 18. Penseu que la normativa del Consorci hauria de canviar?

Virginia: Hi ha moltes biblioteques de fora de Barcelona que la sala infantil ja és fins als 12 anys, fins a sisè de Primària. A partir de primer de l'ESO ja a l'Espai Jove o directament a la sala d'adults. Jo m'he trobat amb la dicotomia que fas una visita de primer de l'ESO i hi ha nens de 12, 13 i, fins i tot, 14 anys i quan has d'explicar o has de fer l'activitat, és "on la faig?, a la sala infantil?, perquè n'hi ha molts que tenen 12, 13 anys. Llavors, aquí es va decidir que era fins a primer de l'ESO era a la sala infantil, i a partir de segon de l'ESO ja poden pujar a la primera i segona planta.

Però potser aquí és més fàcil perquè teniu un espai per joves.

Emma: No, jo ho desvincularia de l'espai per joves. Sí que és veritat que la nostra sala infantil queda molt petita i també quant a normativa, ens genera debat entre l'equip de la biblioteca a l'hora de decidir el tema de les edats. Per mi, les sales infantils que són fins als 14, em sembla una barbaritat.

Nosaltres vam decidir això de segon de l'ESO perquè ho vam consultar amb altres biblioteques del districte, com Bon Pastor.

Virginia: Per mi, si hi ha l'espai ja és un criteri, perquè a partir dels 12, ja has de pujar, perquè si tens un espai, tens una col·lecció que està feta per tu.

Clar, si tens aquest espai de transició, convida.

Emma: I de fet, ara que ho dius, la Sala Jove fa reforç de deures aquí a partir dels 12 anys.

Teniu reforç de deures?

Emma: Però nosaltres no ho fem. Ho fa la Sala Jove que, com que l'equipament on estan està tancat per obres, llavors ho fan aquí de dilluns a dijous, de 17 a 19 h. És a partir de 12 anys també. Els educadors de carrer que treballen amb joves també és a partir de 12. Llavors ens ho hauríem de plantejar.

Virginia: Per mi un jove és de 12 a 18.

És el que recomana la IFLA. Considereu que és important que els joves tinguin un espai propi dins la biblioteca pública?

Virginia: Sí, absolutament sí.

Per quines raons consideres que és important que tingui un espai propi?

Virginia: Primer, perquè els seus són diferents. I després, perquè els interessos d'informació també són diferents i la col·lecció és diferent. Aquí no trobaran res (a l'espai d'adults), però aquí sí. Si en el seu espai estan tots agrupats, és molt millor. Però sobretot pels usos, no es relacionen igual que els adults. L'altre dia va ser dijous, van venir dos xavals, que era la primera vegada que venien i estaven xarrant tota l'estona perquè no estaven molt habituats a la biblioteca. Els hi vaig dir si podien abaixar la veu, com la resta de persones, que estaven tots en silenci. I em van dir: "Sí, però és que tots venen sols".

Clar, els joves es relacionen molt en grup.

Emma: Però a mi també em passa, per exemple, jo que estic fent de mentora d'un jove de 19 anys, no és fàcil trobar un espai. L'altre dia, per exemple, havia de fer uns deures i no és fàcil a la biblioteca, perquè et poses a parlar... Segons a quina biblioteca vagi, potser no puc estar allà xarrant sí.

Aquí sí que teniu Espai Jove, però, a més, es mouen més par la sala d'adults o a infantil?

Virginia: També trobes joves a l'espai infantil. Quan entres a la sala infantil hi ha una taula al fons i jo, pel que he vist, es posen allà a fer deures. En general, van més a la sala d'adults, a la primera planta i a la segona planta, però sí que hi ha un grup de joves que suposo que ha trobat allà el seu espai, a la sala infantil, que ja no sé si ho hauríem de fer o no -això ja és una altra cosa- perquè són de tercer d'ESO.

Pel que veig, els joves sí que n'hi venen bastant.

Emma: Sí, estan per tota la biblioteca. Comencen a venir a partir de les 17 h, que és quan surten de l'institut.

Penseu que, en general, l'espai de la biblioteca destinat als joves és un tema prioritari o que preocupa el Consorci de Biblioteques de Barcelona?

Virginia: No, en absolut.

Però crec que serà una de les línies de treball futures.

Emma: Jo crec que els agrada molt parlar de joves, però no hi ha un treball fix amb els joves, ni tampoc aposta pel tema de joves, perquè jo, per exemple, si veig coses dels joves o penso que s'hauria de tancar un espai per fer-ho, t'ho has de fer de la teva imaginació perquè no hi ha unes pautes. És la meva sensació.

Virginia: Jo crec que no preocupa, perquè ho hem parlat del grup de treball de joves, però tu entres a la web i per buscar "espai jove", has d'entrar en Llibres/Música/Cinema, després Col·leccions, i després Espai Jove. Has de buscar, buscar, buscar, perquè l'espai jove no és fàcil de trobar. O sigui, que preocupa zero.

Estàs en un grup de treball de joves?

Virginia: No, no.

Emma: No, hi haurà un grup de treball sobre joves a partir de setembre del 2025, per treballar activitats i de col·lecció. Jo crec que es parla molt d'infantil sempre, però després hi ha els grans oblidats, que és com que els agrada molt parlar d'aquest tema, que els joves vinguin a la biblioteca, igual que la gent gran, no?, però realment trobo que falta molta base.

Virginia: De fet, es va inaugurar la Biblioteca Gabriel García Márquez i no hi ha espai jove.

Sí, això em va cridar molt l'atenció.

Emma: Està dissenyat, no? O no?

No, no, la directora em va dir que, de fet, els joves han acabat ubicant-se i fent-lo de forma natural, però que no estava pensat en el projecte. Però perquè s'ha dissenyat molt amb la idea aquesta actual d'espais polivalents, oberts i diàfans. No hi ha portes, tot és molt fluid. Els joves s'han creat el seu espai de forma natural, però projectat no està.

Quines penseu que són les raons principals perquè no existeix encara un espai jove a totes les biblioteques de la xarxa?

Virginia: Manca d'espai.

Emma: Mobiliari, manca d'espai.

Virginia: Després, que les persones que estiguin treballant a l'equip li donin la importància o no.

Emma: Jo crec també que quan s'han dissenyat les biblioteques no s'ha pensat mai en aquesta franja. Es pensa en sala infantil i la resta de la biblioteca. Això des de sempre, és la infantil i la resta de la biblioteca, i ara s'estan trobant amb la tendència en els últims anys, necessària, de donar-los uns espais a aquests joves.

Considereu important que els joves participin en la definició d'aquest espai? I de quina forma es podria demanar la seva participació?

Emma: Jo crec que moltes vegades hi ha la tendència a crear espais joves amb el que nosaltres ens agradaria que llegissin els joves o creiem que hi hauria d'haver per als joves. Llavors penso que això és un error, almenys per l'experiència que he vist aquí. L'ideal seria que sí que participessin en la creació. Aquí al principi sí que va passar bastant. Els vam demanar prou opinió quan es va crear a la primera planta i després es feien moltes activitats al voltant de l'espai jove.

Ara fa temps, amb la pandèmia i quan hem canviat de lloc, que no s'ha fet. Aquest any volem parlar amb els educadors de carrer i la xarxa jove per reprendre aquesta idea. Sí que ens agrada que participin, però en el dia a dia no ho fem. Abans teníem un grupet de noies que ens recomanaven novel·la juvenil, però ara no sé si la persona que compra la novel·la juvenil els hi pregunta. Jo crec que hi ha molta tendència a preguntar què volen els joves volen, però després la realitat... Nosaltres ho hem preguntat algunes vegades a les visites de l'ESO: aquí què us agradaria? Hem tingut de tot i van canviant els temes, una sala amb videojocs, una màquina expendedora de menjar.

Però clar, després es pot fer realitat el que demanen?

Virginia: Perquè els joves participin has de tenir un vincle amb ells. Al final també és una tasca del personal donar a conèixer l'espai jove.

Emma: Ara a mi m'estàs fent pensar coses i estic pensant que ara vindran el dimecres a fer retolació de la sala infantil i, potser, hauríem de retolar l'espai jove.

Virginia: Totalment.

Aquí no posa Espai Jove?

Emma: No ho posa. Encara posa "Moviments socials", però potser és una cosa de cara a l'any vinent. Es va deixar com mòbil per si ho canviaven de lloc. Per això l'espai jove encara no té cap mena de senyalització.

Teniu instituts a prop?

Emma: Un. És un institut/escola.

Però públic?

Emma: Sí.

I concertat hi ha algú?

Emma: Sí.

És un barri petit, oi?

Emma: Sí. S'han unificat dues escoles i un institut. Hi ha entre 400 i 500 alumnes. L'institut ha canviat molt de perfil. Ho dic perquè ens hem trobat, amb la Virginia que fa les visites de Secundària, que l'institut ha canviat de direcció tres vegades i és una mica difícil. Encara crec que s'estan readaptant.

Llavors tenim la Santíssima Trinitat que fa també Secundària, que és concertat i després donem servei a vegades a l'institut/escola Trinitat Nova, però que compartim amb Roquetes: Primària ve aquí i els de Secundària van cap a Roquetes. Després, alguna escola puntual i el Puigverd que és l'institut, abans havíem fet visites, però són de Sant Andreu.

De visites de Secundària no hi ha tanta demanda, però també penso que és perquè des de biblioteques no s'ha apostat tant per això.

De quina forma es podria aconseguir la participació dels joves?

Virginia: Jo el que intento és sempre que participin a partir de les visites de Secundària. O sigui, per mi és molt important la difusió i és un treball que he de fer que no sé com fer-lo. Llavors, una de les coses és visites quan fan les visites, jo sempre que faig activitats de cerca de documents, una parada és

l'Espai Jove. Sempre han de venir aquí i buscar almenys un document. És una manera de fer l'espai visible, que sàpiguen com a mínim que existeix i que, a partir d'aquí, hi puguin participar.

Quines penseu que són les necessitats principals dels joves de les quals es pot donar resposta des de la biblioteca?

Virginia: Ells necessiten molt treballar en grup. Pel que jo veig, quan estan aquí i hi ha més gent estudiant, en el fons molesten perquè parlen molt alt i encara que tu els demanes que baixin la veu, se les va i jo crec que això és el més necessari, espais per poder treballar i estudiar en grup, que puguin parlar sense molestar al senyor que està llegint el diari. Perquè wifi ja tenen i en fan ús.

Ara s'està parlant de perfils professionals especialitzats. Penseu que en un context de biblioteca pública potser no cal especialitzar-se tant i tenir una visió més general. O sigui, cal un especialista en espai jove?

Virginia: Jo penso que estaria molt bé aquesta especialització perquè a vegades et demanen que els hi recomanis lectures i, si no tens aquesta especialització, no és fàcil.

Caldria fer més cursos de literatura juvenil, igual que hi ha cursos de literatura infantil. Ara fa poc que vaig fer un curs de còmic, perquè és un tema que m'agrada i aquí a l'Espai Jove també tenim el còmic juvenil. Estava esperant, perquè un dels punts era el còmic Juvenil, i al final no hi va haver temps. Vam parlar molt de còmic infantil, però res de juvenil. Tira més la part infantil.

Penseu que cal un perfil professional especialitzat en el context de la biblioteca pública?

Emma: Jo crec que sí. És veritat que quan vas a treballar amb una biblioteca, a vegades et toca fer-te càrrec de coses que no havies pensat o no t'interessen, i al final t'acabes especialitzant una mica. Jo crec que ha d'haver-hi un perfil.

Alguna cosa més que vulgueu afegir per acabar?

Virginia: Sí. Una cosa que jo estic molt, molt a favor és que hi hagi xarxes socials específiques per a joves. Podria ser, per exemple, que a escala de biblioteques de Barcelona, hi ha el perfil general, però jo crec que hauria

d'haver-hi un que fos “joves” i, des d'aquell perfil, pots fer recomanacions de llibres de les activitats per a joves.

Emma: Biblioteques de Barcelona Joves.

Virginia: A la *New York Public Library*, tenen un perfil dels *teens*¹¹¹ i després el perfil de la biblioteca general per a tot el públic.

Emma: A l'Instagram em miro a vegades recomanacions de llibres i hi ha molta gent jove que llegeix.

Virginia: Seria crear una comunitat. Un perfil de joves per Instagram, per exemple.

Emma: Hi ha moltes llibreries que fan clubs de lectura juvenils presencials i virtuals, i ho peten.

¹¹¹ Instagram. *NYPL Teens*. Disponible a: <https://www.instagram.com/nyplteens/?hl=es>.

9.2.12. Entrevista bona pràctica. Biblioteca Les Roquetes

Districte 8. Nou Barris

Biblioteca Les Roquetes - Rafa Juncadella

Persona a qui es fa l'entrevista: Sergi Draper Martínez (bibliotecari responsable de l'Espai Jove).

Data de l'entrevista: 2 de desembre del 2024.

Transcripció de l'entrevista:

La biblioteca de quin any és?

La biblioteca va fer 15 anys en aquest emplaçament, però la biblioteca ja existia prèviament. El que passa que jo crec que no formaria part encara de la xarxa de biblioteques, perquè jo, de fet, recuperant fotografies de la història del barri -perquè també treballem amb gent gran i fem un grup de gent amb Alzheimer, i treballàvem una mica la memòria del barri- jo vaig trobar una fotografia de la biblioteca quan la van inaugurar, però estava en un altre emplaçament i suposo que encara no existia el Consorci de Biblioteques com a tal. Ara no sé de qui depenia, però l'any passat va fer 15 anys que està en aquest espai. Prèviament, era un centre de dia de gent gran.

T'anava a preguntar si era una construcció de nova planta o era una edificació ja existent.

No, l'emplaçament ja existia. Això es va construir quan se'n van fer les rondes, pel 92.

I dius que l'Espai Jove l'heu creat posteriorment?

Sí. Jo estic aquí des del 2020, des de l'última mobilitat que va haver-hi. L'espai era tot just recent, feia res que s'havien fet les obres. Es va fer una reforma interior. De fet, el préstec estava on està aquella columna i hi ha l'equip de música. Doncs tot allò era el préstec i se'n va tirar enrere el préstec, es va generar aquest espai. I es va generar un taulell al final, que és on estic jo, a l'altra sala (sala d'adults). Amb la reforma es va aprofitar per fer l'Espai Jove. Es va fer aquesta paret de lames i aquesta vidriera, on posa "Espai Jove". Les lames es poden girar una mica per donar més visibilitat i, al mateix temps aïllen, perquè els joves no se sentin observats. Garanteixen la seva intimitat, però tampoc aïllen del tot.

Aquest tema de la retolació ha sortit a la Trinitat Vella, ara que acabo de fer l'entrevista allà, perquè m'han dit que els hi falta senyalització de l'Espai Jove. En canvi, vosaltres sí que en teniu i es veu bé amb lletres grans quan entres a la biblioteca des del carrer.

Sí, es va posar des del primer moment, perquè quan es va fer la reforma, ja es va pensar en aquest espai perquè fos espai jove. Jo, per exemple, a Trinitat Vella he estat treballant 10 anys, és a dir, que l'espai jove d'aquesta biblioteca també el conec, però clar, el conec de fins fa quatre anys, el que hagin fet en els últims quatre anys no el conec.

Allà, es va localitzar primer l'espai a la primera planta, perquè era on estaven els ordinadors, i s'interpretava que tenia més sentit, però després, com hi ha la terrassa a la segona planta, es va portar cap allà. Els joves, de fet, quan va passar una mica la "moda" dels ordinadors d'*Internet i +*, pujaven molt a la terrassa, perquè és un espai on se senten una mica alliberats o independents.

Aquí no hi ha el problema aquest, perquè tota la biblioteca és una planta. Després hi ha una planta soterrània, on hi ha la sala d'actes, el magatzem i la zona de treball intern. Doncs, pràcticament tot l'espai per a usuaris i fons és tot a la mateixa planta. Jo crec que això facilita molt, primer, que no hi hagi circulació de joves per tota la biblioteca, sinó que estan a l'Espai Jove. Ajuda molt que estigui entrant a la biblioteca, al costat de la porta.

I, segon, facilita el tema del circuit de soroll. Hem pogut aconseguir que el tema del soroll sigui gradual, de més a menys, des de l'entrada cap al fons de la biblioteca, on està la zona de coneixements d'adults. La zona de l'Espai Jove és molt més permissiva amb el tema del soroll, deixem que la gent parli, fins i tot que parli per telèfon.

Jo considero que aquest espai ha de ser un espai informal, de treball també informal, que permeti treballar en grup i que puguin parlar i cridar una mica, sempre pensant que estem dins d'una biblioteca.

Després hem aconseguit que la sala del final sigui l'espai de silenci i allà s'hi va instal·lar una porta corredissa que normalment la tenim oberta, però quan hi ha molt xivarri per aquí, es pot tancar. És una porta automàtica que va aïllant una mica del so. Per tant, tenim un espai de soroll i un espai de silenci.

Hem d'aconseguir trobar la manera de fer visible les àrees segons el nivell de soroll permès, amb algun tipus de senyalització. Crec que potser això ens evitaria algun petit conflicte amb usuaris que no acaben d'entendre que a la biblioteca hi ha zones amb més soroll.

La biblioteca ja no és un temple del silenci. Passen moltes coses a les biblioteques i ha de conviure tot d'alguna manera. Encara hi ha molta demanda d'espai de silenci també. L'ideal seria que totes les biblioteques tinguessin espais amb diferent grau de silenci/soroll.

A la zona de més silenci teniu ordinadors?

Sí, tenim l'Espai Multimèdia. De vegades aquest espai encara genera més soroll, tot i que està tancat.

L'Espai Jove té un mobiliari diferent de la resta d'espais?

Sí, quan es va crea l'espai, es va comprar tot el mobiliari. Les taules són mòbils, es poden moure amb facilitat. La disposició de les taules jo, de vegades, les he anat movent i ho he fet expressament perquè no sempre s'hi trobin les taules de la mateixa manera. Totes tenen rodes, però ja han caigut algunes, perquè la qualitat és regular. Són plegables i es poden apilar. Aquí, per exemple, hem fet xerrades, presentacions de llibres. Vam aprofitar el sofà per les persones que presentaven, posant totes les cadires i recollint totes les taules, per exemple. Sempre hem volgut que fos un espai una mica flexible.

Per fer l'espai més informal vam comprar les hamaques i el sofà. El sofà no ha tingut èxit, perquè és una mica dur, no té respatller per l'esquena. Rarament veus algú assegut. En canvi, les hamaques sí que han triomfat molt. Sempre hi trobes algú. És mobiliari que podem moure fàcilment per generar diferents ambients. Una mica també per trencar els esquemes dels xavals, que vegin que l'espai va canviant.

Volia fer-te una pregunta sobre l'edat dels joves. Segons la IFLA, es recomana oferir serveis bibliotecaris per a adolescents a la franja d'edat entre els 12 i els 18 anys. En canvi, la normativa actual del Consorci posa la franja d'edat dels joves entre 15 i 24. Penses que hauria de canviar aquesta normativa i adaptar-se a les directrius de la IFLA? Per una altra banda, els 12 anys coincideix amb l'inici de l'ESO.

Clar, sí, sí. Suposo que va segons realitats. Nosaltres, per exemple, tenim una sala infantil molt petita. Sí que ens hem trobat grups de nenes de 12-13 anys i es posaven a l'Espai Jove. Nosaltres fèiem una mica la "vista grossa", no tant pel fet de dir: ostres, no volen estar a la sala infantil i no poden estar a la sala d'adults o a l'espai jove, com pel fet que no hi cabien a la sala infantil. Doncs, ja ens anava bé que sortissin de la sala infantil i ja estaven en aquesta edat de preadolescents que feia que tampoc es trobessin a gust a la sala infantil.

Ara, jo penso que fer la normativa de la sala infantil només fins als 12... perquè tu pensa que en aquest espai (Espai Jove) també s'hi posen adults. Aleshores hem d'assumir que ajuntem xavals de 12 anys amb adults. No sé fins a quin punt estaria bé, és a dir, que sí que veig que, per una banda, les recomanacions de la IFLA potser tenen més sentit.

Nosaltres, per exemple, el club de lectura jove que tenim aquest l'hem baixat d'edat. Abans es feia a partir dels 14 anys. Clar, nosaltres ens guiàvem una mica per la normativa, diguéssim, a partir de 14 anys considerem joves, doncs fem de 14 a 18, però aquest any hem baixat l'edat, una mica per enganxar als més joves. Ara ho fem coincidint amb el canvi a primer de l'ESO, o sigui, a partir dels 12 anys. És un altre grup de joves diferent. No és molt nombrós, crec que estan venint 6 o 7 persones, però està funcionat.

I sí que hem fet una mica que aquest canvi d'edat i amb les lectures s'està jugant tant d'I *** (novel·la entre 11 i 13 anys) i JN (novel·la a partir dels 14), s'està a cavall una mica. Doncs sí que és cert que és una edat una mica problemàtica, en el sentit que pot generar debat. I que potser s'hauria de fer una reflexió per aclarir una mica el tema.

Ara pensant, sense reflexionar, eh?, ho dic sense reflexionar, però potser l'ideal seria que tenir una bona sala infantil i un bon espai de joves. I que la sala infantil tingués la capacitat d'acollir els nens i nenes o nois i noies de 12 a 14 anys que encara no es veuen a l'espai jove. És a dir que poguessis tenir joves de 12 a 14 anys a dos espais de la biblioteca.

Exacte. Almenys dones la possibilitat de tenir un espai jove de transició entre infantil i adults, i ells després que triguin l'espai on es trobin més a gust, oi? Clar, això seria l'ideal.

Això mateix. De totes maneres, nosaltres no hem tingut cap problema entre adults i joves fins ara i toquem fusta. Sí que és cert que, per exemple, nosaltres aquest any no, però l'any passat sí que fèiem el club de lectura juvenil aquí (a l'Espai Jove), i sí que hem vist algun tio com mirant molt. No ha passat d'aquí, eh. Però saps, allò que dius això ja no m'agrada, aquesta actitud... No saps ben bé si és que està mirant perquè està encuriósit pel que estan fent, o si hi ha una cosa una mica més tèrbola per darrere.

Has d'estar sempre vigilant una mica, oi?

Clar, i per això jo no sé fins a quin punt jo em quedaria tranquil posant a tots els xavals a partir de 12 anys a l'Espai Jove, perquè no deixa de ser un espai on poden haver-hi adults. I bueno, ja sabem que últimament les coses no estan gaire fines i nosaltres tampoc no tenim aquí una persona.

És veritat, aquí no teniu taulell. No

Aleshores, quina seria la persona que controla aquest espai?

Seria principalment la persona que està préstec. Després, el dimecres i dijous a la tarda tenim a l'educadora social de la biblioteca. El que passa és que els dijous normalment està a baix (al soterrani), perquè ara s'està fent un club de jocs de taula, per crear també un espai més lúdic a la biblioteca i generar vincle amb els joves.

Vam decidir que el dijous a la tarda fos la tarda dels joves. Per tant, totes les activitats relacionades amb joves les intentem centralitzar, que siguin el dijous a la tarda. Tenim el Club de Lectura Jove que és un dijous al mes. Després, fins al curs passat vam tenir un taller de *fanzine*, que aquest any des de l'estiu ja no el tenim -i esperem que el puguem reprendre al gener- per qüestions de pressupost, de diners, de contractació de la persona que ho fa. Però bueno, si no tindríem dues tardes al mes amb activitats dirigides per a joves.

I després hem identificat que aquest espai funciona molt bé com a espai per a fer feina, com a espai de treball en grup, de trobada fins i tot, però quan hem intentat generar algunes activitats no dirigides, és a dir, que proposava la biblioteca per a joves, hem punxat, hem fracassat estrepitosament.

Però, per què?

No se sap. La idea al principi era: cada trimestre treballarem un tema que pensem que pugui interessar als joves. La iniciativa era aquesta, primer proposarem nosaltres els temes i, a mesura que vagi passant el temps, que siguin els mateixos joves els que ens proposin els temes a tractar. Cada trimestre la idea era vincular una exposició tant de documents com visual (de fotografies d'imatges que presentessin el tema), una activitat relacionada també amb aquest tema (una xerrada per generar una mica de debat entre els joves) i un taller pràctic. Era una cosa cada mes i, per tant, un tema per trimestre.

I no ha funcionat?

No, no va funcionar. Recordo que el primer tema que es va agafar va ser el de la indústria tèxtil, la *fast fashion* o moda ràpida.

I es van apuntar a algú?

Vam enganxar aquella tarda dues nenes que hi havia per aquí i ja està. Doncs això no ens va resultar. Sí que ens va funcionar o ens està funcionant molt bé l'espai jove com un espai, això de fer deures, de treball en grup va superbé, però el tema d'activitats no ens ha funcionat. Pensàvem que podria ser perquè

els joves venen al que venen i no venen a fer activitats a la biblioteca. També perquè no hem acabat de generar vincle amb els joves, perquè no hi ha ningú aquí. Jo que soc l'encarregat de joves, estic a la sala d'adults, perquè aquí no hi ha taulell.

Però ets l'encarregat perquè t'agrada el tema dels joves? Ha sortit de tu?

Perquè ja havia portat l'Espai Jove abans, a Trinitat Vella, perquè ho havia de portar algú i perquè m'agrada. Jo ho he agafat amb ganes. El que passa és que jo no estic aquí. Aquí no hi ha taulell. També ho veiem com una mica rar, tenir la figura d'una persona aquí sempre, perquè aleshores, què fas?, vigilar? Jo sí que he generat vincle amb alguns nois i noies que venen a la biblioteca, però no és un vincle com per enganxar-los a participar en les activitats. Bueno, alguna persona sí que he aconseguit arrossegar-la cap a algun dels tallers que fèiem de *fanzines*... però així a activitats aïllades, no ho hem pogut.

Teniu contacte amb institucions o instituts del barri que poguessin fer d'intermediari entre els joves i la biblioteca per crear vincle?

Sí, és una cosa que estem intentant treballar, almenys, des que jo vaig venir. Des de finals de l'any passat (2023), ens van assignar la mitja educadora. És a dir, nosaltres compartim l'educadora amb Zona Nord.

A Trinitat Vella m'han dit que també en tenen, oi?

Sí, sí que en tenen. I crec que la tenen compartida amb El Carmel. Doncs nosaltres tenim, és a dir, l'educadora que ve a la biblioteca està els dilluns, els dimarts i els divendres a Zona Nord. I aquí ve dimecres tarda i dijous de tarda i de matí.

A nosaltres ens va bé, perquè tot i que sigui educadora, no vol dir que només hagi de tractar amb joves o amb infants. És a dir, al final un educador o una educadora pot tocar totes les edats, però sí que és cert que tant a Roquetes com a Verdum hi ha plans comunitaris i hi ha molt moviment comunitari. Hi ha taules comunitàries per a tot: de joves, de gent gran, socioeducativa, d'alfabetització digital. Hi ha moltes taules. Doncs, la figura de l'educadora permet coses que mig assumien nosaltres, que al final era una mica ingestionable. Cada cop que hi havia una taula el fet d'haver de sortir de la biblioteca durant tot un matí per estar a la taula... Moltes vegades són productives, moltes vegades no.

Però ara l'encàrrec sí que el té l'educadora. Doncs l'educadora els dijos al matí sí que pot fer com una mica de gestió interna. Va a la taula jove i a la socioeducativa. Aleshores sí que fa d'intermediària entre el barri i la biblioteca.

A la taula jove, per exemple, que és la que jo he trepitjat més, van tots els equipaments i els serveis que tenen relació amb els joves, que donen serveis a joves, com els dinamitzadors de barri, els APC¹¹². Això sí que ens permet fer una feina de barri.

Ara, per exemple, durant tot el mes de gener, s'ha generat una gimcana amb joves que van passant pels diferents equipaments de joves. I cada any es treballa amb un institut. Per la biblioteca també passaran, però de fet no ho organitzem nosaltres. Això s'organitza la taula jove i nosaltres ens aprofitem una mica d'aquest treball de la taula perquè vinguin grups de joves a conèixer la biblioteca.

Venen grups de 5 o 6 joves. Els hi fem una presentació ràpida de la biblioteca i van al següent punt. Fan una ruta per tot el barri. Doncs, això sí que és una feina comunitària, perquè l'organització nosaltres no la portem. Això sí que ens dona una mica tant de visibilitat com de conèixer també coses que se'n fan altres equipaments, per no trepitjar-nos, per complementar també.

Nosaltres el que fèiem a les visites de Secundària és aprofitar per preguntar molt, fer una dinàmica perquè que em diguessin quines activitats els agradaria trobar.

Jo el que faig a la visita és la presentació de la biblioteca, el seu funcionament i ara us donaré uns post-its i munteu cadascú 2 o 3 activitats que us agradaria trobar la biblioteca i 3 documents que us agradaria trobar a la biblioteca. Doncs, això em servia com a desiderates i per agafar idees d'activitats o temes que els hi podien interessar.

També pregunteu als joves com volem que sigui l'espai?

No, és més d'activitats i fons. Jo no vaig estar en el moment en què s'estava decidint que havia d'haver-hi a l'espai jove. Jo no hi vaig participar.

El tema del mobiliari, ara ja no entraràs a preguntar, perquè, clar, ara ja està. El tema de la participació, clar, és que si tu obres preguntes és per donar respostes.

Jo, per exemple, d'això que feia sí que després feia un document i el retornava a l'institut o a l'escola que havia vingut. De vegades, sí que m'esperava que d'una mateixa escola vinguéssim 2 o 3 cursos, o dos o 3 grups per a fer-ho i

¹¹² Ajuntament de Barcelona. Programa "A partir del carrer". Disponible a: <<https://ajuntament.barcelona.cat/infancia/ca/canal/programa-partir-del-carrer>>.

així donava resposta a totes les sol·licituds que feien. Moltes de les coses que demanàvem ja ho teníem a la biblioteca.

Però potser no ho sabien.

Sí, hi ha un cert desconeixement. O de vegades deien: vull aquest document. Val, no tenim aquest, però tenim aquest altre que és molt similar. O dir: ostres, aquest no el tenim i el comprarem.

El que passa és que aquesta retroacció, aquest retorn ja es quedava aquí també, eh? La relació amb els instituts és una mica complicada.

Costa molt més amb els instituts. No hi ha ni la meitat de demanda de visites escolars (en comparació amb Infantil i Primària) i mira que es podria fer molta cosa.

Sí. Aquí hi ha moltíssima visita escolar de Primària, però d'instituts hi ha molt poca demanda i sempre acabava sent la visita de presentació de la biblioteca. Llavors, el que vam fer és que vam idear activitats que els hi oferíem als instituts, més enllà de la presentació de la biblioteca. Després fèiem com un circuit de visites, com p. ex. per aprendre a fer recerca, ara jugarem a buscar documents al catàleg, a trobar-los a les prestatgeries, fent una gimcana, jugant una mica amb això.

I aquestes funcionen?

Totes aquestes ens han funcionat molt poquet. Després, vam fer un simulacre de club de lectura. Simulacre en el sentit de llegir un capítol d'un llibre i fer com si fos un club de lectura, però basant-nos en un capítol d'un llibre, perquè coneguim una mica la dinàmica del club de lectura. També vam fer activitats relacionades amb la poesia i la música.

Vam fer tot un catàleg d'activitats i el vam passar als instituts, pensant, Bueno, com no els ho demanen, ara els hi oferirem activitats. I sempre amb la idea també que aquestes activitats es poguessin adaptar al que estaven treballant a les escoles. O presentacions de novetats de còmics, de temes que els hi poguessin interessar. El dèiem "fer un *tupper book*". Doncs, ha sigut un fracàs. No ha funcionat.

Però l'institut penses que es va implicar?

El nostre dubte és, els contactes que tenim són els adients? Alguns instituts ni contesten. Alguns han vingut un any, perquè hem topat amb un professor/a que estava motivat i ha arrossegat els alumnes.

Sí, a mi m'ha passat el mateix. Hauria de ser un projecte d'institut i no d'un professor.

El que sí que ens ha funcionat molt bé aquí ha sigut una càpsula formativa que tenim relacionada amb el treball de recerca. Expliquem una mica les característiques de la informació, com fer recerca, els elements que ha de tenir el treball de recerca, els objectius, la hipòtesi, la bibliografia, el treball de camp... Aquesta càpsula ens l'han demanat cada any, sobretot un institut. L'altre, no.

És una llàstima, però trobes més desmotivació, o almenys ho sembla, entre els professors de Secundària respecte als de Primària, oi?

Sí, oferir tot un catàleg d'activitats i que no tingui èxit a nosaltres ens generava molta frustració, perquè els hi estàs oferint coses i sempre amb aquesta idea d'adaptar-nos a les necessitats que tinguin. Trebal·leu els romans? Doncs, vinga, buscarem llibres de romans o còmics. Vull dir, ja ens ho muntarem i si no en tenim, ja buscarem a altres biblioteques.

El que sí que ens va funcionar bastant bé va ser contactar amb autors per a venir a fer presentacions de llibre. Un any vam fer *Diari d'un latin king*. Això és el que genera la coordinació amb les taules comunitàries, perquè els APC havien detectat, o van plantejar en una taula, que hi havia moviments de bandes al barri. Doncs, volien fer alguna cosa i nosaltres teníem el contacte amb un professor d'universitat que havia escrit un llibre a quatre mans amb un home que havia sigut *latin king*. Els vam portar a tots dos i vam fer la presentació. Vam oferir als instituts la possibilitat de venir a fer-ho i va haver-hi molta gent.

L'any passat vam fer la presentació d'una novel·la juvenil que es diu *El viatge de la Paula*, que tracta sobre una agressió sexual. El llibre està molt bé. És una novel·leta molt fineta, molt lleugera, però va donant-te claus perquè si has patit una agressió sexual, la puguis identificar i puguis fer els primers passos per a buscar ajuda. Va venir dos grups d'un institut, però van venir "a full".

Deixàvem una mica de fer activitats a l'Espai Jove i començàvem a fer activitats dirigides ja utilitzant els instituts.

Però aquestes activitats les vau fer a l'Espai Jove o a la sala d'actes que teniu?

A la sala d'actes. De fet, a la primera vam haver de demanar a l'Ateneu de Nou Barris que ens deixessin anar allà, perquè érem molta gent. Es van ajuntar dos instituts i un professor d'Universitat ens va dir també si podia portar els seus alumnes.

Aquest any, veient que el tema d'oferir el catàleg d'activitats no funciona, hem canviat d'estratègia. El que hem començat a fer és detectar les persones responsables les biblioteques dels centres educatius. Contactem amb ells i fem una entrevista. Vaig a veure la seva biblioteca i els ofereixo assessorament o una mica de suport. El suport que els hi puguem donar des de la biblioteca i, a partir d'aquí, també començo a introduir el tema de les activitats.

La setmana passada vaig anar a un institut d'aquí del barri a fer una presentació de novetats, un *tapper book* de novel·la juvenil.

I va funcionar?

Sí. La biblioteca era molt petiteta, però hi havia 12 xavals entre nois i noies, amb una actitud d'escolta molt guay, tot i que era l'hora del pati. Doncs, d'aquí vam generar 3 préstecs dels llibres que vam oferir. Jo portava 10 llibres, 5 de novel·la i 5 de coneixements, perquè tenia només la mitja hora del pati.

En aquest espai es pot menjar o beure?

No, però jo crec que algú ho fa, eh?

Consideres que, en general, l'espai de la biblioteca destinat als joves és un tema prioritari o que realment preocupa al Consorci de Biblioteques de Barcelona?

Per mi, l'espai prioritari és la sala infantil. Per mi. Jo crec, i fa molt de temps que ho crec, que s'ha de reforçar. I una de les potes més coixes del Consorci és no reforçar les sales infantils. S'hauria de posar "toda la carne en el asador" a les sales infantils, perquè realment tu sí que estàs generant els lectors del futur. Els adults que no llegeixen pot ser que es converteixin en lectors, però difícilment seran grans lectors ja.

Però realment és on ens juguem una mica els quartos i a la sala infantil hauria d'haver-hi no només un auxiliar, el que toqui, sinó que hauria d'haver-hi personal bibliotecari i personal auxiliar fix.

A mi això és el que em passa a Sant Antoni. Jo allà estic sola a la sala infantil, però jo soc auxiliar.

Aquí és el mateix.

Jo ara estic estudiant la carrera, però realment soc auxiliar i també assumeixo unes responsabilitats, de compra de fons, de programació i de fer totes les visites escolars, etcètera, que, realment per la meva categoria, ni ho cobro ni em pertocaria.

Haurien de ser dues persones. Hauria de ser, jo crec, personal bibliotecari -però no perquè els auxiliars no tingueu capacitat, perquè s'està demostrant que els auxiliars tenen molta capacitat de portar les sales infantils-, però sí per aquesta part una mica de responsabilitat també.

Hauria d'haver-hi dos ordinadors amb dos punts de treball. Però també amb el compromís que una de les dues persones -ja s'organitzaran com vulguin- que estigués flotant per la sala, és a dir, no aquesta actitud de, Bueno, m'assec aquí darrere de l'ordinador i ja em vindran a buscar.

A moltes biblioteques el que he vist és que hi ha una rotació de taulells i, al final, el que porta música va a la sala infantil -que, Bueno, pot estar molt bé perquè vegis el funcionament de tota la biblioteca, que tinguis una visió de conjunt-, però al final no sé si beneficia gaire als xavals de la sala infantil que estigui el responsable de música o el responsable d'adults allà. Haurien d'haver-hi a totes les sales infantils dues persones, i dues persones molt potents en el sentit de: "Vull estar a la sala infantil", perquè de vegades, ja ho saps tu, és "al que li toca, li toca" i potser no m'agraden els crios, però haig d'estar perquè m'ha tocat i estic d'aquella manera. Hauria d'haver-hi dues persones i dues persones molt potents amb formació, amb el que sigui, amb el que els hi faci falta.

Però no penses que, si encara hi ha molta feina a fer a l'espai infantil, imagina't a Espai Jove..., oi? Sí, clar.

Creus que hi hauria d'haver també una persona referent d'espai jove?

Jo crec que sí, o potser, no. Crec que la figura de l'educador o l'educadora de biblioteca podria assumir aquesta funció de referent, perquè sí que pot ser una figura que pugui donar resposta no només a temes de lectura o de recuperació d'informació temes més bibliotecaris o de consultes relacionades amb el que és la nostra feina, sinó també de relació amb altres equipaments.

S'hauria de reforçar aquesta figura, més que potser una figura més tradicional de bibliotecari o auxiliar de la biblioteca. Potser una figura més híbrida que pogués donar moltes més respostes i respostes sobre temes que no només siguin relacionats amb la biblioteca: vull presentar una beca i no sé com fer-ho, vull trobar feina, no sé què estudiar... donar també aquesta mena d'assessorament.

Aquesta figura mediadora no és ben bé personal del Consorci, oi?

Els educadors sí que formen part de la plantilla del Consorci. El que passa és que venen de la borsa d'educadors socials de l'Ajuntament de Barcelona. Doncs aquí tenim un altre problema. I és un problema que hem trobat, per exemple, que a vegades els perfils no encaixen molt bé. Potser la selecció hauria d'estar més acurada o aquelles persones que poden venir o acabar venint a treballar a biblioteques que ho sabessin prèviament. Que no fos: "ostres, m'han posat en una biblioteca i a mi les biblioteques és que no m'interessen".

Quines penses que són les raons principals perquè no existeix encara un espai jove a totes les biblioteques de la xarxa?

Jo crec que al Consorci potser sí que li ha interessat en algun moment tenir espais joves o els agrada el nom de l'Espai Jove, una mica com totes les coses que hi han relacionades amb novetats. La meva percepció és que, més que haver-hi un convenciment, ja els agrada perquè dona certa imatge. No sé si com aquesta certa imatge de novetat, de fer coses diferents.

Al final són espais que queden molt bé posats, no?, però, hi ha realment un convenciment que jo vull apostar per això?, o no? Això és a mi el que no em queda clar.

Tornant a la pregunta, segurament en algunes biblioteques hi ha una qüestió de falta d'espai o d'impossibilitat d'adaptar l'espai per a tenir un espai jove, perquè quan es pensen les biblioteques, no es pensen amb una zona que pugui servir com a espai jove, o una zona que pugui ser híbrida, que puguis moure el mobiliari, o que tu puguis treure tot el mobiliari en un moment donat.

Per acabar, voldries afegir alguna cosa més?

Ha d'haver-hi un convenciment per part de tot l'equip. Els joves i els equips de biblioteca, ostres, és una relació una mica difícil, no? De la mateixa manera que els infants espanten a molta gent, els joves espanten a tothom.

Faria falta molta formació. Generar una manera de trobar un perfil especialista, però en comptes de rebre una part del sou extra pel fet de ser un especialista, que aquest extra es pugui convertir en formació, per exemple, “dona’m la formació que jo necessito i jo em treballaré aquest perfil”.

Però això ho sap el Consorci?, és a dir, el Consorci sap, dels 400 i pico treballadors que som, qui vol tenir un perfil més general i qui vol tenir un perfil més especialitzat? Segur que no, segur que no.

Crec que s'hauria de buscar un sistema per identificar les persones que volen tenir un perfil especialitzat i les que no. No per assenyalar-les, sinó per què potser hi ha treballadors que diguin: vull tenir un perfil més generalista, vull tocar tots els pals. I, en canvi, d'altres que prefereixen tenir un perfil més especialitzat en infantil, juvenil. I qui diu això, diu un perfil tecnològic, de xarxes socials.

I després treballar per dir: com puc moure aquest personal per a realment cobrir, el que dèiem abans, que totes les sales infantils tinguessin personal amb aquest perfil a les sales infantils. I els joves, jo crec que la figura de l'educador podria fer aquesta funció de mediador i sí que estic convençut que hauria d'haver-hi la figura de l'educador a totes les biblioteques. Perquè si no, tota la feina, per exemple, que s'ha de fer amb la gent gran i la soledat no volguda, qui l'ha de fer a la biblioteca? És un perfil d'educador o d'educadora. Persones sense llar, ajudar a fer tràmits per internet, per fer sol·licituds de demanar coses. Bueno és, és a dir, que si no l'utilitzes per a joves, la faràs servir per a una altra funció.

En canvi, a quantes biblioteques n'hi ha aquesta figura de l'educador?

A Bon Pastor és on va començar. Després, vam tenir a Trinitat Vella. Van ser les dues primeres que va haver-hi. Després, crec que la de Trinitat Vella va passar a estar compartida amb El Carmel. Se'n va incorporar la que tenim nosaltres, compartida amb Zona Nord. A Sant Pau – Santa Creu també en tenen. És a dir, que són 5 o 6 biblioteques, de les 40 que n'hi ha. I no a temps complet.